

**„AKTUALIZACJA ANALIZY
ZAPOTRZEBOWANIA NA USŁUGI EDUKACJI
PRZEDSZKOLNEJ NW OBSZARZE
WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO.”**

Dokument opracowany na potrzeby realizacji Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020

Kielce, sierpień 2018

Obserwatorium
Rozwoju Regionalnego
Departament Polityki
Regionalnej
Urząd Marszałkowski
Województwa
Świętokrzyskiego

Spis treści

WSTĘP	3
I. STOPIEŃ UPOWSZECHNIENIA WYCHOWANIA PRZEDSZKOLNEGO, ZRÓŻNICOWANIA PRZESTRZENNE W DOSTĘPIE DO WYCHOWANIA PRZEDSZKOLNEGO, POPYT NA MIEJSCA W OŚRODKACH WYCHOWANIA PRZEDSZKOLNEGO, POTENCJAŁY I PROGNOZY DEMOGRAFICZNE, UWARUNKOWANIA EKONOMICZNO-SPOŁECZNE USTALONEJ PRZEZ SAMORZĄD GMINNY SIECI PRZEDSZKOLNEJ W DOKUMENTACH STRATEGICZNYCH	6
II. ANALIZA UWARUNKOWAŃ WEWNĄTRZREGIONALNYCH (LOKALNYCH I PONADLOKALNYCH), PRZEPROWADZONA NA PODSTAWIE M. IN.: STOPNIA UPOWSZECHNIENIA WYCHOWANIA PRZEDSZKOLNEGO, ZRÓŻNICOWAŃ PRZESTRZENNYCH W DOSTĘPIE DO WYCHOWANIA PRZEDSZKOLNEGO, POPYTU NA MIEJSCA W OŚRODKACH WYCHOWANIA PRZEDSZKOLNEGO, POTENCJAŁU I PROGNOZ DEMOGRAFICZNYCH, UWARUNKOWAŃ EKONOMICZNO-SPOŁECZNYCH, USTALONEJ PRZEZ SAMORZĄD GMINNY SIECI PRZEDSZKOLNEJ – OCENA ZAPOTRZEBOWANIA W PODZIALE NA WOJEWÓDZTWA..	15
III. ANALIZA UWARUNKOWAŃ WEWNĄTRZREGIONALNYCH (LOKALNYCH I PONADLOKALNYCH), PRZEPROWADZONA NA PODSTAWIE M. IN.: STOPNIA UPOWSZECHNIENIA WYCHOWANIA PRZEDSZKOLNEGO, ZRÓŻNICOWAŃ PRZESTRZENNYCH W DOSTĘPIE DO WYCHOWANIA PRZEDSZKOLNEGO, POPYTU NA MIEJSCA W OŚRODKACH WYCHOWANIA PRZEDSZKOLNEGO, POTENCJAŁU I PROGNOZ DEMOGRAFICZNYCH, UWARUNKOWAŃ EKONOMICZNO-SPOŁECZNYCH, USTALONEJ PRZEZ SAMORZĄD GMINNY SIECI PRZEDSZKOLNEJ – OCENA ZAPOTRZEBOWANIA – WOJEWÓDZTWO ŚWIĘTOKRZYSKIE	52
IV. OBSZARY STRATEGICZNEJ INTERWENCJI.....	102
V. ANALIZA OBEJMUJĄCA DZIAŁANIA NA RZECZ KSZTAŁTOWANIA I ROZWIJANIA WŚRÓD DZIECI W WIEKU PRZEDSZKOLNYM KOMPETENCJI KLUCZOWYCH, NIEZBĘDNYCH NA RYNKU PRACY (MATEMATYCZNO-PRZYRODNICZYCH, ICT, JĘZYKOWYCH) ORAZ POSTAW/UMIEJĘTNOŚCI (KREATYWNOŚCI, INNOWACYJNOŚCI ORAZ PRACY ZESPOŁOWEJ)	103
WNIOSKI	117
ZAŁĄCZNIK nr 1	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
SPIS TABEL	121
BIBLIOGRAFIA	127

WSTĘP

Wiele istotnych zmian rozwojowych w życiu każdego człowieka przypada na okres wczesnoszkolny. Dziecko niejednokrotnie po raz pierwszy w życiu styka się z pierwszymi obowiązkami związanymi z systematycznym uczeniem się. Od strony aktywności poznawczej dziecka, to przejście od zależności od dorosłego/rodzica do osiągania stopniowej samodzielności poznawczej. Dla nauczyciela to zadanie włączania w proces wspierania rozwoju dziecka ukierunkowanych działań edukacyjnych, których celem jest nabycie przez dziecko umiejętności istotnych z punktu widzenia jego dalszej kariery edukacyjnej.¹ Ułatwienie dziecku nabywania umiejętności czytania, pisania, czy rozwijania myślenia wraz z nabywaniem podstawowych pojęć matematycznych i przyrodniczych, to trudne zadanie. Edukacja wczesnoszkolna podejmuje również zadanie wspierania rozwoju dziecka w głównych zakresach, uwzględniając w sformułowanych celach podstawowe sfery jego dorastania. Zatem wychowanie przedszkolne odgrywa znaczącą rolę w życiu małego człowieka przekładając się na jego późniejszy rozwój. Zdecydowana większość wrodzonych predyspozycji rozwija się intensywnie właśnie w wieku przedszkolnym. Intensyfikacja rozwoju możliwości intelektualnych człowieka, w tym jego zdolności do uczenia się przynosi najlepsze efekty właśnie w tym okresie. Jest to także najlepszy okres na zapobieganie ewentualnym trudnościami w nauce – niwelowanie dysharmonii rozwojowych, terapię zaburzeń, wyrównywanie zaniedbań środowiskowych. Umiejętności, które małe dzieci wynoszą z przedszkola, procentują w szkole lepszymi wynikami w nauce, a w dorosłym życiu lepszym funkcjonowaniem społecznym i zawodowym. Zapewnienie lepszego dostępu najmłodszych dzieci do edukacji to najskuteczniejszy sposób na wyrównywanie szans edukacyjnych. Dlatego tak ważne jest inwestowanie w edukację małych dzieci.

Wychowaniem przedszkolnym w Polsce objęte są dzieci w wieku 3-6 lat. W dniu 29 grudnia 2015 roku Parlament Rzeczypospolitej Polskiej uchwalił ustawę o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2016 r., poz. 35). Najważniejsze zmiany w ustawie dotyczą:²

- obowiązku szkolnego dziecka od 7-ego roku życia,
- prawa do rozpoczęcia edukacji szkolnej dziecka od 6-ego roku życia,
- obowiązku przedszkolnego dla dziecka 6-letniego,
- prawa dziecka w wieku od 3-ego do 5-ego roku życia do korzystania z wychowania przedszkolnego.
- obowiązek szkolny dziecka rozpoczyna się z początkiem roku szkolnego w roku kalendarzowym, w którym dziecko kończy 7 lat.
- dziecko 6-letnie ma prawo do rozpoczęcia nauki w klasie pierwszej szkoły podstawowej, o ile korzystało z wychowania przedszkolnego w roku szkolnym poprzedzającym rok szkolny, w którym ma rozpocząć naukę w klasie pierwszej.
- rodzice mogą zapisać do klasy pierwszej dziecko 6-letnie, które nie uczęszczało do przedszkola. Muszą jednak uzyskać opinię o możliwości rozpoczęcia przez dziecko nauki w szkole wydaną przez publiczną lub niepubliczną poradnię psychologiczno-pedagogiczną.

¹ Murawska B.: „Edukacja wczesnoszkolna”, Instytut Badań Edukacyjnych, Warszawa, 2014 r.

² Ministerstwo Edukacji Narodowej: „Poradnik dla rodziców Wychowanie przedszkolne i edukacja szkolna dziecka sześciolatniego i siedmioletniego”, Warszawa.

Według nowych przepisów od 1 września 2016 r. wychowanie przedszkolne obejmuje dzieci od początku roku szkolnego w roku kalendarzowym, w którym dziecko kończy 3 lata, do końca roku szkolnego w roku kalendarzowym, w którym dziecko kończy 7 lat. Także wszystkie dzieci 6-letnie oraz wszystkie chętne dzieci 5-letnie i 4-letnie mają mieć zapewnione miejsce realizacji wychowania przedszkolnego. Natomiast od 1 września 2017 roku gmina jest zobowiązana do zapewnienia miejsca realizacji wychowania przedszkolnego każdemu dziecku 3-letniemu. Dziecko w wieku 6 lat ma obowiązek odbycia rocznego przygotowania przedszkolnego w przedszkolu, w oddziale przedszkolnym przy szkole podstawowej lub w innej formie wychowania przedszkolnego. Wychowanie przedszkolne jest realizowane nie tylko w przedszkolach, ale również w punktach przedszkolnych, zespołach wychowania przedszkolnego, a do 31 sierpnia 2019 r. w oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych. Sieć publicznych przedszkoli ustala rada gminy. W przypadkach uzasadnionych warunkami demograficznymi i geograficznymi może uzupełnić sieć publicznych przedszkoli i oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych o inne formy wychowania przedszkolnego.³

Oprócz podstawy programowej zagwarantowanej przez Ministerstwo Edukacji Narodowej w placówkach wychowania przedszkolnego realizowane są również zajęcia dodatkowe, wykraczające poza ofertę programową. Działania na rzecz kształtowania i rozwijania wśród dzieci w wieku przedszkolnym kompetencji kluczowych niezbędnych na rynku pracy oraz kreatywności, innowacyjności i pracy zespołowej są często organizowane z indywidualnych inicjatyw kadry nauczycielskiej przy pomocy ogólnodostępnych środków współfinansujących.

Istotnym skutkiem wykorzystania funduszy UE wpływającym na realizację zadań z zakresu edukacji i opieki przedszkolnej, na który zwraca uwagę wielu samorządowców, jest skłonienie urzędów i jednostek im podległych do rozszerzenia zarówno oferty zajęciowej (nowe typy zajęć, wydłużanie i uelastycznianie godzin pracy placówek), jak i współpracy z różnego typu podmiotami zewnętrznymi, np. organizacjami pozarządowymi. Bez wątpliwości dostępność funduszy europejskich działa stymulująco na rozwój infrastruktury przedszkolnej, uzupełnianie sieci placówek i różnicowanie ich oferty. Często zmiana jakościowa jest na tyle radykalna, że trudno wyobrazić sobie możliwość powrotu do stanu wyjściowego, a ewentualne ograniczenie oferty po zakończeniu zewnętrznego dofinansowania skutkowałoby sprzeciwem ze strony społeczności lokalnej. Wówczas pojawia się konieczność utrzymania tego samego bądź zbliżonego poziomu usług z własnych środków budżetowych. Niemniej jednak, zmiana wywołana przez fundusze unijne wydaje się więc nieodwracalna, choć postawy władz samorządowych wobec zadań na przyszłość są zróżnicowane.

Z perspektywy samorządowców istotnym problemem jest także nierówne traktowanie placówek niepublicznych i publicznych. Z jednej strony placówki niepubliczne są poszkodowane w wymiarze finansowym, otrzymując jedynie 75% kosztów utrzymania dziecka w przedszkolu niepublicznym, z drugiej zaś – nie muszą spełniać wielu restrykcyjnych regulacji, którymi obwarowane jest funkcjonowanie placówek publicznych. Ta „nierówność” przedszkoli wobec prawa skłania niektóre z samorządów do daleko idących zmian w strukturze własnościowej placówek na swoim terenie. Przekształcanie przedszkoli publicznych w niepubliczne, mimo, że wciąż nie następuje

³ Ministerstwo Edukacji Narodowej: „Poradnik dla rodziców Wychowanie przedszkolne i edukacja szkolna dziecka sześciolatniego i siedmioletniego”, Warszawa.

często, jest przeważnie spowodowane właśnie chęcią „ominięcia” wielu restrykcyjnych przepisów i zaoszczędzenia środków w budżecie. Częściej aniżeli na przekształcenie własnej placówki w niepubliczną, samorządy decydują się na skłanianie podmiotów niepublicznych do otwierania nowych placówek. Pozwala to rozszerzyć ofertę (liczbę miejsc w przedszkolach) w gminie, jednocześnie nie narażając gminy na negatywnie postrzegany i stosunkowo kosztowny proces przekształcenia⁴.

Reasumując inwestycje we wczesnoszkolne programy nauczania to inwestycje w przyszłość dzieci i nie należy na tym oszczędzać. Dobrze zbudowana podstawa programowa lub umiejętność dostosowania charakteru zajęć do potrzeb przyszłego rynku pracy będzie procentowała w przyszłości niskim poziomem bezrobocia, jak i nowoczesnym, a zarazem konkurencyjnym rynkiem pracy, zaś dobre przygotowanie wczesnoszkolne pozwoli na szybkie zaspokojenie wymagań przyszłych pracodawców.

⁴ Swianiewicz P.: „Edukacja przedszkolna”, Wydawnictwo ICM, Warszawa, 2012 r.

I. STOPIEŃ UPOWSZECHNIENIA WYCHOWANIA PRZEDSZKOLNEGO, ZRÓŻNICOWANIA PRZESTRZENNE W DOSTĘPIE DO WYCHOWANIA PRZEDSZKOLNEGO, POPYT NA MIEJSCA W OŚRODKACH WYCHOWANIA PRZEDSZKOLNEGO, POTENCJAŁY I PROGNOZY DEMOGRAFICZNE, UWARUNKOWANIA EKONOMICZNO-SPOŁECZNE USTALONEJ PRZEZ SAMORZĄD GMINNY SIECI PRZEDSZKOLNEJ W DOKUMENTACH STRATEGICZNYCH

Rola edukacji przedszkolnej w budowaniu kapitału społecznego, została zaakcentowana w dokumentach strategicznych na szczeblu unijnym, krajowym, jak też regionalnym. Jednym z takich dokumentów jest **Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju Polska 2030, zwłaszcza Cel 3. Poprawa dostępności i jakości edukacji na wszystkich etapach oraz podniesienie konkurencyjności nauki.**⁵ Aby zrealizować ten cel, niezbędne jest unowocześnienie i poprawa jakości edukacji oraz dopasowanie edukacji do potrzeb zmieniającej się gospodarki i społeczeństwa. W Celu tym zwrócono uwagę na zapewnienie powszechnego dostępu i wysokiej jakości opieki oraz edukacji w przedszkolach i szkołach wszystkich poziomów i typów oraz zorientowanie ich na pobudzenie kreatywności dzieci, młodzieży i dorosłych, i przygotowanie do uczenia się przez całe życie. Zauważono, że należy lepiej wykorzystać indywidualne i publiczne inwestycje w edukację wzmacniając kształcenie kluczowych kompetencji, wdrażając model kształcenia zawodowego opartego na uczeniu się praktycznym i na elastycznych ścieżkach uczenia się, tworząc ofertę atrakcyjnych studiów o profilu praktycznym i podnosząc ich jakość oraz wzmacniając wagę studiów I-ego stopnia tak, aby służyło to poprawie transferu w obszarze edukacja–rynek pracy w całym okresie realizacji Strategii. W **Kierunku interwencji dotyczącej stworzenia powszechnie dostępnej oferty wczesnej edukacji i opieki wysokiej jakości, nastawionej na wspomaganie rodziców wychowujących dzieci w wieku 0-5 lat (DSRK 2030) zawarto:**⁶

- Przyjęcie zintegrowanego podejścia do wczesnej edukacji i opieki: system powinien pełnić zarówno funkcję opiekuńczą (ułatwiać rodzicom aktywność zawodową), jak i edukacyjną i obejmować całe spektrum wieku od 0 do 5 lat;
- Tworzenie nowych miejsc wczesnej edukacji oraz opieki instytucjonalnej i pozainstytucjonalnej dla dzieci w wieku 0 –5 lat, przede wszystkim na terenach wiejskich i w małych miasteczkach;
- Zapewnienie różnorodności form wczesnej edukacji i opieki z zagwarantowaniem wysokiej jakości tych form, stosownie do potrzeb i możliwości rozwojowych dzieci w wieku 0-5 lat (realizowanie takich zadań przez samorządy terytorialne musi być powiązane z przyznaniem środków na te działania);
- Dostosowanie procesu kształcenia nauczycieli wychowania przedszkolnego do modelu współpracy przedszkoli z rodzicami.

⁵ Ministerstwo Administracji i Cyfryzacji: „Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju”, Warszawa 2013 r.

⁶ <https://mac.gov.pl/files/wp-content/uploads/2013/02/Strategia-DSRK-PL2030-RM.pdf>

Kolejnym dokumentem strategicznym, w którym zawarto problem wychowania przedszkolnego jest **Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju (SOR)**. Powyższa tematyka jest ujęta w **Obszarze Spójność społeczna, w Celu II Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony**. W Obszarze tym stwierdzono, że sytuacja w zakresie opieki przedszkolnej (dzieci w wieku 3-5 lat) wyglądała obiektywnie znacznie lepiej niż w przypadku opieki żłobkowej. W 2015 r. na jedno miejsce w placówce wychowania przedszkolnego przypadało 1,12 dzieci. W roku szkolnym 2014/2015 odsetek dzieci w wieku 3-5 lat uczestniczących w edukacji przedszkolnej wyniósł 84,2%. Jednak nawet przy tak wysokim wskaźniku istnieją dysproporcje pod względem terytorialnym. W 52 gminach upowszechnienie wychowania przedszkolnego wyniosło poniżej 40% (wyłącznie gminy wiejskie), a w 168 gminach wskaźnik ten nie przekroczył 50%. W 358 gminach w Polsce nie ma w ogóle przedszkoli, ale funkcjonują inne formy edukacji przedszkolnej – gminy próbują zaspokajać potrzeby w zakresie wychowania przedszkolnego prowadząc oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych i inne formy wychowania przedszkolnego⁷.

W Rozdziale IV. Kierunki interwencji położony został bardzo intensywny nacisk na konieczność szczególnej aktywności na płaszczyźnie polityki prorodzinnej. Określono, że powinna ona łagodzić negatywne trendy demograficzne i jest to szereg działań o charakterze finansowym, instytucjonalnym i prawnym, obejmującym takie obszary, jak: zdrowie, opieka nad dzieckiem, system podatkowy, dostęp do mieszkań, możliwość godzenia ról zawodowych i rodzinnych, elastyczność rynku pracy. Działania te to również działania promujące wartości rodzinne oraz zdrowie prokreacyjne. Skuteczna realizacja tej polityki wymaga podejmowania działań skoordynowanych i długofalowych. Należy jednak podkreślić, iż wiele elementów tego procesu jest już prowadzonych równolegle. Istniejące rozwiązania w tym zakresie (np. urlopy), bezpośrednie wsparcie finansowe dla rodzin posiadających dzieci (program Rodzina 500+) zostaną wzmocnione poprawą dostępności usług opieki nad dziećmi do lat 3, poprzez tworzenie nowych miejsc opieki w różnych formach (np. żłobek, usługa opiekuna dziennego, klub dziecięcy). Prowadzone będą również inwestycje w rozwój edukacji przedszkolnej i zmniejszenie dysproporcji w jej upowszechnieniu – zwłaszcza pomiędzy miastem a wsią. Szczególnej uwagi wymaga sytuacja rodzin z osobą niepełnosprawną, w tym z dzieckiem niepełnosprawnym, cechujących się niską aktywnością zawodową i społeczną opiekunów oraz wysokim ryzykiem ubóstwa ekonomicznego. Niepełnosprawność wpływa na wiele obszarów życia rodziny, tj. na jej sytuację materialną, społeczną, czy też zdrowotną.

Niezwykle ważne pozostają równoległe działania podejmowane we wszystkich obszarach polityki prorodzinnej, które pozwolą w pełni wykorzystać potencjał rodziny na rzecz odpowiedzialnego rozwoju. Skuteczna polityka rodzinna możliwa jest do osiągnięcia poprzez różnicowanie tych działań i kompleksowość ich oferty, na którą będą składały się zarówno bezpośrednie transfery finansowe zapobiegające ubóstwu rodzin z dziećmi (np. program Rodzina 500+), zmiany prawne, czy organizacyjne, wspomagające wychowywanie dzieci (przedszkola, urlopy macierzyńskie, rodzicielskie i wychowawcze), jak i zachęty do podejmowania pracy przez rodziców (preferencyjny system podatkowy i zasiłkowy). Aby polityka prorodzinna miała także długofalowy wymiar finansowy, należy dokonać jej krytycznego przeglądu, którego celem byłoby m. in. uspołnienie różnych programów, strategii oraz mechanizmów wspierania rodzin, w tym m. in. waloryzacji kwot i progów przyznawania różnego typu świadczeń, przegląd istniejących ulg i stawek podatkowych.

⁷ Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.), Warszawa 2017, str. 154.

W Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju, w Działaniach do 2030 r., czołową pozycję w Projektach Strategicznych zajmuje Polityka rodzinna i opieka na dziećmi, czyli kompleksowe i systemowe wspieranie rodzin z dziećmi, uwzględnia m. in. systemowe zapewnienie opieki instytucjonalnej nad małymi dziećmi (do lat 3), umożliwiające aktywizację zawodową rodziców i opiekunów oraz program zwiększenia liczby miejsc wychowania przedszkolnego i podniesienie jakości edukacji przedszkolnej⁸.

Kolejnym ważnym dokumentem, w którym przedstawiono kwestie wagi dotyczące wychowania przedszkolnego jest **Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2020 (SRKS)**. Dokument ten został opracowany przez Rząd w odpowiedzi na wyzwania, jakie dyktuje Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju. Celem głównym SRKS jest „Wzmocnienie udziału kapitału społecznego w rozwoju społeczno-gospodarczym Polski”. Według założeń zawartych w dokumencie cel ten będzie realizowany poprzez cztery cele szczegółowe:⁹

- a) Cel 1. Kształtowanie postaw sprzyjających kooperacji, kreatywności oraz komunikacji;
- b) Cel 2. Poprawa mechanizmów partycypacji społecznej i wpływu obywateli na życie publiczne;
- c) Cel 3. Usprawnienie procesów komunikacji społecznej oraz wymiany wiedzy;
- d) Cel 4. Rozwój i efektywne wykorzystanie potencjału kulturowego i kreatywnego.

Cele szczegółowe dzielą się na Priorytety Strategii, a te na kierunki działań. Opiswany obszar tematyczny został umiejscowiony w SRKS w Celu szczegółowym 1. Kształtowanie postaw sprzyjających kooperacji, kreatywności oraz komunikacji, w Priorytecie Strategii 1.1. Wspieranie edukacji formalnej w zakresie metod nauczania sprzyjających kooperacji, kreatywności i komunikacji oraz rozwijanie demokratycznej kultury szkoły. Według SRKS postawy sprzyjające kooperacji, kreatywności oraz komunikacji są rozumiane jako postawy budujące kapitał społeczny, rozwijane w trakcie edukacji obywatelskiej, medialnej, kulturalnej, przyrodniczej, a także sportowej.¹⁰ Priorytet Strategii 1.1. Wspieranie edukacji formalnej w zakresie metod nauczania sprzyjających kooperacji, kreatywności i komunikacji oraz rozwijanie demokratycznej kultury szkoły będzie realizowany zarówno poprzez zmiany w programach i metodach nauczania oraz sposobie funkcjonowania przedszkoli, szkół i placówek oświatowych, jak też przez zmiany w kształceniu i doskonaleniu nauczycieli.

Priorytet ten obejmuje 3 kierunki działań:¹¹

- a) 1.1.1. Upowszechnianie w systemie edukacji metod nauczania i dobrych praktyk w zakresie funkcjonowania szkół, rozwijających postawy kreatywne, kooperacji i komunikacji;
- b) 1.1.2. Kształcenie i doskonalenie nauczycieli w zakresie rozwijania kompetencji społecznych wśród uczniów;
- c) 1.1.3. Wzmocnienie edukacji obywatelskiej, medialnej i kulturalnej.

Opiswany obszar rozwoju u dzieci, dotyczący kształtowania kluczowych kompetencji oraz postaw został zawarty głównie w **Kierunku działań 1.1.1. Upowszechnianie w systemie edukacji metod nauczania i dobrych praktyk w zakresie funkcjonowania szkół, rozwijających postawy kreatywne, kooperacji i komunikacji oraz w Kierunku działań 1.1.3. Wzmocnienie edukacji**

⁸ Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.), Warszawa 2017, str. 161.

⁹ Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego, UCHWAŁA Nr 61 RADY MINISTRÓW z dnia 26 marca 2013 r. w sprawie przyjęcia „Strategii Rozwoju Kapitału Społecznego 2020: „Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2020”.
¹⁰ http://ks.mkidn.gov.pl/media/download_gallery/20130520SRKS_na_stronie_internetowej.pdf

¹¹ Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego, UCHWAŁA Nr 61 RADY MINISTRÓW z dnia 26 marca 2013 r. w sprawie przyjęcia „Strategii Rozwoju Kapitału Społecznego 2020: „Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2020”.

obywatelskiej, medialnej i kulturalnej w procesach kształcenia. W Kierunku działań 1.1.1. zwrócono uwagę na to, że szczególne znaczenie ma jak najwcześniejsze uczestnictwo w zorganizowanych formach uczenia się i funkcjonowania w grupach rówieśników. Kluczowe jest więc rozwijanie kompetencji społecznych uwzględnionych w podstawie programowej kształcenia ogólnego, począwszy od edukacji przedszkolnej i wczesnoszkolnej, jak też kształtowanie u uczniów postawy wiarygodności, odpowiedzialności, poczucia własnej wartości, szacunku dla innych ludzi, ciekawości poznawczej, kreatywności, gotowości do uczestnictwa w korzystaniu z dóbr kultury, podejmowania inicjatyw oraz pracy zespołowej. Natomiast w Kierunku działań 1.1.3. poruszono kwestię podejścia do nauczania ICT. Zagadnienia dotyczące edukacji medialnej, jak i bezpieczeństwa w korzystaniu z Internetu, powinny być omawiane z uczniami już na pierwszym etapie edukacyjnym. System edukacji musi skutecznie rozwijać kompetencje uczniów w dziedzinie technologii informacyjno-komunikacyjnych, a sprawne posługiwanie się technologiami cyfrowymi jest jedną z ośmiu kluczowych i najważniejszych kompetencji dla wzmocnienia społeczeństwa opartego na wiedzy.¹²

Rola edukacji przedszkolnej w budowaniu kapitału społecznego została zaakcentowana również w „Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu Europa 2020” znalazł się zapis mówiący o tym, że 95% dzieci w wieku od 4 lat do wieku rozpoczęcia obowiązku szkolnego powinno znaleźć się w systemie wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem. W strategii „Europa 2020” nacisk na kształcenie na wszystkich poziomach (m. in. na poziomie przedszkolnym) położony jest przede wszystkim w szczegółowych założeniach wynikających z priorytetu pierwszego, tj. inteligentny wzrost. Stąd, jedną z inicjatyw wiodących wpisujących się w założenia priorytetowe jest projekt przewodni pn.: „Młodzież w drodze” („Mobilna młodzież”), którego celem jest poprawa wyników, podniesienie atrakcyjności europejskiego szkolnictwa wyższego oraz jakości kształcenia na wszystkich poziomach. W zakresie nauczania wczesnoszkolnego państwa członkowskie będą musiały m. in.:¹³

- zapewnić odpowiedni poziom inwestycji w systemy kształcenia i szkolenia na wszystkich poziomach (od przedszkolnego);
- poprawić rezultaty procesu kształcenia, stosując zintegrowane podejście w każdym segmencie systemu (kształcenie przedszkolne, podstawowe, średnie, zawodowe, wyższe).

W Kontrakcie Terytorialnym dla województwa świętokrzyskiego, w celach rozwojowych i kierunkach działań także wyodrębniono zagadnienia dotyczące wychowania przedszkolnego. Zawarte zostały w Celu 6. Podniesienie poziomu wykształcenia i kompetencji w regionie poprzez:¹⁴

- a) upowszechnienie edukacji przedszkolnej,
- b) podniesienie jakości kształcenia zawodowego,
- c) wsparcie edukacji ogólnej w zakresie kompetencji kluczowych dla funkcjonowania na rynku pracy,
- d) upowszechnienie uczestnictwa osób w uczeniu się przez całe życie w powiązaniu z potrzebami rynku pracy. W ramach deklaracji zawartych w **Kontrakcie terytorialnym dla Celu Podniesienie poziomu wykształcenia i kompetencji w regionie** uwzględniono:

¹² http://ks.mkidn.gov.pl/media/download_gallery/20130520SRKS_na_stronie_internetowej.pdf

¹³ Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego: „Analiza zapotrzebowania na usługi edukacji przedszkolnej na obszarze województwa świętokrzyskiego”, Kielce 2015 r.

¹⁴ Kontrakt Terytorialny dla województwa świętokrzyskiego

- a) zapewnienie przez stronę rządową, że przedsięwzięcia w zakresie szkolnictwa wyższego odzwierciedlające specyficzne potrzeby regionalne (wynikające z regionalnych inteligentnych specjalizacji) będą wybierane w ramach dostępnych środków finansowych w ramach właściwego krajowego programu operacyjnego na lata 2014–2020, służącego realizacji Umowy Partnerstwa w zakresie polityki spójności, w trybie konkursowym, zapewniającym konkurencyjność międzyregionalną, z zastosowaniem mechanizmu preselekcji projektów na poziomie regionalnym;
- b) zapewnienie strony samorządowej, że w ramach dostępnych środków finansowych w ramach RPO nastąpi:
- wsparcie finansowe w obszarze kształcenia ogólnego i będzie obejmować działania ukierunkowane na podniesienie kompetencji kluczowych oraz postaw lub umiejętności niezbędnych na rynku pracy (kreatywności, innowacyjności i przedsiębiorczości) uczniów, wykorzystania nowoczesnych technologii informacyjno-komunikacyjnych, stworzenia warunków dla nowoczesnego nauczania oraz indywidualizacji podejścia do ucznia,
 - wsparcie finansowe działań na rzecz edukacji przedszkolnej i będzie obejmować tworzenie nowych miejsc edukacji przedszkolnej, rozszerzenie oferty ośrodka wychowania o dodatkowe zajęcia zwiększające szanse edukacyjne dzieci, a także podnoszenie kompetencji nauczycieli; budowa nowej bazy lokalowej dla ośrodków wychowania przedszkolnego i będzie realizowana w ograniczonym zakresie, w przypadkach uzasadnionych specyfiką lokalną,
 - wsparcie finansowe działań w obszarze kształcenia zawodowego i będzie obejmować działania ukierunkowane na inicjowanie i rozwijanie współpracy szkół zawodowych z ich otoczeniem społeczno-gospodarczym, organizację praktycznej nauki zawodu, wyposażenie pracowni oraz warsztatów szkolnych, wsparcie świadczenia usług doradztwa w szkołach,
 - wsparcie finansowe działań w obszarze kształcenia ustawicznego osób dorosłych i będzie skoncentrowane na rozwoju kompetencji kluczowych, w szczególności porozumiewaniu się w językach obcych oraz kompetencjach informatycznych.

Założenia Umowy Partnerstwa w kwestii edukacji są komplementarne z celami Strategii EU2020 oraz krajowymi dokumentami strategicznymi. Podnoszenie poziomu umiejętności i kwalifikacji, poprawa dostępności form uczenia się przez całe życie oraz lepsze dopasowanie systemów kształcenia i szkolenia do potrzeb rynku pracy są wyzwaniami dla Polski. Wyzwania te są zbieżne z indywidualnymi ocenami i zaleceniami Rady UE w sprawie wdrażania w Polsce strategii Europa 2020 oraz z efektami monitorowania strategicznych ram współpracy europejskiej w dziedzinie kształcenia i szkolenia oraz z diagnozami, określonymi w krajowych dokumentach strategicznych. Jakość kapitału ludzkiego i społecznego, w tym lepsze kompetencje, stanowią podstawę inteligentnego, zrównoważonego i opartego na spójności społecznej wzrostu, jako priorytetu strategii Europa 2020. W procesie kształtowania jakości kapitału ludzkiego i społecznego, edukacja odgrywa kluczową rolę, a jej wzmocnienie będzie przedmiotem wsparcia z funduszy europejskich w okresie 2014–2020 zarówno z poziomu krajowego, jak i regionalnego. Działania z zakresu edukacji odpowiadają Zaleceniom Rady odnoszącym się do zwiększenia dostępności edukacji przedszkolnej, podniesienia jakości edukacji oraz jej większego powiązania z rynkiem pracy. Wpisują się również w projekt przewodni UE Mobilna młodzież, Projekt na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia oraz Europejską agendę cyfrową. Propozycja rozwiązania problemu niedostosowania edukacji do potrzeb

rynku pracy jest spójna z rekomendacjami Strategii Rozwoju Kraju 2020 dotyczącymi głównie podwyższania kompetencji miękkich, ścisłych i umiejętności praktycznych młodych ludzi, a także wprowadzeniu systemu doradztwa zawodowego i zmian strukturalnych w systemie edukacji. Strategia podkreśla także zasadnicze znaczenie podniesienia poziomu szkolnictwa wyższego w przygotowaniu przyszłych specjalistów oraz zwiększenia uczestnictwa w uczeniu się przez całe życie dla poprawy jakości kapitału ludzkiego w kraju. W wymiarze krajowym, wiodącym dokumentem strategicznym dla wymienionych kierunków interwencji jest Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego. Zgodnie ze zdiagnozowanymi przyczynami niedopasowania struktury edukacji do potrzeb rynku pracy, interwencje realizowane w okresie 2014–2020 mają zwiększyć zdolność systemu edukacji do kształtowania odpowiednich kompetencji, z uwzględnieniem umiejętności interpersonalnych i społecznych, których niedobór jest silnie odczuwany na rynku pracy oraz kluczowych kompetencji, których nierównomierny rozkład w populacji uczniów, studentów i dorosłych przesądza obecnie o niskim uczestnictwie dorosłych Polaków w uczeniu się. Działania będą koncentrować się na poprawie jakości, dostępności, efektywności i innowacyjności dobrego kształcenia na wszystkich etapach edukacji z uwzględnieniem osiągnięć i dobrych praktyk, które zostały wypracowane i przetestowane w poprzednich okresach programowania, przy zachowaniu komplementarności wsparcia na poziomie krajowym i regionalnym z uwzględnieniem priorytetów, wyników badań i ewaluacji oraz zróżnicowanych potrzeb interesariuszy systemu.¹⁵

Skuteczność całego systemu oświaty zależy od skuteczności działania poszczególnych szkół i placówek edukacyjnych, od tego, w jakim stopniu potrafią odpowiadać na indywidualne potrzeby każdego ucznia i dobrze współdziałać ze środowiskiem, w którym funkcjonują.

Zgodnie z **Umową Partnerstwa w ramach Celu tematycznego 10. Inwestowanie w kształcenie, szkolenie oraz szkolenie zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności i uczenia się przez całe życie (CT10)** podkreślono, że priorytetem są lepsze kompetencje kadr gospodarki zdobywane m. in. przez:¹⁶

- Zwiększenie powiązania systemu edukacji i umiejętności osób z potrzebami rynku pracy, w tym:
 - rozwój współpracy szkół, placówek oświatowych i szkół wyższych z ich otoczeniem, zwłaszcza z pracodawcami,
 - doskonalenie modelu kształcenia zawodowego oraz promocja kształcenia zawodowego,
 - wzrost liczby studentów w dziedzinach i obszarach istotnych dla gospodarki zdefiniowanych na podstawie analiz i ewaluacji,
 - wdrożenie Krajowego Systemu Kwalifikacji,
 - wzrost uczestnictwa osób dorosłych w kształceniu i szkoleniu oraz poprawa jakości kształcenia osób dorosłych.
- Lepszy dostęp do wysokiej jakości usług edukacyjnych dostarczanych na rzecz grup o specjalnych potrzebach:
 - wzrost udziału uczniów osiągających najwyższe wyniki edukacyjne,
 - wzrost liczby dzieci o specjalnych potrzebach edukacyjnych, objętych wsparciem na danym etapie edukacji,

¹⁵ https://www.funduszeuropejskie.gov.pl/media/14132/_Umowa__Partnerstwa_zmieniona_012016.pdf

¹⁶ Ministerstwo Rozwoju: „Programowanie perspektywy finansowej 2014–2020. Umowa Partnerstwa”, Ministerstwo Rozwoju Departament Koordynacji Strategii i Polityk Rozwoju, Warszawa, 2015 rok;

- zwiększenie odsetka dzieci (3-4 lata) korzystających z edukacji przedszkolnej.

Dodatkowo, jako uzupełnienie do przedstawionych powyżej priorytetów realizowane będą poniższe działania uzupełniające:¹⁷

- Poprawa jakości kształcenia (w tym poprawa dostępności, efektywności i innowacyjności edukacji):
 - doskonalenie programów kształcenia na wszystkich etapach edukacji,
 - poprawa warunków kształcenia, w szczególności w szkołach i uczelniach,
 - poprawa jakości kadry pedagogicznej, akademickiej oraz kadr wspierających i organizujących proces nauczania,
 - poprawa systemu zarządzania edukacją i szkolnictwem wyższym.

Powyższe priorytety i działania uzupełniające realizowane będą w ramach wszystkich priorytetów inwestycyjnych CT10.

Wobec wyzwań stojących przed edukacją w Polsce środki polityki spójności w obszarze edukacji przeznacza się w latach 2014–2020 przede wszystkim na kształcenie umiejętności potrzebnych na rynku pracy i na kształcenie ustawiczne dorosłych. Podejmowane będą również działania na rzecz spójności społecznej, wyrównywania szans, a więc między innymi wczesna edukacja dzieci, również w placówkach zlokalizowanych na obszarach wiejskich, które oprócz roli centrów aktywności społecznej dla środowiska lokalnego, świadczą usługi edukacyjne.

W Polsce wyzwaniem pozostaje zmniejszanie barier w dostępie do dobrej jakości edukacji przedszkolnej, w tym zmniejszenie dysproporcji w jej upowszechnianiu. Przeprowadzone w 2012 roku badania ewaluacyjne dowiodły trwałości ośrodków wychowania przedszkolnego finansowanych w ramach EFS oraz ich wpływu na poprawę oferty edukacyjnej. Wsparcie z EFS zmieniło istniejące ośrodki wychowania przedszkolnego w wielu wymiarach – przede wszystkim przyczyniło się do rozwoju bazy dydaktycznej, a także materialnej oraz wzbogacenia oferty o zajęcia dodatkowe i stałą opiekę specjalistów. Dostrzegając ogromne znaczenie wczesnej edukacji dla rozwoju dziecka, wśród priorytetów rządu już kilka lat temu umieszczono nie tylko upowszechnienie wychowania przedszkolnego, ale także podniesienie jego jakości. Dotacja celowa z budżetu państwa przekazywana gminom od 1 września 2013 r. zapewnia środki na rozwój wychowania przedszkolnego, w tym na zwiększenie liczby miejsc oraz poprawę jakości i warunków wychowania przedszkolnego.

Zgodnie z założeniami dla perspektywy finansowej 2014–2020 wiodącym funduszem dla zapewnienia zwiększania dostępu do opieki przedszkolnej jest EFS. Wsparcie z EFRR będzie miało charakter pomocniczy. Wsparcie strukturalne będzie ukierunkowane na tworzenie nowych miejsc w przedszkolach lub innych formach edukacji przedszkolnej, szczególnie na obszarach pozbawionych tej edukacji. Zgodnie z Wytycznymi wsparcie udzielane w ramach regionalnych programów operacyjnych powinno przyczyniać się do:¹⁸

- zwiększania dostępu do wychowania przedszkolnego na obszarach o niskim stopniu upowszechnienia wychowania przedszkolnego,

¹⁷ https://www.funduszeuropejskie.gov.pl/media/14132/_Umowa__Partnerstwa_zmieniona_012016.pdf;

¹⁸ Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego: „Analiza ośrodków wychowania przedszkolnego w województwie świętokrzyskim z uwzględnieniem potrzeby tworzenia placówek specjalnych, oddziałów integracyjnych oraz propagowania kreatywności, innowacyjności i pracy zespołowej w wychowaniu przedszkolnym”, Kielce, 2016 r.

- upowszechnienia wychowania przedszkolnego, w tym zwłaszcza dzieci 3-4-letnich i dzieci z niepełnosprawnościami,
- wyrównywania szans edukacyjnych dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi,
- poprawy jakości wychowania przedszkolnego.

W Regionalnym Programie Operacyjnym Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020 (RPO WŚ), w ramach Osi priorytetowej 8. Rozwój edukacji i aktywne społeczeństwo (OP 8) uwzględniono 2 Cele tematyczne – CT 8 i CT 10, z czego (CT 10) Cel tematyczny 10 dotyczy inwestowania w kształcenie, szkolenia oraz szkolenia zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności i uczenia się przez całe życie. Wsparcie w ramach CT 10 zostało skierowane na zwiększenie dostępności do edukacji przedszkolnej, podnoszenia jakości edukacji oraz jej większego powiązania z rynkiem pracy. W związku z tym w ramach tej osi przewidziane zostały działania związane z upowszechnianiem edukacji przedszkolnej, wyrównywaniem szans edukacyjnych dzieci, poprawą jakości szkolnictwa zawodowego oraz wsparciem osób dorosłych w procesie podnoszenia wiedzy. Zgodnie z rekomendacjami Strategii Rozwoju Kraju 2020 w ramach Osi Priorytetowej 8 RPO WŚ, realizowane będą również inicjatywy służące kształtowaniu i doskonaleniu tzw. „kompetencji miękkich”, wśród których wyróżnia się kreatywność, dynamikę działania, komunikatywność, elastyczność, inicjatywę, czy umiejętność współpracy w grupie.¹⁹ Interwencja Priorytetu inwestycyjnego 10i (PI 10i) RPO WŚ „Ograniczenie i zapobieganie przedwczesnemu kończeniu nauki szkolnej oraz zapewnienie równego dostępu do dobrej jakości wczesnej edukacji elementarnej i kształcenia podstawowego, gimnazjalnego i ponadgimnazjalnego, z uwzględnieniem formalnych, nieformalnych i pozaformalnych ścieżek kształcenia umożliwiających ponowne podjęcie kształcenia i szkolenia”, obejmuje zwiększenie dostępu do edukacji przedszkolnej, podniesienia jakości edukacji i powiązania z rynkiem pracy oraz wskazane w Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego wyzwania dla Polski w zakresie podniesienia wskaźnika udziału dzieci we wczesnej edukacji, jakości nauczania i zapewnienia równego dostępu do kształcenia dobrej jakości, umożliwiającego rozwój talentów oraz wyrównującego szanse edukacyjne dzieci i młodzieży. Priorytet Inwestycyjny 10i zwraca uwagę na fakt, że nauczanie przedszkolne to istotny element edukacji, odgrywający dużą rolę i posiadający niezaprzeczalne znaczenie na kolejnych etapach kształcenia. Wczesna edukacja jest ważna nie tylko z punktu widzenia rozwoju dzieci, ale również ułatwia aktywność zawodową ich rodziców/opiekunów. Interwencja PI 10i RPO WŚ 2014-2020 obejmuje zatem działania związane z upowszechnianiem edukacji przedszkolnej, w szczególności na obszarach wiejskich i w małych miastach oraz na obszarach o najniższym wskaźniku upowszechnienia edukacji przedszkolnej, a także działania, które związane są z podnoszeniem jakości edukacji przedszkolnej, poprzez organizację zajęć dodatkowych, które stymulują rozwój ruchowy i intelektualny dzieci wraz z indywidualizacją nauczania (z uwzględnieniem potrzeb dzieci niepełnosprawnych). W edukacji ogólnej wsparcie dotyczy kompetencji kluczowych, ukierunkowanych na przedmioty matematyczno-przyrodnicze, ICT, języki obce oraz kreatywność, innowacyjność i pracę zespołową, w kontekście przyszłych możliwości zatrudnienia.²⁰

¹⁹ Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego: „Regionalny Program Operacyjny Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020”, Kielce 2014 r.

²⁰ Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego: „Regionalny Program Operacyjny Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020”, Kielce 2014 r.

Celem niniejszej analizy jest ocena stopnia zapotrzebowania na realizację wsparcia zaplanowanego w Regionalnym Programie Operacyjnym Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014–2020 w zakresie zwiększania dostępu do wysokiej jakości edukacji przedszkolnej w poszczególnych obszarach województwa, w tym zwiększenia stopnia upowszechnienia wychowania przedszkolnego, zmniejszenia różnicowań przestrzennych w dostępie do wychowania przedszkolnego oraz zbadania potencjału i prognoz demograficznych oraz uwarunkowań ekonomiczno-społecznych. Ponadto, zgodnie z oczekiwaniami KE zwiększanie dostępu do edukacji przedszkolnej w ramach RPO musi się koncentrować na obszarach, na których istnieją rzeczywiste deficyty w zakresie dostępności miejsc wychowania przedszkolnego.

II. ANALIZA UWARUNKOWAŃ WEWNĄTRZREGIONALNYCH (LOKALNYCH I PONADLOKALNYCH), PRZEPROWADZONA NA PODSTAWIE M. IN.: STOPNIA UPOWSZECHNIENIA WYCHOWANIA PRZEDSZKOLNEGO, ZRÓŻNICOWAŃ PRZESTRZENNYCH W DOSTĘPIE DO WYCHOWANIA PRZEDSZKOLNEGO, POPYTU NA MIEJSCA W OŚRODKACH WYCHOWANIA PRZEDSZKOLNEGO, POTENCJAŁU I PROGNOZ DEMOGRAFICZNYCH, UWARUNKOWAŃ EKONOMICZNO-SPOŁECZNYCH, USTALONEJ PRZEZ SAMORZĄD GMINNY SIECI PRZEDSZKOLNEJ – OCENA ZAPOTRZEBOWANIA W PODZIALE NA WOJEWÓDZTWA

Analiza uwarunkowań wewnątrzregionalnych (lokalnych i ponadlokalnych), przeprowadzona na podstawie m. in.: stopnia upowszechnienia wychowania przedszkolnego, zróżnicowań przestrzennych w dostępie do wychowania przedszkolnego, popytu na miejsca w ośrodkach wychowania przedszkolnego, potencjału i prognoz demograficznych, uwarunkowań ekonomiczno-społecznych, ustalonej przez samorząd gminny sieci przedszkolnej pozwoli na ustalenie i zdefiniowanie faktycznej konieczności powstawania placówek wychowania przedszkolnego.

W celu uzyskania szerokiego i relatywnie pełnego obrazu dotyczącego omawianych potrzeb należy rozpatrzyć takie kwestie, jak: stan i struktura demograficzna zarówno populacji w województwie świętokrzyskim, jak i dzieci w wieku przedszkolnym, prognozy demograficzne dla regionu świętokrzyskiego, istniejące już ośrodki wychowania przedszkolnego, a w ich ramach placówki specjalne i oddziały integracyjne oraz liczba dzieci, które miałyby być objęte i korzystać z ewentualnie nowopowstałych placówek. Odrębną, ale bardzo ważną kwestią jest dostępność ośrodków wychowania przedszkolnego, mająca także wymiar przestrzenny. Placówka bowiem powinna znajdować się w pobliżu miejsca zamieszkania dziecka, zwłaszcza w odniesieniu do dzieci objętych obowiązkowym przygotowaniem przedszkolnym (ustawowo obligatoryjne zorganizowanie sieci placówek w taki sposób, aby dzieci nie miały od niego dalej niż 3 km lub w innym wypadku transport dzieci - Ustawa o systemie oświaty, Dz. U. 1991, Nr 95, poz. 425, art. 14a). Zwrócić należy także uwagę, że sama liczba miejsc w przedszkolu nie zawsze ma decydujący, czy determinujący wpływ na faktyczną dostępność. Dotyczy to zwłaszcza terenów wiejskich i gmin. Niebagatelną również sprawą jest odpłatność za wychowanie przedszkolne w publicznych ośrodkach wychowania przedszkolnego powyżej 5 godzin realizacji podstawy programowej oraz odpłatne placówki prywatne.²¹

Opisując stan i strukturę demograficzną województwa świętokrzyskiego warto nadmienić, że liczba ludności zamieszkującej region ulega stałemu spadkowi. W 2016 roku wynosiła ona

²¹ Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego: „Analiza ośrodków wychowania przedszkolnego w województwie świętokrzyskim z uwzględnieniem potrzeby tworzenia placówek specjalnych, oddziałów integracyjnych oraz propagowania kreatywności, innowacyjności i pracy zespołowej w wychowaniu przedszkolnym.”, Kielce, 2016 r.

1 252 900 osób, a w 2017 roku już 1 247 732 osoby. Najwięcej osób zamieszkuje w powiecie kieleckim (210 102 osoby), a najmniej w kazimierskim (34 049 osób).

Tabela nr 1. Stan ludności w województwie świętokrzyskim w 2015, 2016 i 2017 roku ogółem.

Nazwa	Stan ludności ogółem		
	2015	2016	2017
	[osoba]	[osoba]	[osoba]
POLSKA	38 437 239	38 432 992	38 433 558
ŚWIĘTOKRZYSKIE	1 257 179	1 252 900	1 247 732
Powiat buski	73 068	72 779	72 323
Powiat jędrzejowski	87 141	86 886	86 560
Powiat kazimierski	34 449	34 273	34 049
Powiat kielecki	208 526	208 977	210 102
Powiat konecki	82 336	81 902	81 315
Powiat opatowski	53 821	53 361	53 028
Powiat ostrowiecki	112 417	111 984	111 111
Powiat pińczowski	40 081	39 838	39 497
Powiat sandomierski	79 266	78 858	78 405
Powiat skarżyski	77 039	76 384	75 673
Powiat starachowicki	92 032	91 449	90 888
Powiat staszowski	73 036	72 797	72 456
Powiat włoszczowski	45 921	45 708	45 521
Powiat m. Kielce	198 046	197 704	196 804

Źródło: GUS – Bank Danych Lokalnych

Na koniec 2017 roku współczynnik urodzeń w województwie świętokrzyskim wyniósł 8,74‰ (10 915 urodzeń żywych). W odniesieniu do roku 2016 był wyższy o 0,27‰ (w 2016 r. współczynnik ten wynosił 8,47‰ - 10 610 urodzeń żywych). Zdecydowanie więcej dzieci rodzi się na wsi niż w miastach. W 2017 roku w regionie świętokrzyskim najwyższy wskaźnik urodzeń żywych w przeliczeniu na 1 000 osób zanotowano w powiecie kieleckim (10,82). W porównaniu z rokiem 2016 nastąpił wzrost o 0,66. Wśród powiatów z najniższym współczynnikiem urodzeń żywych na 1 000 ludności znalazły się powiaty kazimierski (6,57) i ostrowiecki (6,93) oraz skarżyski (7,05). Pełne zestawienie przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 2. Urodzenia żywe na 1 000 ludności w województwie świętokrzyskim w latach 2015-2016 w podziale na powiaty.

Nazwa	Urodzenia żywe na 1000 ludności		
	2015	2016	2017
	[-]	[-]	[-]
POLSKA	9,60	9,95	10,46
ŚWIĘTOKRZYSKIE	8,40	8,46	8,73
Powiat buski	8,41	8,30	7,94

Powiat jędrzejowski	9,08	9,44	9,38
Powiat kazimierski	6,78	7,43	6,57
Powiat kielecki	10,23	10,16	10,82
Powiat konecki	7,58	7,94	7,78
Powiat opatowski	7,69	7,63	8,09
Powiat ostrowiecki	6,66	6,51	6,93
Powiat pińczowski	7,83	7,82	8,83
Powiat sandomierski	7,65	8,09	8,25
Powiat skarżyski	7,56	7,12	7,05
Powiat starachowicki	7,67	7,68	8,10
Powiat staszowski	9,25	9,00	8,79
Powiat włoszczowski	9,00	8,72	9,65
Powiat m. Kielce	8,60	8,90	9,37

Źródło: GUS – Bank Danych Lokalnych

Biorąc pod uwagę prognozy demograficzne sporządzone przez Główny Urząd Statystyczny dla województwa świętokrzyskiego do 2050 roku liczba mieszkańców w regionie zmniejszy się o około 291 tys. osób. Prognozy demograficzne dla świętokrzyskiego nie są więc optymistyczne, a wręcz niekorzystne. Prognozuje się, że w regionie świętokrzyskim oprócz stałego spadku liczby ludności obniżce ulegnie przyrost naturalny,²² który na koniec 2015 roku wynosił -3,0, zaś w roku 2016 był nieco wyższy i wynosił -2,66, zaś w 2017 r. 2,7. Niższy przyrost naturalny zanotowano jedynie w regionie łódzkim -2,98 w 2016 r. i -3,00 w 2017 r. W powiatach województwa świętokrzyskiego w 2017 r. najniższy przyrost naturalny był w powiecie skarżyskim -5,8, najwyższy zaś, bo dodatni w powiecie kieleckim i wynosił 1,3.

Tabela nr 3. Przyrost naturalny na 1 000 ludności ogółem w podziale na powiaty.

Nazwa	Przyrost naturalny na 1000 ludności		
	2015	2016	2017
	[-]	[-]	[-]
POLSKA	-0,67	-0,15	0,0
ŚWIĘTOKRZYSKIE	-3,04	-2,66	-2,7
Powiat buski	-4,44	-3,52	-4,3
Powiat jędrzejowski	-3,03	-1,78	-2,2
Powiat kazimierski	-6,93	-5,24	-6,1
Powiat kielecki	0,62	1,00	1,3
Powiat konecki	-4,65	-4,09	-4,7
Powiat opatowski	-5,43	-4,95	-4,7
Powiat ostrowiecki	-5,44	-5,54	-5,4
Powiat pińczowski	-5,65	-4,18	-5,1
Powiat sandomierski	-3,38	-3,15	-3,9

²² <http://kielce.stat.gov.pl/opracowania-biezace/opracowania-sygnalne/inne-opracowania/prognoza-demograficzna-na-lata-2014-2050-dla-województwa-swietokrzyskiego,6,1.htm>

Powiat skarżyski	-4,36	-5,56	-5,8
Powiat starachowicki	-4,11	-3,65	-3,8
Powiat staszowski	-1,53	-1,58	-1,9
Powiat włoszczowski	-3,87	-3,56	-2,8
Powiat m. Kielce	-1,69	-1,41	-0,8

Tabela nr 4. Przyrost naturalny na 1 000 ludności ogółem w podziale na województwa.

Nazwa	ogółem		
	2015	2016	2017
	[-]	[-]	[-]
POLSKA	-0,67	-0,15	0,0
DOLNOŚLĄSKIE	-1,82	-1,07	-1,3
KUJAWSKO-POMORSKIE	-0,64	-0,33	-0,2
LUBELSKIE	-1,45	-1,23	-1,2
LUBUSKIE	-0,72	-0,22	0,0
ŁÓDZKIE	-3,61	-2,98	-3,0
MAŁOPOLSKIE	0,99	1,66	1,9
MAZOWIECKIE	0,45	0,88	0,9
OPOLSKIE	-2,18	-1,38	-1,8
PODKARPACKIE	0,07	0,54	1,2
PODLASKIE	-1,24	-0,76	-0,4
POMORSKIE	1,55	2,04	2,5
ŚLĄSKIE	-1,92	-1,36	-1,4
ŚWIĘTOKRZYSKIE	-3,04	-2,66	-2,7
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	-0,51	-0,44	0,1
WIELKOPOLSKIE	1,03	1,70	2,1
ZACHODNIOPOMORSKIE	-1,27	-0,80	-0,9

Źródło: GUS – Bank Danych Lokalnych

Cały obszar województwa dotyka problem demograficzny, który jest spowodowany niskim poziomem urodzeń żywych, niskim współczynnikiem dzietności, jak też ujemnym saldem migracyjnym. Pod względem urodzeń żywych województwo świętokrzyskie w 2017 r. znalazło się na 14 pozycji wśród wszystkich województw, podobnie, jak w 2016 r. Najwięcej dzieci w roku 2017 urodziło się w regionie mazowieckim – 61 850 dzieci.

Tabela nr 5. Liczba urodzeń żywych w województwie świętokrzyskim w 2015, 2016 i 2017 roku.

Nazwa	Urodzenia żywe ogółem		
	2015	2016	2016
	[-]	[-]	[-]
POLSKA	369 308	382 257	401 982
DOLNOŚLĄSKIE	26 258	27 452	28 401
KUJAWSKO-POMORSKIE	19 190	19 840	20 900

LUBELSKIE	19 715	19 666	20 898
LUBUSKIE	9 420	9 734	10 300
ŁÓDZKIE	22 113	22 794	23 782
MAŁOPOLSKIE	34 721	36 331	38 161
MAZOWIECKIE	57 456	59 586	61 850
OPOLSKIE	8 289	8 634	9 083
PODKARPACKIE	19 566	20 262	21 927
PODLASKIE	10 825	11 373	12 054
POMORSKIE	24 596	25 865	27 481
ŚLĄSKIE	41 611	42 742	44 971
ŚWIĘTOKRZYSKIE	10 579	10 610	10 915
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	13 121	13 443	14 533
WIELKOPOLSKIE	36 760	38 237	40 450
ZACHODNIOPOMORSKIE	15 088	15 688	16 276

Źródło: GUS – Bank Danych Lokalnych

Zastępowalność pokoleń zapewnia współczynnik dzietności oscylujący na poziomie 2,10 do 2,15.²³ W regionie świętokrzyskim współczynnik ten wynosił w 2017 roku 1,258 i był najniższą wartością na tle kraju. Podobnie niski współczynnik dzietności zanotowano jedynie w województwie opolskim i wynosił on 1,288.

Tabela nr 6. Współczynnik dzietności w 2015, 2016 i 2017 roku.

Nazwa	Współczynnik dzietności		
	2015	2016	2017
	[-]	[-]	[-]
POLSKA	1,289	1,357	1,453
DOLNOŚLĄSKIE	1,206	1,286	1,361
KUJAWSKO-POMORSKIE	1,249	1,318	1,411
LUBELSKIE	1,257	1,271	1,372
LUBUSKIE	1,253	1,326	1,430
ŁÓDZKIE	1,260	1,324	1,409
MAŁOPOLSKIE	1,320	1,397	1,486
MAZOWIECKIE	1,409	1,482	1,570
OPOLSKIE	1,124	1,201	1,288
PODKARPACKIE	1,199	1,254	1,372
PODLASKIE	1,226	1,303	1,401
POMORSKIE	1,412	1,506	1,625
ŚLĄSKIE	1,258	1,323	1,424
ŚWIĘTOKRZYSKIE	1,181	1,203	1,258
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	1,228	1,284	1,412

²³ Urząd Statystyczny w Kielcach: „Ludność, ruch naturalny i migracje w województwie świętokrzyskim w 2014 roku”, ZWS Radom, Kielce, październik 2015 rok.

WIELKOPOLSKIE	1,384	1,466	1,579
ZACHODNIOPOMORSKIE	1,218	1,296	1,372

Źródło: GUS – Bank Danych Lokalnych

W celu utrzymania dalszego rozwoju koniecznymi wydają się inwestycje w kapitał ludzki, w tym w kompetencje dzieci, rodziców, nauczycieli, kadry zarządzającej ośrodków wychowania przedszkolnego. Pod pojęciami inwestycji w kapitał ludzki i jakość edukacji przedszkolnej kryje się rozszerzenie i wzmocnienie oferty edukacji najmłodszego pokolenia w zakresie objęcia nią dzieci ze szczególnymi potrzebami, czyli tworzenie placówek specjalnych i oddziałów integracyjnych.

Wczesna edukacja i opieka nad dziećmi w wieku 3-5 lat jest pierwszym etapem kształcenia, którego celem jest stymulowanie rozwoju poznawczego, społecznego i kulturalnego. Dzieci chodzące do przedszkoli przygotowują się do wczesnej nauki czytania, pisania oraz matematyki, a ponadto rozwijają swoje kompetencje społeczne i emocjonalne. Zwiększają w ten sposób swoje szanse na dobry start w szkole podstawowej i w całym procesie edukacji. Edukacja przedszkolna, choć jest pierwszym etapem edukacji formalnej, to należy rozumieć ją znacznie szerzej. Po pierwsze, w ujęciu czasowym jest okresem intensywnego rozwoju człowieka, który w dużej mierze wpływa na jego wykształcenie i sytuację w dorosłym życiu. Po drugie, edukacja małych dzieci nie dokonuje się wyłącznie w budynku ośrodków wychowania przedszkolnego podczas zajęć przygotowujących do szkoły. Potrzebne jest tu zaangażowanie całego środowiska lokalnego i zakres terytorialny wykraczający poza rodzinną miejscowość dzieci.

W okresie wczesnego dzieciństwa możliwości rozwojowe dzieci są największe. Należy je więc wykorzystać w maksymalnym zakresie. Dlatego tak ważna jest edukacja przedszkolna wspomagana różnymi zajęciami dodatkowymi i działaniami stymulującymi rozwój dzieci. Niezbędne jest więc wypracowanie systemu edukacji przedszkolnej wysokiej jakości opartej nie tylko na obowiązkowej podstawie programowej, ale również oferującej programy dodatkowe rozwijające zainteresowania, kreatywność, umiejętność pracy zespołowej i inne kluczowe kompetencje u dzieci.

Wychowanie przedszkolne to pierwszy i prawdopodobnie najważniejszy etap kształcenia w całym systemie polskiej oświaty. Obejmuje ono dzieci w wieku 3–6 lat i realizowane jest w przedszkolach, oddziałach przedszkolnych mieszczących się w szkołach podstawowych, jak również w zespołach wychowania przedszkolnego i punktach przedszkolnych.

W Polsce roku szkolnym 2016/2017 funkcjonowało 21,7 tys. (wzrost o 0,6 tysiąca w porównaniu z rokiem poprzednim) formalnie zarejestrowanych placówek wychowania przedszkolnego²⁴, na które składało się:

- 11,8 tys. przedszkoli (wzrost o 0,4 tysiąca),
- 8,0 tys. oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych (wzrost o 0,2 tysiąca),
- 0,1 tys. zespołów wychowania przedszkolnego,
- 1,8 tys. punktów przedszkolnych (spadek o 0,1 tysiąca).

W stosunku do roku 2015/2016 liczba wszystkich placówek wzrosła o 2,7%. Wzrost odnotowano w liczbie przedszkoli, których przybyło 431 (co stanowiło przyrost o 3,8%) - w tym 110 placówek na wsi oraz w oddziałach przedszkolnych przy szkołach podstawowych, gdzie liczba placówek wzrosła o 208, tj. 2,7%, z czego w mieście nastąpił wzrost o 291 placówek, a na wsi spadek o 83 placówki.

²⁴ Główny Urząd Statystyczny: „Oświata i wychowanie w roku szkolnym 2016/2017”, Warszawa, 2017 rok, str. 63.

Spadek liczby pozostałych typów placówek wyniósł w przypadku punktów przedszkolnych 3,5%, a zespołów wychowania przedszkolnego – o 16%. Przedszkola stanowiły ponad połowę (54,3%) wszystkich placówek wychowania przedszkolnego, przy czym ponad 2/3 (67,2%) wszystkich przedszkoli zlokalizowanych było w miastach. Oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych stanowiły 37,1% wszystkich typów placówek, przy czym prawie 75,7% zlokalizowanych było na wsi. Zespoły wychowania przedszkolnego oraz punkty przedszkolne stanowiły natomiast 8,6% wszystkich placówek (59,2% zlokalizowanych było na wsi).

W roku szkolnym 2016/2017 w ramach systemu oświaty wychowaniem przedszkolnym objętych było 1 299,1 tys. dzieci, tj. o 158,5 tys. więcej niż w roku poprzednim. Wzrost liczby dzieci w wychowaniu przedszkolnym spowodowany był zmianą w systemie oświaty, która pozostawiła rodzicom, decyzję w sprawie posłania dziecka 6-letniego do 1-ej klasy szkoły podstawowej. Jak wynika z danych większość rodziców zdecydowała się poczekać z posłaniem dziecka do 1-ej klasy szkoły podstawowej do osiągnięcia wieku 7 lat. Do placówek wychowania przedszkolnego uczęszczało 80,7% dzieci w grupie wiekowej 3-6 lat wobec 84,2% w roku poprzednim (wtedy grupa wiekowa 3-5 lat) natomiast dla dzieci 3-5 lat wskaźnik ten wynosił 81,1% (95,3 w miastach i 61,6 na wsiach). Wśród pięciolatków 90,7% brało udział w zajęciach przedszkolnych, wśród czterolatków – 84,6% (83,9% w roku 2015/2016), a wśród trzylatków – 67,1% (w roku ubiegłym – 70,5%).

Liczba przedszkolaków w placówkach wychowania przedszkolnego zlokalizowanych w miastach stanowiła 93,4% dzieci w wieku od 3 do 6 lat (wzrost o 4,7 pkt. proc), w tym 87,9% sześciolatków, 102,6% pięciolatków, 99,9% czterolatków i 82,7% trzylatków. Odsetek dzieci pięcioletnich uczestniczących w zajęciach w placówkach zlokalizowanych w miastach przekroczył 100% ze względu na uczęszczanie do tych przedszkoli dzieci dowożonych ze wsi przez rodziców pracujących w mieście. Wskaźnik dla wsi wynosił 63,4% (spadek o 1,7 pkt. proc), w tym 68,5% sześciolatków, 74,3% dla pięciolatków, 63,6% dla czterolatków i 45,6% dla trzylatków. Odsetek dzieci w wieku 3-6 lat wśród dzieci w tej grupie wiekowej wyniósł 73,5% dla wsi (63,4% według miejsca położenia placówki), dla miast natomiast 86% (93,4% według miejsca położenia placówki). Różnice te spowodowane są dowożeniem dzieci do placówek zlokalizowanych w miastach. W ogólnej liczbie dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym 16,5% dzieci zamieszkałych na wsi uczęszcza do placówek zlokalizowanych w mieście, natomiast dzieci zamieszkałe w mieście stanowią w placówkach na wsi jedynie 1,7%.

Wskaźnik upowszechniania edukacji przedszkolnej wśród dzieci 3 - 4-letnich w Polsce wyniósł 76,1%. Zmniejszył się zatem o 1,2 pkt. proc. w stosunku do poprzedniego roku szkolnego. Podobnie, jak w kilku poprzednich latach najwięcej wśród dzieci w tym wieku uczęszczało do placówek wychowania przedszkolnego w województwach: opolskim – 84,0% (w roku poprzednim 86,5%), mazowieckim – 83,9% (83,6% w poprzednim roku) oraz wielkopolskim 79,5%, natomiast najmniej w województwach warmińsko-mazurskim – 64,3% (w poprzednim roku 65,2%) oraz kujawsko-pomorskim – 66,7% (67,7% w poprzednim roku)²⁵.

W roku 2016/2017 do zajęć szkolnych przygotowywało się 330,3 tys. sześciolatków, a wśród województw o największym udziale sześciolatków w placówkach wychowania przedszkolnego były: podkarpackie 85,4%, lubelskie 85,1% i małopolskie 84,4%.

²⁵ Główny Urząd Statystyczny: „Oświata i wychowanie w roku szkolnym 2016/2017”, Warszawa, 2017 rok, str. 65.

W porównaniu z poprzednim rokiem szkolnym liczba dzieci czteroletnich w placówkach wychowania przedszkolnego spadła o 3 532 (1,1%), natomiast udział czteroletników objętych wychowaniem przedszkolnym wzrósł o 0,7 pkt. proc. W kilku województwach odnotowano wzrost udziału dzieci w tej grupie wiekowej, największy w województwach: zachodniopomorskim (o 2,4 pkt. proc), dolnośląskim i podlaskim, natomiast największy spadek w województwie świętokrzyskim (0,6 pkt. proc) i łódzkim (0,4 pkt. proc). Podobnie, jak w przypadku dzieci czteroletnich, liczba dzieci trzyletnich spadła o 25 822 (9,4%) w porównaniu z rokiem ubiegłym. Największy spadek udziału trzylatków w wychowaniu przedszkolnym odnotowany został w województwie opolskim (o 6,1 pkt. proc) i wielkopolskim (o 5,2 pkt. proc). Województwo opolskie, pomimo niższego przyrostu udziału dzieci 3 i 4 letnich w wychowaniu przedszkolnym, charakteryzowało się jednak, zarówno w roku szkolnym 2015/2016, jak i 2016/2017 najwyższym stopniem upowszechnienia edukacji przedszkolnej dla tych grup wiekowych.

Liczba dzieci pięcioletnich w placówkach wychowania przedszkolnego w porównaniu do roku poprzedniego spadła o 43 777 (10,9%), podczas, gdy udział dzieci pięcioletnich objętych wychowaniem przedszkolnym spadł o 7,7 pkt. proc. Największy spadek odnotowano w województwie kujawsko-pomorskim (o 12 pkt. proc) i pomorskim (o 11,2 pkt. proc), najmniejszy zaś w województwie opolskim (o 1,8 pkt. proc). Liczba dzieci niepełnosprawnych w placówkach wychowania przedszkolnego wzrosła o 24,7% co stanowi nadal, podobnie, jak w latach poprzednich, 1,5% (wzrost o 0,2 pkt. proc) wszystkich przedszkolaków. Jedną z form opieki nad nimi są przedszkola specjalne. W roku szkolnym 2016/2017 funkcjonowały 242 takie placówki (o 35 więcej niż w roku poprzednim), do których uczęszczało 4,0 tys. dzieci.

Ogółem w województwie świętokrzyskim w 2017 r. liczba placówek wychowania przedszkolnego wynosiła 806 jednostek (o 6 więcej niż w roku poprzednim), co stanowiło zaledwie 3,67% wszystkich placówek w kraju. **Świętokrzyskie to jeden z 6 polskich regionów o najniższej liczbie placówek wychowania przedszkolnego.** Mniejszą ilość placówek wychowania przedszkolnego odnotowano jedynie w województwach: opolskim (2,20%), lubuskim (2,31%), podlaskim (3,06%) oraz warmińsko-mazurskim (3,59%). Zgodnie danymi za 2017 r. z BDL, województwami, w których funkcjonowało najwięcej placówek wychowania przedszkolnego były województwa: mazowieckie, małopolskie i wielkopolskie (odpowiednio 16,52%, 10,30% i 8,88%). Wśród 806 placówek wychowania przedszkolnego, jakie funkcjonowały na terenie województwa świętokrzyskiego w 2017 roku było 339 przedszkoli (aż o 22 więcej niż w roku poprzednim), 1 zespół wychowania przedszkolnego (bez specjalnych), 119 punktów przedszkolnych (o 6 mniej niż w roku poprzednim) i 356 oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych (o 10 mniej niż w roku poprzednim).

Tabela nr 7. Liczba placówek wychowania przedszkolnego w Polsce w roku szkolnym 2016/2017.

Województwo	Ogółem	Przedszkola	Zespoły wychowania przedszkolnego	Punkty przedszkolne	Oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych
POLSKA	21 980	12 146	76	1 728	8 030
DOLNOŚLĄSKIE	1 450	783	5	217	445
KUJAWSKO-POMORSKIE	1 064	510	1	83	470

LUBELSKIE	1 372	561	9	104	698
LUBUSKIE	508	288	3	35	182
ŁÓDZKIE	1 292	701	6	97	488
MAŁOPOLSKIE	2 264	1 317	1	105	841
MAZOWIECKIE	3 631	1 996	5	331	1 299
OPOLSKIE	484	374	x	12	98
PODKARPACKIE	1 529	679	7	116	727
PODLASKIE	672	276	17	77	302
POMORSKIE	1 425	748	6	163	508
ŚLĄSKIE	1 914	1 531	1	65	317
ŚWIĘTOKRZYSKIE	806	330	1	119	356
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	789	377	12	51	349
WIELKOPOLSKIE	1 952	1 262	2	65	623
ZACHODNIOPOMORSKIE	828	413	x	88	327

Źródło: GUS – Bank Danych Lokalnych

Na obszarze województwa świętokrzyskiego w roku szkolnym 2016/2017 wychowanie przedszkolne realizowane było w 806 placówkach wychowania przedszkolnego, w tym w 330 przedszkolach, 356 oddziałach przedszkolnych, 119 punktach i 1 zespole wychowania przedszkolnego. W roku szkolnym 2016/2017 w stosunku do roku 2015/2016 wzrosła liczba przedszkoli (aż o 22), natomiast ubyło punktów przedszkolnych (o 6 mniej) i oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych (o 10), zaś zespołów wychowania przedszkolnego było tyle samo, co w roku poprzednim. Liczba miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego wzrosła z 29,59 tys. do 31,29 tys., przy czym w przedszkolach zwiększyła się z 26,0 tys. do 27,82 tys. Ogółem w roku 2016/2017 do placówek wychowania przedszkolnego uczęszczało 37,59 tys. dzieci wobec 36,55 tys. w roku 2015/2016, przy czym do przedszkoli – 25,52 tys. wobec 24,41 tys., a do punktów przedszkolnych 2,86 tys. wobec 3,03 tys. w poprzednim roku szkolnym. Dzieci niepełnosprawne stanowiły 0,5 tys. osób (w 2013 r. - 0,3 tys.), co oznacza wzrost udziału ich subpopulacji wśród uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego o 0,5 p. proc. do 1,4%. Wzrosła również liczebność subpopulacji dzieci objętych wychowaniem i kształceniem specjalnym w placówkach wychowania przedszkolnego z 0,3 tys. osób do 0,6 tys.²⁶

Zdecydowana większość placówek wychowania przedszkolnego w województwie świętokrzyskim znajdowała się na terenach wiejskich, bo aż 69,35% - 559. W porównaniu do roku 2016 uległa zmniejszeniu o 0,78% (70,13% - 561). Blisko połowa przedszkoli również znajdowała się na wsi 47,27%, ale także wskaźnik zmalał o 0,13% (47,4%). W regionie było 356 oddziałów wychowania przedszkolnego w szkołach podstawowych (o 10 mniej niż w 2016 r. - 366), 1 zespół wychowania przedszkolnego, podobnie, jak w roku 2016 i 119 punktów przedszkolnych (o 6 mniej niż w 2016 r. - 125). 100% zespołów wychowania przedszkolnego znajdowało się na terenach wiejskich, a 89,92% punktów przedszkolnych, czyli o 3,18% mniej niż w 2016 r. (w 2016 r. 93,1%,) i 85,39%

²⁶ „Warunki życia ludności w województwie świętokrzyskim w latach 2013-2016”, Urząd Statystyczny, Kielce, listopad 2017, str. 73.

oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych, czyli o 1,19% więcej niż w roku poprzednim (w 2016 r. 84,2%) także było umiejscowionych na wsi.

W stosunku do roku 2015/2016 liczba wszystkich placówek wzrosła o 2,7%. Wzrost odnotowano w liczbie przedszkoli, których przybyło 431 (co stanowiło przyrost o 3,8%) - w tym 110 placówek na wsi, oraz w oddziałach przedszkolnych przy szkołach podstawowych, gdzie liczba placówek wzrosła o 208, tj. 2,7%, z czego w mieście nastąpił wzrost o 291 placówek, a na wsi spadek o 83 placówki. Spadek liczby pozostałych typów placówek wyniósł w przypadku punktów przedszkolnych 3,5%, a zespołów wychowania przedszkolnego – o 16%. Przedszkola stanowiły ponad połowę (54,3%) wszystkich placówek wychowania przedszkolnego, przy czym ponad 2/3 (67,2%) wszystkich przedszkoli zlokalizowanych było w miastach. Oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych stanowiły 37,1% wszystkich typów placówek, przy czym prawie 75,7% zlokalizowanych było na wsi. Zespoły wychowania przedszkolnego oraz punkty przedszkolne stanowiły natomiast 8,6% wszystkich placówek (59,2% zlokalizowanych było na wsi).

Tabela nr 8. Placówki wychowania przedszkolnego w województwie świętokrzyskim na wsi w roku szkolnym 2016/2017 ogółem.

Województwo	Placówki wychowania przedszkolnego na wsi ogółem	Przedszkola na wsi	Zespoły wychowania przedszkolnego na wsi	Punkty przedszkolne	Oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych
Świętokrzyskie	559	156	1	119	356

Źródło: GUS – Bank Danych Lokalnych.

Na koniec 2017 roku łącznie na obszarze całego kraju funkcjonowało 11 882 przedszkoli o charakterze zwykłym i 264 przedszkola specjalne. Na terenie województwa świętokrzyskiego znajdowało się 330 przedszkoli (14-a pozycja w kraju). W omawianym okresie w regionie świętokrzyskim funkcjonowało 320 przedszkoli o charakterze zwykłym, co dało nam 14-e miejsce w kraju oraz 10 przedszkoli specjalnych, co uplasowało nas na 14-ej pozycji wśród wszystkich województw. Ogólnie słabiej wypadły jedynie województwa podlaskie (276 przedszkoli bez specjalnych i 10 specjalnych) i lubuskie (288 przedszkoli bez specjalnych i 9 przedszkoli specjalnych). Najwyższą liczbą przedszkoli charakteryzowało się województwo mazowieckie (1 996 przedszkoli bez specjalnych i 36 przedszkoli specjalnych).²⁷

²⁷ <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/dane/temat>

Tabela nr 9. Liczba przedszkoli w 2016 i 2017 roku w Polsce ogółem z podziałem na placówki zwykłe i specjalne.

Nazwa	Liczba przedszkoli bez specjalnych	Liczba przedszkoli specjalnych	Liczba przedszkoli bez specjalnych	Liczba przedszkoli specjalnych
	ogółem	ogółem	ogółem	ogółem
	2016	2017	2016	2017
	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]
POLSKA	11 520	242	11 882	264
DOLNOŚLĄSKIE	744	14	766	17
KUJAWSKO-POMORSKIE	490	8	500	10
LUBELSKIE	536	18	541	20
LUBUSKIE	275	8	279	9
ŁÓDZKIE	655	17	684	17
MAŁOPOLSKIE	1 263	17	1 301	16
MAZOWIECKIE	1 898	37	1 960	36
OPOLSKIE	359	7	367	7
PODKARPACKIE	627	16	660	19
PODLASKIE	251	6	266	10
POMORSKIE	695	20	726	22
ŚLĄSKIE	1 486	21	1 509	22
ŚWIĘTOKRZYSKIE	299	9	320	10
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	349	15	360	17
WIELKOPOLSKIE	1 205	15	1 245	17
ZACHODNIOPOMORSKIE	388	14	398	15

Źródło: GUS – Bank Danych Lokalnych

Największa liczba przedszkoli w województwie świętokrzyskim w omawianym okresie była zlokalizowana w mieście powiatowym Kielce. Funkcjonowało tam 57 przedszkoli, z czego 2 jednostki o charakterze specjalnym. Na 2-gim miejscu znalazł się powiat kielecki, na którego terenie znajdowały się 35 obiektów zwykłe. **Najmniej przedszkoli funkcjonowało w powiecie kazimierskim (6 przedszkoli zwykłych i 1 specjalne) oraz opatowskim (9 przedszkoli zwykłych i 1 specjalne).**

Tabela nr 10. Liczba przedszkoli w województwie świętokrzyskim w latach 2014-2017 w powiatach z uwzględnieniem podziału na gminy miejskie i wiejskie.

Nazwa	przedszkola bez specjalnych				przedszkola specjalne			
	ogółem				ogółem			
	ogółem				ogółem			
	2014	2015	2016	2017	2014	2015	2016	2017
	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]
POLSKA	10 748	11 124	11 520	11 882	191	207	242	264
ŚWIĘTOKRZYSKIE	281	291	299	320	8	8	9	10
Powiat buski	16	17	18	18	0	0	0	0

Busko-Zdrój - miasto	5	5	5	5	0	0	0	0
Busko-Zdrój - obszar wiejski	2	2	4	4	0	0	0	0
Pacanów	2	2	2	2	0	0	0	0
Solec-Zdrój	1	1	1	1	0	0	0	0
Stopnica - miasto	-	2	2	2	-	0	0	0
Tuczepy	3	4	3	3	0	0	0	0
Wiślica	1	1	1	1	0	0	0	0
Powiat jędrzejowski	26	27	25	26	0	0	0	0
Jędrzejów - miasto	4	4	4	5	0	0	0	0
Jędrzejów - obszar wiejski	2	2	2	2	0	0	0	0
Małogoszcz - miasto	2	2	2	2	0	0	0	0
Małogoszcz - obszar wiejski	3	3	3	3	0	0	0	0
Nagłowice	2	2	2	2	0	0	0	0
Oksa	1	1	1	1	0	0	0	0
Sędziszów - miasto	1	1	1	1	0	0	0	0
Sędziszów - obszar wiejski	3	3	3	3	0	0	0	0
Słupia	2	2	1	1	0	0	0	0
Sobków	5	5	5	5	0	0	0	0
Wodzisław	1	2	1	1	0	0	0	0
Powiat kazimierski	6	6	6	6	1	1	1	1
Czarnocin	2	2	2	2	0	0	0	0
Kazimierza Wielka - miasto	2	2	2	2	0	0	0	0
Kazimierza Wielka - obszar wiejski	0	0	0	0	1	1	1	1
Skalbmierz - miasto	2	2	2	2	0	0	0	0
Powiat kielecki	33	33	33	35	0	0	0	0
Bodzentyn - miasto	1	1	1	1	0	0	0	0
Bodzentyn - obszar wiejski	1	1	1	1	0	0	0	0
Chęciny - miasto	1	1	1	1	0	0	0	0
Chmielnik - miasto	2	3	2	2	0	0	0	0
Chmielnik - obszar wiejski	2	1	1	1	0	0	0	0
Daleszyce - miasto	1	1	1	1	0	0	0	0
Górno	2	2	2	2	0	0	0	0
Łopuszno	0	0	1	1	0	0	0	0
Miedziana Góra	2	2	2	2	0	0	0	0
Mniów	0	0	1	2	0	0	0	0
Morawica	2	2	2	2	0	0	0	0
Nowa Słupia	4	4	1	1	0	0	0	0
Piekoszów	5	5	5	5	0	0	0	0
Raków	2	2	2	2	0	0	0	0
Sitkówka-Nowiny	1	1	3	3	0	0	0	0
Strawczyn	1	1	1	2	0	0	0	0
Zagnańsk	6	6	6	6	0	0	0	0

Powiat konecki	16	18	19	22	0	0	0	0
Końskie - miasto	8	10	10	10	0	0	0	0
Końskie - obszar wiejski	3	3	3	6	0	0	0	0
Radoszyce	1	1	1	1	0	0	0	0
Ruda Maleniecka	1	1	1	1	0	0	0	0
Stąporków - miasto	2	2	3	3	0	0	0	0
Stąporków - obszar wiejski	1	1	1	1	0	0	0	0
Powiat opatowski	5	5	7	9	1	1	1	1
Bačkowice	1	1	1	1	0	0	0	0
Lipnik	0	0	1	2	0	0	0	0
Opatów - miasto	1	1	1	2	0	0	0	0
Opatów - obszar wiejski	0	0	1	1	0	0	0	0
Ożarów - miasto	1	1	1	1	0	0	0	0
Ożarów - obszar wiejski	1	1	1	1	0	0	0	0
Sadowie	0	0	0	0	1	1	1	1
Tarłów	1	1	1	1	0	0	0	1
Powiat ostrowiecki	22	24	23	24	0	0	1	1
Ostrowiec Świętokrzyski	12	14	14	15	0	0	1	1
Bałtów	1	1	0	0	0	0	0	0
Bodzechów	5	5	5	5	0	0	0	0
Ćmielów - miasto	1	1	1	1	0	0	0	0
Ćmielów - obszar wiejski	1	1	1	1	0	0	0	0
Kunów - miasto	1	1	1	1	0	0	0	0
Kunów - obszar wiejski	0	0	0	1	0	0	0	0
Waśniów	1	1	1	0	0	0	0	0
Powiat pińczowski	17	17	17	17	0	0	0	0
Działoszyce - miasto	1	1	1	1	0	0	0	0
Kije	2	2	2	2	0	0	0	0
Michałów	4	4	4	4	0	0	0	0
Pińczów - miasto	3	3	3	3	0	0	0	0
Pińczów - obszar wiejski	6	6	6	6	0	0	0	0
Złota	1	1	1	1	0	0	0	0
Powiat sandomierski	26	25	26	28	1	1	1	1
Sandomierz	9	9	9	10	1	1	1	1
Dwikozy	5	6	6	6	0	0	0	0
Klimontów	2	2	2	2	0	0	0	0
Koprzywnica - miasto	1	1	1	1	0	0	0	0
Koprzywnica - obszar wiejski	2	1	1	1	0	0	0	0
Łoniów	2	2	2	2	0	0	0	0
Obrazów	1	0	0	0	0	0	0	0
Samborzec	1	1	2	2	0	0	0	0
Zawichost - miasto	1	1	1	1	0	0	0	0

Zawichost - obszar wiejski	2	2	2	2	0	0	0	0
Powiat skarżyski	16	17	18	20	2	2	2	2
Skarżysko-Kamienna	12	12	12	13	2	2	2	2
Blizyn	1	1	1	1	0	0	0	0
Łączna	1	1	2	3	0	0	0	0
Skarżysko Kościelne	1	1	1	1	0	0	0	0
Suchedniów - miasto	1	2	2	2	0	0	0	0
Powiat starachowicki	14	15	16	20	0	0	0	0
Starachowice	9	10	10	12	0	0	0	0
Brody	2	2	3	5	0	0	0	0
Mirzec	2	2	2	2	0	0	0	0
Wąchock - miasto	1	1	1	1	0	0	0	0
Powiat staszowski	20	20	20	20	0	0	1	1
Bogoria	3	3	3	3	0	0	0	0
Oleśnica	1	1	1	1	0	0	0	0
Osiek - miasto	1	1	1	1	0	0	0	0
Połaniec - miasto	1	1	1	1	0	0	0	0
Połaniec - obszar wiejski	1	1	1	1	0	0	0	0
Rytwiany	3	3	3	3	0	0	0	0
Staszów - miasto	3	3	3	3	0	0	1	1
Staszów - obszar wiejski	6	6	6	6	0	0	0	0
Szydłów	1	1	1	1	0	0	0	0
Powiat włoszczowski	17	17	18	18	0	0	0	0
Kluczewsko	3	3	3	3	0	0	0	0
Krasocin	2	2	2	2	0	0	0	0
Moskorzew	2	2	2	2	0	0	0	0
Radków	1	1	1	1	0	0	0	0
Secemin	2	2	2	2	0	0	0	0
Włoszczowa - miasto	2	3	3	3	0	0	0	0
Włoszczowa - obszar wiejski	5	4	5	5	0	0	0	0
Powiat m. Kielce	47	50	53	57	3	3	2	2
Kielce	47	50	53	57	3	3	2	2

Źródło: GUS – Bank Danych Lokalnych

Na terenie całego kraju pod koniec 2017 roku w szkołach podstawowych działało 8 030 (mniej o 16 niż w 2016 r. i więcej o 192 od roku 2016, kiedy było 8 046) oddziałów przedszkolnych. Największa ich liczba funkcjonowała w województwie mazowieckim – 1 299 oddziały. Pod tym względem województwo świętokrzyskie zajmowało 10-tą lokatę z liczbą 356 oddziałów (o 10 mniej niż w poprzednim 2016 r. – 366; 9-ta pozycja w kraju). Mniejszą ilość oddziałów zanotowano w regionie opolskim 98 oddziałów, lubuskim – 182 oddziałów i podlaskim – 302 oddziałów.²⁸

²⁸ <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/dane/temat>

Tabela nr 11. Liczba oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych w latach 2014-2017 w Polsce ogółem i w województwach.

Nazwa	Liczba oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych			
	ogółem			
	2014	2015	2016	2017
	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]
POLSKA	8 610	7 838	8 046	8 030
DOLNOŚLĄSKIE	500	441	455	445
KUJAWSKO-POMORSKIE	502	471	467	470
LUBELSKIE	751	688	707	698
LUBUSKIE	187	159	185	182
ŁÓDZKIE	554	495	505	488
MAŁOPOLSKIE	907	863	856	841
MAZOWIECKIE	1 285	1 152	1 253	1 299
OPOLSKIE	98	96	98	98
PODKARPACKIE	795	749	740	727
PODLASKIE	329	301	305	302
POMORSKIE	520	499	497	508
ŚLĄSKIE	399	299	323	317
ŚWIĘTOKRZYSKIE	386	369	366	356
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	385	356	349	349
WIELKOPOLSKIE	671	588	619	623
ZACHODNIOPOMORSKIE	341	312	321	327

Źródło: GUS – Bank Danych Lokalnych

W regionie świętokrzyskim większa liczba oddziałów przedszkolnych działających w szkołach podstawowych w 2017 roku była zlokalizowana na terenach wiejskich (304 oddziały – o 15 mniej niż w 2016 r., kiedy było 319 oddziałów). Najwięcej oddziałów przedszkolnych działało w powiecie kieleckim (99 oddziały), z czego 2 zlokalizowane na terenach miejskich, a 97 na wiejskich. W pozostałych powiatach liczba oddziałów przedszkolnych nie przekraczała 37 (powiat starachowicki). **Najmniej oddziałów przedszkolnych funkcjonowało w powiecie pińczowskim (7 oddziałów, o 1 mniej niż w 2016 r.).** We wszystkich świętokrzyskich powiatach oddziały przedszkolne zlokalizowane były głównie na terenach wiejskich.²⁹

²⁹ <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/dane/temat>

Tabela nr 12. Liczba oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych w województwie świętokrzyskim w latach 2014-2017 w powiatach z uwzględnieniem podziału na gminy miejskie i wiejskie.

Nazwa	Liczba oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych w województwie świętokrzyskim w latach 2014-2017			
	ogółem			
	2014	2015	2016	2017
	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]
POLSKA	8 610	7 838	8 046	8 030
ŚWIĘTOKRZYSKIE	386	369	366	356
Powiat buski	27	24	22	22
Busko-Zdrój - miasto	2	2	2	2
Busko-Zdrój - obszar wiejski	7	5	5	5
Gnojno	5	5	4	4
Nowy Korczyn	3	3	3	3
Pacanów	2	2	2	2
Solec-Zdrój	4	4	4	4
Stopnica - obszar wiejski	-	1	0	0
Tuczępy	1	0	0	0
Wiślica	2	2	2	2
Powiat jędrzejowski	34	34	31	31
Imielno	3	3	3	3
Jędrzejów - miasto	3	3	3	3
Jędrzejów - obszar wiejski	9	9	8	8
Małogoszcz - obszar wiejski	2	2	2	2
Oksa	2	2	2	2
Sędziszów - miasto	2	2	2	3
Sędziszów - obszar wiejski	1	1	1	1
Słupia	1	1	1	1
Sobków	6	6	4	4
Wodzisław	5	5	5	5
Powiat kazimierski	13	13	11	12
Bejsce	2	2	2	2
Czarnocin	1	1	1	2
Kazimierza Wielka - miasto	2	2	2	2
Kazimierza Wielka - obszar wiejski	5	5	3	3
Opatowiec	2	2	2	2
Skalbmierz - obszar wiejski	1	1	1	1
Powiat kielecki	104	99	99	99
Bieliny	8	8	8	7
Bodzentyn - obszar wiejski	5	5	4	5
Chęciny - miasto	1	0	1	1

Chęciny - obszar wiejski	9	9	9	9
Chmielnik - miasto	1	1	1	1
Chmielnik - obszar wiejski	3	3	1	1
Daleszyce - miasto	1	1	1	0
Daleszyce - obszar wiejski	10	10	10	9
Górno	8	8	8	8
Łagów	5	5	5	6
Łopuszno	6	6	6	6
Masłów	5	5	5	5
Miedziana Góra	2	2	2	2
Mniów	6	5	5	5
Morawica	2	0	2	2
Nowa Słupia	8	8	8	8
Piekoszów	5	5	5	5
Pierzchnica	2	2	2	2
Raków	3	2	4	4
Sitkówka-Nowiny	2	2	0	0
Strawczyn	7	7	7	7
Zagnańsk	5	5	5	6
Powiat konecki	26	27	23	22
Fałków	2	2	2	2
Gowarczów	2	2	2	1
Końskie - obszar wiejski	5	7	3	2
Radoszyce	5	5	5	5
Słupia (Konecka)	4	4	4	4
Smyków	2	2	2	2
Stąporków - miasto	2	1	2	2
Stąporków - obszar wiejski	4	4	3	4
Powiat opatowski	26	25	24	22
Baćkowice	3	3	3	3
Iwaniska	6	5	5	5
Lipnik	2	2	2	1
Opatów - miasto	2	2	2	2
Opatów - obszar wiejski	1	1	1	1
Ożarów - obszar wiejski	3	3	3	3
Sadowie	2	2	1	1
Tarłów	3	3	3	2
Wojciechowice	4	4	4	4
Powiat ostrowiecki	25	22	23	20
Ostrowiec Świętokrzyski	9	6	7	6
Bałtów	2	2	2	2
Bodzechów	3	3	3	3

Ćmielów - obszar wiejski	2	2	2	2
Kunów - obszar wiejski	5	5	5	3
Waśniów	4	4	4	4
Powiat pińczowski	8	8	8	9
Działoszyce - obszar wiejski	2	2	2	2
Kije	1	1	1	1
Michałów	1	1	1	1
Pińczów - miasto	1	1	1	1
Złota	3	3	3	3
Powiat sandomierski	30	29	28	26
Sandomierz	4	2	2	1
Dwikozy	4	4	3	3
Klimontów	5	5	5	4
Koprzywnica - miasto	1	1	1	1
Koprzywnica - obszar wiejski	1	2	2	2
Łoniów	3	3	3	3
Obrazów	3	3	3	3
Samborzec	5	5	5	5
Wilczyce	4	4	4	4
Powiat skarżyski	14	14	14	14
Skarżysko-Kamienna	1	1	2	2
Bliżyn	4	4	4	4
Łączna	2	2	2	1
Skarżysko Kościelne	4	4	3	4
Suchedniów - miasto	2	2	2	2
Suchedniów - obszar wiejski	1	1	1	1
Powiat starachowicki	38	38	37	37
Starachowice	9	9	9	9
Brody	10	10	10	10
Mirzec	6	6	6	6
Pawłów	11	11	10	10
Wąchock - obszar wiejski	2	2	2	2
Powiat staszowski	13	12	12	12
Bogoria	1	1	1	1
Łubnice	4	4	4	4
Oleśnica	1	0	0	0
Osiek - obszar wiejski	4	4	4	4
Połaniec - miasto	1	1	1	1
Połaniec - obszar wiejski	1	1	1	1
Staszów - obszar wiejski	1	1	1	1
Powiat włoszczowski	12	9	10	10
Krasocin	6	6	6	6

Secemin	2	0	0	0
Włoszczowa - miasto	1	1	2	2
Włoszczowa - obszar wiejski	3	2	2	2
Powiat m. Kielce	16	15	24	20
Kielce	16	15	24	20

Źródło: GUS – Bank Danych Lokalnych

W 2017 roku w Polsce funkcjonowało 1 788 punktów przedszkolnych, czyli tyle samo, co w roku poprzednim, ale o 64 mniej niż w roku 2015 i 225 mniej od roku 2014. Województwo świętokrzyskie znalazło się na 4-ej pozycji w kraju – 119 (o 6 mniej niż w roku 2016) obiektów. Więcej punktów przedszkolnych zanotowano w województwie mazowieckim – 331 obiekty, w dolnośląskim – 217 obiektów oraz pomorskim – 163 obiekty.

Tabela nr 13. Liczba punktów przedszkolnych w latach 2014-2017 w Polsce i w województwach ogółem.

Nazwa	punkty przedszkolne bez specjalnych			
	ogółem			
	ogółem			
	2014	2015	2016	2017
	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]
POLSKA	2 013	1 852	1 788	1 728
DOLNOŚLĄSKIE	261	227	221	217
KUJAWSKO-POMORSKIE	98	92	91	83
LUBELSKIE	115	112	107	104
LUBUSKIE	40	36	40	35
ŁÓDZKIE	106	100	99	97
MAŁOPOLSKIE	96	95	105	105
MAZOWIECKIE	386	354	341	331
OPOLSKIE	18	14	13	12
PODKARPACKIE	132	129	115	116
PODLASKIE	102	92	88	77
POMORSKIE	193	179	164	163
ŚLĄSKIE	68	71	62	65
ŚWIĘTOKRZYSKIE	131	127	125	119
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	58	47	52	51
WIELKOPOLSKIE	87	74	69	65
ZACHODNIOPOMORSKIE	122	103	96	88

Źródło: GUS – Bank Danych Lokalnych

Z analizy liczebności punktów przedszkolnych w regionie świętokrzyskim wynika, że na 119 placówek w 2017 r. (o 6 mniej niż w 2016 r. – 125), aż 107 (o 10 mniej niż w 2016 r. – 117) zlokalizowane były na terenach wiejskich. Największa liczba punktów przedszkolnych znajdowała się w powiecie kieleckim (49 placówek – o 8 mniej niż w 2016 r., kiedy było 57 placówek), z czego

wszystkie na wsi. W powiecie włoszczowskim w końcu 2017 roku nie było żadnego punktu przedszkolnego. Ponadto po 3 punkty przedszkolne znajdowały się w powiatach: jędrzejowskim, opatowskim i ostrowieckim, zaś w powiecie staszowskim tylko 2 placówki.³⁰

Tabela nr 14. Liczba punktów przedszkolnych w województwie świętokrzyskim w latach 2014-2017 w powiatach z uwzględnieniem podziału na gminy miejskie i wiejskie.

Nazwa	punkty przedszkolne bez specjalnych			
	ogółem			
	ogółem			
	2014	2015	2016	2017
	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]
POLSKA	2 013	1 852	1 788	1728
ŚWIĘTOKRZYSKIE	131	127	125	119
Powiat buski	5	4	4	9
Gnojno	2	2	2	4
Nowy Korczyn	1	1	1	1
Pacanów	0	0	0	1
Solec-Zdrój	1	1	1	1
Stopnica miasto	0	0	0	2
Powiat jędrzejowski	4	3	3	3
Imielno	1	1	1	1
Oksa	1	1	1	1
Sędziszów - obszar wiejski	1	1	1	1
Wodzisław	1	0	0	0
Powiat kazimierski	5	5	4	4
Bejsce	2	2	2	2
Czarnocin	1	1	0	0
Opatowiec	2	2	2	2
Powiat kielecki	62	61	57	49
Bieliny	7	7	8	8
Bodzentyn - obszar wiejski	4	4	4	4
Chęciny - obszar wiejski	6	6	5	5
Daleszyce - obszar wiejski	10	10	10	10
Górno	6	6	6	6
Łągów	6	6	6	5
Łopuszno	1	0	0	0
Miedziana Góra	1	1	1	1
Mniów	2	1	1	1
Morawica – obszar wiejski	9	9	9	9
Nowa Słupia	4	4	0	0
Strawczyn	6	7	7	0

³⁰ <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/dane/temat>

Powiat konecki	15	11	11	11
Fałków	3	0	0	3
Gowarczów	2	1	1	1
Końskie - miasto	1	1	1	1
Końskie - obszar wiejski	4	4	4	1
Smyków	2	2	2	2
Stąporków - obszar wiejski	3	3	3	3
Powiat opatowski	5	5	4	3
Bačkowice	2	2	2	2
Lipnik	1	1	0	0
Opatów - miasto	1	1	1	0
Sadowie	1	1	1	1
Powiat ostrowiecki	0	0	3	3
Bałtów	0	0	2	2
Waśniów	0	0	1	1
Powiat pińczowski	6	6	6	5
Kije	1	1	1	0
Pińczów - miasto	1	1	1	1
Pińczów - obszar wiejski	2	2	2	2
Złota	2	2	2	2
Powiat sandomierski	14	17	17	17
Dwikozy	2	1	1	1
Klimontów	1	1	1	1
Koprzywnica - obszar wiejski	1	1	1	1
Łoniów	0	3	3	3
Obrazów	4	4	4	4
Samborzec	3	4	4	4
Wilczyce	3	3	3	3
Powiat skarżyski	5	5	5	5
Łączna	1	1	1	1
Skarżysko Kościelne	4	4	4	4
Powiat starachowicki	4	5	5	3
Starachowice	1	2	2	2
Brody	1	1	1	0
Pawłów	2	2	2	1
Powiat staszowski	1	1	2	2
Staszów - miasto	0	0	1	1
Szydłów	1	1	1	1
Powiat m. Kielce	5	4	4	5
Kielce	5	4	4	5

Źródło: GUS – Bank Danych Lokalnych

Na koniec 2017 roku w Polsce zanotowano 76 (czyli o 3 mniej niż w 2016 r. - 79) zespołów wychowania przedszkolnego i aż o 15 mniej niż w roku 2015. Największa liczba zespołów wychowania przedszkolnego znajdowała się na obszarze województwa podlaskiego – 17 obiektów i warmińsko-mazurskiego 12 placówek. Natomiast najniższą liczbą zespołów tego typu charakteryzowały się regiony oprócz świętokrzyskiego: śląskie, małopolskie i wielkopolskie, na których obszarze zlokalizowano po 1 zespole tego typu. Województwo świętokrzyskie było na ostatniej pozycji w kraju razem z województwami: kujawsko-pomorskim, małopolskim i śląskim. W województwach opolskim i zachodniopomorskim nie było w ogóle zespołów wychowania przedszkolnego.³¹

Tabela nr 15. Liczba zespołów wychowania przedszkolnego w latach 2014-2017 roku w Polsce i w województwach ogółem.

Nazwa	zespoły wychowania przedszkolnego bez specjalnych			
	ogółem			
	ogółem			
	2014	2015	2016	2017
	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]
POLSKA	99	94	79	76
DOLNOŚLĄSKIE	9	6	5	5
KUJAWSKO-POMORSKIE	3	3	3	1
LUBELSKIE	8	10	9	9
LUBUSKIE	4	3	3	3
ŁÓDZKIE	7	7	7	6
MAŁOPOLSKIE	1	1	1	1
MAZOWIECKIE	10	9	5	5
PODKARPACKIE	9	8	8	7
PODLASKIE	19	20	17	17
POMORSKIE	6	6	6	6
ŚLĄSKIE	5	4	1	1
ŚWIĘTOKRZYSKIE	2	1	1	1
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	12	13	11	12
WIELKOPOLSKIE	4	3	2	2

Źródło: GUS – Bank Danych Lokalnych

W regionie świętokrzyskim na koniec 2017 roku funkcjonował jedynie 1 zespół wychowania przedszkolnego, podobnie, jak w latach poprzednich. Zespół ten znajdował się na terenie powiatu kieleckiego w obszarze wiejskim.

Według zebranych danych województwo świętokrzyskie bardzo niekorzystnie wypada na tle całego kraju pod względem zasobu jednostek zajmujących się wychowaniem przedszkolnym. Region z reguły zajmuje najniższe pozycje wśród wszystkich województw.

Analizując liczbę dzieci w przedziale wiekowym 3-4 lata w latach 2015-2017 miał miejsce spadek zarówno w skali całego kraju, jak i w regionie świętokrzyskim. Liczba ludności w tym

³¹ <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/dane/temat>

przedziale wiekowym spadła w roku 2016 o 26 344 dzieci w odniesieniu do 2015 r. i o 13 015 dzieci w 2017 r. w stosunku do 2016 r. W województwie świętokrzyskim odpowiednio o 1 150 i o 737 dzieci. W grupie wiekowej 4-6 lat także zauważalny był spadek w roku 2016 o 43 867 dzieci i w 2017 r. o 43 643 w stosunku do 2016 r. W regionie świętokrzyskim w przedziale wiekowym dzieci 3-4 lata nastąpił spadek liczby dzieci w roku 2017 o 737 osób w stosunku do 2016 r. Jeszcze większy spadek liczby dzieci w tym przedziale wiekowy nastąpił w roku 2016, bo o 1 150 osób w stosunku do roku 2015. Podobnie wyglądała sytuacja w przypadku przedziału wiekowego 4-6 lat. W roku 2017 liczba dzieci w tym wieku spadła o 1 651 osób w stosunku do 2016 r., zaś w roku 2016 o 1 540 w odniesieniu do 2015 r. Podobnie było w pozostałych województwach. Pod tym względem zajmujemy jednak tylko 13-tą pozycję w skali kraju w tym przedziale wiekowym dzieci.³²

Tabela nr 16. Liczba dzieci w wieku 3-4 oraz 4-6 lat w latach 2015-2017 w Polsce ogółem.

Nazwa	Liczba dzieci w wieku 3-4 i 4-6 lat w latach 2014-2016					
	ogółem					
	dzieci w wieku 3 - 4 lat			dzieci w wieku 4 - 6 lat		
	2015	2016	2017	2015	2016	2017
	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]
POLSKA	785 534	759 190	746 175	1 244 248	1 200 381	1 156 738
DOLNOŚLĄSKIE	56 206	53 891	53 694	89 568	85 986	82 580
KUJAWSKO-POMORSKIE	41 806	40 349	39 658	67 497	64 036	61 566
LUBELSKIE	42 108	40 153	38 749	66 311	64 010	61 338
LUBUSKIE	21 033	20 186	19 555	33 405	31 962	30 759
ŁÓDZKIE	48 032	45 993	44 844	75 790	73 149	70 264
MAŁOPOLSKIE	72 432	70 604	69 741	114 569	111 001	107 392
MAZOWIECKIE	117 542	114 568	113 570	185 016	180 287	174 260
OPOLSKIE	17 674	17 060	16 762	27 644	26 794	25 902
PODKARPACKIE	42 768	41 574	40 394	67 602	65 091	63 219
PODLASKIE	22 378	21 544	21 392	35 986	34 383	32 810
POMORSKIE	51 464	49 826	49 274	81 688	78 668	75 982
ŚLĄSKIE	90 019	87 343	85 353	140 752	136 858	132 572
ŚWIĘTOKRZYSKIE	23 143	21 993	21 256	36 873	35 333	33 682
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	29 578	28 019	27 484	47 424	45 040	43 120
WIELKOPOLSKIE	76 869	74 586	73 371	121 744	117 922	113 328
ZACHODNIOPOMORSKIE	32 482	31 501	31 078	52 379	49 861	47 964

Źródło: GUS – Bank Danych Lokalnych

Biorąc pod uwagę liczbę dzieci w wieku 3-5 lat wyraźnie widać, że w porównaniu do 2014 roku w 2015 nastąpił spadek w ogólnej liczbie ludności w tym przedziale wiekowym o 45 030 w skali kraju, a w 2016 r. w odniesieniu do roku poprzedniego o 43 875. W regionie świętokrzyskim liczba dzieci zmniejszyła się w 2015 r. o 1 608 w stosunku do roku 2014, a w 2016 r. o 1 593 w relacji

³² <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/dane/temat>

do 2015 r., co spowodowało zajęcie niskiej 13-ej lokaty wśród wszystkich województw. Niestety nie ma najnowszych danych z roku 2017.

Tabela nr 17. Liczba dzieci w wieku 3-5 lat w latach 2014-2017 w Polsce i w województwach ogółem.

Nazwa	Liczba dzieci w wieku przedszkolnym			
	ogółem			
	dzieci w wieku 3 - 5 lat			
	2014	2015	2016	2017
	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]
POLSKA	1 244 861	1 199 831	1 155 956	1 135 707
DOLNOŚLĄSKIE	89 662	85 918	82 453	81 440
KUJAWSKO-POMORSKIE	67 528	64 119	61 464	60 348
LUBELSKIE	66 530	64 044	61 446	59 517
LUBUSKIE	33 527	31 966	30 810	29 966
ŁÓDZKIE	75 840	73 195	70 257	68 573
MAŁOPOLSKIE	114 474	110 828	107 291	105 670
MAZOWIECKIE	184 540	179 892	173 899	172 154
OPOLSKIE	27 659	26 812	25 860	25 627
PODKARPACKIE	67 644	65 037	63 136	61 636
PODLASKIE	36 050	34 399	32 805	32 504
POMORSKIE	81 655	78 507	75 816	74 903
ŚLĄSKIE	141 037	136 946	132 616	130 053
ŚWIĘTOKRZYSKIE	36 937	35 329	33 736	32 645
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	47 539	45 083	43 105	41 978
WIELKOPOLSKIE	121 788	117 861	113 365	111 531
ZACHODNIOPOMORSKIE	52 451	49 895	47 897	47 162

Źródło: GUS – Bank Danych Lokalnych

Tabela nr 18. Procentowy spadek ludności w wieku 3-5 lat w Polsce w 2016 roku w odniesieniu do 2015 roku i w 2017 roku w odniesieniu do 2016 roku.

Nazwa	Procentowy spadek ludności w wieku 3-5 lat w Polsce w 2017 roku w odniesieniu do 2016 i w 2016 roku w odniesieniu do 2015 roku	
	%	
POLSKA	-3,7	-1,75
DOLNOŚLĄSKIE	-4,0	-1,23
KUJAWSKO-POMORSKIE	-4,1	-1,82
LUBELSKIE	-4,1	-3,14
LUBUSKIE	-3,6	-2,74
ŁÓDZKIE	-4,0	-2,40
MAŁOPOLSKIE	-3,2	-1,51

MAZOWIECKIE	-3,3	-1,00
OPOLSKIE	-3,6	-0,09
PODKARPACKIE	-2,9	-2,38
PODLASKIE	-4,6	-0,92
POMORSKIE	-3,4	-1,20
ŚLĄSKIE	-3,2	-1,93
ŚWIĘTOKRZYSKIE	-4,5	-3,23
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	-4,4	-2,61
WIELKOPOLSKIE	-3,8	-1,62
ZACHODNIOPOMORSKIE	-4,0	-1,53

Źródło: GUS – Bank Danych Lokalnych

W latach 2014-2016 zarówno w regionie świętokrzyskim, jak i na obszarze całego kraju dał się zauważyć wzrost liczby ludności w przedziale wiekowym 3-6 lat w ogólnej liczbie ludności w tym przedziale w roku 2015 i spadek w 2016 r. W Polsce wzrost ten wynosił 173 342 osoby, co stanowiło 11,9%. Spadek zaś nastąpił w 2016 r. w odniesieniu do 2015 r. i wyniósł on 62 874 osoby, co odpowiadało (-)3,8% spadkowi w odniesieniu do 2015 roku. W świętokrzyskim w 2015 r. w przedziale wiekowym 3-6 lat było więcej o 4 884 osoby w stosunku do 2014 r., zaś w 2016 mniej o 2 357 osób w odniesieniu do 2015 r. Odpowiadało to odpowiednio wzrostowi w 2015 r. na poziomie 10,1% oraz spadkowi w 2016 r. na poziomie (-)4,9% w stosunku do 2015 roku. W tej grupie wiekowej region świętokrzyski także zajmował 13-te miejsce wśród wszystkich województw.³³

Tabela nr 19. Liczba dzieci w wieku 3-6 lat w latach 2014-2017 w Polsce ogółem.

Nazwa	Liczba dzieci w wieku przedszkolnym			
	ogółem			
	dzieci w wieku 3 - 6 lat			
	2014	2015	2016	2017
	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]
POLSKA	1 459 850	1 633 192	1 570 318	1 532 628
DOLNOŚLĄSKIE	105 292	117 245	112 174	110 041
KUJAWSKO-POMORSKIE	79 499	88 164	83 727	81 491
LUBELSKIE	78 042	87 105	83 349	80 771
LUBUSKIE	39 451	43 816	41 734	40 553
ŁÓDZKIE	88 770	99 556	95 399	92 852
MAŁOPOLSKIE	133 977	150 381	145 723	142 396
MAZOWIECKIE	215 673	243 352	236 367	231 608
OPOLSKIE	32 454	36 514	34 999	34 444
PODKARPACKIE	79 466	88 812	85 436	83 207
PODLASKIE	42 280	47 100	44 828	43 752
POMORSKIE	95 979	107 194	102 926	100 964
ŚLĄSKIE	164 996	185 456	179 491	175 273

³³ <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/dane/temat>

ŚWIĘTOKRZYSKIE	43 402	48 286	45 929	44 359
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	55 847	61 901	58 578	57 052
WIELKOPOLSKIE	142 767	159 859	154 367	150 287
ZACHODNIOPOMORSKIE	61 955	68 451	65 291	63 578

Źródło: GUS – Bank Danych Lokalnych

Tabela nr 20. Procentowy spadek ludności w wieku 3-6 lat w Polsce w 2016 roku w odniesieniu do 2015 roku.

Nazwa	Procentowy spadek ludności w wieku 3-6 lat w Polsce w 2016 roku w odniesieniu do 2015 roku	Procentowy spadek ludności w wieku 3-6 lat w Polsce w 2017 roku w odniesieniu do 2016 roku
	%	%
POLSKA	-3,9	-2,4
DOLNOŚLĄSKIE	-4,3	-1,9
KUJAWSKO-POMORSKIE	-5,0	-2,6
LUBELSKIE	-4,3	-3,09
LUBUSKIE	-4,8	-2,83
ŁÓDZKIE	-4,2	-2,76
MAŁOPOLSKIE	-3,1	-2,28
MAZOWIECKIE	-2,8	-2,01
OPOLSKIE	-4,1	-1,59
PODKARPACKIE	-3,8	-2,61
PODLASKIE	-4,8	-2,40
POMORSKIE	-4,0	-1,91
ŚLĄSKIE	-3,2	-2,35
ŚWIĘTOKRZYSKIE	-4,9	-3,42
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	-5,4	-2,61
WIELKOPOLSKIE	-3,2	-2,64
ZACHODNIOPOMORSKIE	-4,6	-2,62

Źródło: GUS – Bank Danych Lokalnych

Zmniejszenie liczby dzieci jest rezultatem przemian w procesach demograficznych i migracyjnych, a przede wszystkim głębokiej depresji urodzeniowej z lat 90-tych oraz z początku tego stulecia.³⁴ Ogółem dzieci w wieku przedszkolnym w Polsce, mieszczące się w grupie wiekowej 3-6 lat w 2014 roku stanowiły 3,79% ogółu, w 2015 roku ich odsetek wyniósł 4,25% ogółu, natomiast w roku 2016 było to 4,1% i w 2017 roku 3,90% ogółu ludności. Liczba dzieci w wieku przedszkolnym w Polsce w 2015 roku była o 2,6% niższa niż w roku 2014, a w roku 2016 różnica ta wynosiła 3,9%, zaś w 2017 r. spadek wynosił 2,40%.³⁵ Dzieci objęte wychowaniem przedszkolnym w grupie wiekowej 3-6 lat w Polsce w stosunku do ogółu ludności kraju stanowiły 3,44 % w roku 2016. W województwie

³⁴ Główny Urząd Statystyczny: „Dzieci w Polsce. Charakterystyka demograficzna”, Warszawa, czerwiec 2015 rok;

³⁵ Wyliczenia własne na podstawie danych z BDL.

świętokrzyskim liczba dzieci w omawianej grupie wiekowej w 2014 r. stanowiła 3,44% liczby ludności województwa, w 2015 r. był to odsetek 3,84% w stosunku do populacji regionu, zaś w 2016 r. było to 3,67%, a więc o 0,17% niższy niż przed rokiem. W roku 2017 odsetek ten wynosił 3,56% i był niższy niż w roku 2016 o 0,11%. Natomiast odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w grupie wiekowej 3-6 lat w roku 2016 w stosunku do populacji województwa wynosił 2,86%, a w 2017 roku 2,92%, czyli nastąpił wzrost o 0,08% w odniesieniu do 2016 r. Zatem różnica procentowa w liczbie dzieci ogólnie w grupie wiekowej 3-6 lat i liczbą dzieci w tej samej grupie wiekowej objętych wychowaniem przedszkolnym to 0,8% w roku 2016 i 0,64% w 2017 roku. Widać zatem, że sytuacja nieznacznie się poprawia.

Województwo świętokrzyskie bardzo niekorzystnie wypadło na tle innych województw pod względem liczby dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w wieku 3-5 lat, zajmując 14-e miejsce w 2015 r., 2016 r. i 2017 roku. W regionie w placówkach wychowania przedszkolnego było 28 467 dzieci w wieku 3-5 lat w 2015 r., co stanowiło 2,8% opisywanej grupy w skali kraju, zaś w 2016 r. było o 2 559 dzieci mniej (25 908) niż w roku poprzednim, co stanowiło 2,8%, podobnie, jak w roku 2015, opisywanej grupy. W roku 2017 było w tej grupie 26 223 dzieci (czyli o 315 dzieci więcej niż w roku poprzednim), co stanowiło 2,73% w skali kraju. Mniej dzieci w wieku 3-5 lat w 2017 r. znalazło miejsce w placówkach wychowania przedszkolnego w województwie opolskim (2,39%, w 2016 r. 2,41%) i lubuskim (2,56%, w 2016 r. 2,59%). Najwięcej dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego w wieku 3-5 lat odnotowano w 2017 r. w województwie mazowieckim (16,40%, w 2016 r. 16,33%), śląskim (11,69%, w 2016 r. 11,72%) i wielkopolskim (10,15%, w 2016 r. 10,19%). Należy przy tym nadmienić, że dla kraju liczba dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego w wieku 3-5 lat wynosiła w 2017 r. 961 561 (937 261 w 2016 r.) osób.

W 2017 roku w całym kraju było 1 324 028 (w 2016 r. 1 267 237) dzieci w grupie wiekowej 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym. W regionie świętokrzyskim liczba dzieci z tej grupy wyniosła 44 359 (w 2016 r. 45 929) osób, co dało nam jedną z najniższych pozycji w skali kraju pod tym względem (13-e miejsce). W świętokrzyskim w 2017 r. w placówkach wychowania przedszkolnego było 36 689 (w 2016 r. 35 785) dzieci w wieku 3-6 lat, co stanowiło 2,77% (w 2016 r. 2,82%) opisywanej grupy w skali kraju, czyli podobnie, jak w przypadku grupy dzieci w wieku 3-5 lat. Mniej dzieci w wieku 3-6 lat znalazło miejsce w placówkach wychowania przedszkolnego jedynie w województwie opolskim 2,34% (w 2016 r. 2,36%) i lubuskim 2,58% (w 2016 r. 2,62%). Najwięcej dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego w wieku 3-6 lat odnotowano w województwie mazowieckim 16,11% (w 2016 r. 16,01%), śląskim 11,60% (w 2016 r. 11,65%) i wielkopolskim 10,08% (w 2016 r. 10,13%).³⁶

³⁶ Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego: „Analiza ośrodków wychowania przedszkolnego w województwie świętokrzyskim z uwzględnieniem potrzeby tworzenia placówek specjalnych, oddziałów integracyjnych oraz propagowania kreatywności, innowacyjności i pracy zespołowej w wychowaniu przedszkolnym”, Kielce, 2016 r.

Tabela nr 21. Dzieci objęte wychowaniem przedszkolnym w placówkach wychowania przedszkolnego w latach 2015-2017 w Polsce i w województwach.

Nazwa	Dzieci objęte wychowaniem przedszkolnym											
	ogółem											
	dzieci w wieku 3 - 5 lat			dzieci w wieku 3 - 6 lat			dzieci w wieku 3 - 4 lat			dzieci w wieku 4 - 6 lat		
	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017
	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]
POLSKA	1 010 392	937 261	961 561	-	1 267 237	1 324 028	606 942	577 588	597 668	-	1 018 826	1 047 309
DOLNOŚLĄSKIE	72 846	67 567	69 087	-	89 807	94 819	44 085	42 113	43 526	-	71 201	74 020
KUJAWSKO-POMORSKIE	49 776	44 741	45 890	-	61 774	64 931	28 282	26 929	27 895	-	50 362	52 320
LUBELSKIE	52 382	48 643	48 952	-	67 290	68 289	31 250	29 437	29 754	-	54 968	54 930
LUBUSKIE	26 598	24 243	24 595	-	33 200	34 188	16 059	14 927	15 221	-	26 924	27 147
ŁÓDZKIE	62 021	57 476	58 345	-	77 687	80 324	37 554	35 268	36 078	-	62 642	63 685
MAŁOPOLSKIE	93 174	87 997	90 771	-	120 425	125 134	55 951	54 053	56 291	-	97 179	99 439
MAZOWIECKIE	161 249	153 029	157 660	-	202 921	213 348	98 237	96 154	99 782	-	160 170	165 851
OPOLSKIE	24 059	22 615	22 986	-	29 953	31 010	15 295	14 332	14 447	-	23 775	24 202
PODKARPACKIE	51 593	48 778	50 249	-	67 815	70 328	30 367	29 416	30 590	-	55 463	56 788
PODLASKIE	27 981	25 868	26 997	-	35 647	37 396	16 547	15 835	16 701	-	28 940	29 534
POMORSKIE	63 013	57 850	60 288	-	77 703	83 565	36 664	35 436	37 268	-	62 505	66 272
ŚLĄSKIE	120 354	109 819	112 370	-	147 629	153 612	74 186	68 001	70 431	-	118 809	121 114
ŚWIĘTOKRZYSKIE	28 467	25 908	26 223	-	35 785	36 689	16 735	15 568	15 785	-	29 404	29 718
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	33 706	30 468	31 325	-	41 813	44 256	19 277	18 014	19 007	-	34 366	35 558
WIELKOPOLSKIE	103 305	95 500	97 620	-	128 431	133 503	63 046	59 288	60 913	-	102 947	105 453
ZACHODNIOPOMORSKIE	39 868	36 759	38 203	-	49 357	52 636	23 407	22 817	23 979	-	39 171	41 278

Źródło: GUS – Bank Danych Lokalnych

Z procentowego udziału liczby dzieci w wieku 3-5 lat uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego według stanu w 2017 r. wynika, że województwo świętokrzyskie miało jeden z najniższych wskaźników w tym zakresie w Polsce, wynoszący 80,3% (w 2016 r. 76,8%, a w przedziale wiekowym 3-6 lat 82,7%, w 2016 r. 77,9%) i zajmowało 14 miejsce wśród wszystkich województw. Najgorzej pod tym względem wypadły województwa: kujawsko-pomorskie 76,0% i warmińsko-mazurskie 74,6%, podobnie, jak w grupie wiekowej 3-6 lat były to te same województwa: warmińsko-mazurskie 77,6% (w 2016 r. 71,4%) i kujawsko-pomorskie 79,7% (w 2016 r. 73,8%). Dla porównania warto zauważyć, iż największy procentowy udział dzieci w wieku 3-5 lat uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego odnotowano w województwach: mazowieckim 91,6% (w 2016 r. 88,0%), opolskim 89,8% (w 2016 r. 87,5%) i wielkopolskim 87,5% (w 2016 r. 84,2%). Tak samo sytuacja wyglądała w przedziale wiekowym 3-6 lat – tabele 21 i 22.³⁷

³⁷ <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/dane/temat>

Tabela nr 22. Procentowy udział liczby dzieci w wieku 3-5, 3-6, 3-4 i 4-6 lat uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego w podziale na województwa w latach 2015-2017.

Nazwa	Odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym											
	ogółem											
	dzieci w wieku 3-5 lat			dzieci w wieku 3-6 lat			dzieci w wieku 3-4 lat			dzieci w wieku 4-6 lat		
	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017
	[%]	[%]	[%]	[%]	[%]	[%]	[%]	[%]	[%]	[%]	[%]	[%]
POLSKA	84,2	81,1	84,7	-	80,7	86,4	77,3	76,1	86,4	-	84,9	90,5
DOLNOŚLĄSKIE	84,8	81,9	84,8	-	80,1	86,2	78,4	78,1	86,2	-	82,8	89,6
KUJAWSKO-POMORSKIE	77,6	72,8	76,0	-	73,8	79,7	67,7	66,7	79,7	-	78,6	85,0
LUBELSKIE	81,8	79,2	82,2	-	80,7	84,5	74,2	73,3	84,5	-	85,9	89,6
LUBUSKIE	83,2	78,7	82,1	-	79,6	84,3	76,4	73,9	84,3	-	84,2	88,3
ŁÓDZKIE	84,7	81,8	85,1	-	81,4	86,5	78,2	76,7	86,5	-	85,6	90,6
MAŁOPOLSKIE	84,1	82,0	85,9	-	82,6	87,9	77,2	76,6	87,9	-	87,5	92,6
MAZOWIECKIE	89,6	88,0	91,6	-	85,8	92,1	83,6	83,9	92,1	-	88,8	95,2
OPOLSKIE	89,7	87,5	89,7	-	85,6	90,0	86,5	84,0	90,0	-	88,7	93,4
PODKARPACKIE	79,3	77,3	81,5	-	79,4	84,5	71,0	70,8	84,5	-	85,2	89,8
PODLASKIE	81,3	78,9	83,1	-	79,5	85,5	73,9	73,5	85,5	-	84,2	90,0
POMORSKIE	80,3	76,3	80,5	-	75,5	82,8	71,2	71,1	82,8	-	79,5	87,2
ŚLĄSKIE	87,9	82,8	86,4	-	82,2	87,6	82,4	77,9	87,6	-	86,8	91,4
ŚWIĘTOKRZYSKIE	80,6	76,8	80,3	-	77,9	82,7	72,3	70,8	82,7	-	83,2	88,2
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	74,8	70,7	74,6	-	71,4	77,6	65,2	64,3	77,6	-	76,3	82,5
WIELKOPOLSKIE	87,6	84,2	87,5	-	83,2	88,8	82,0	79,5	88,8	-	87,3	93,1
ZACHODNIOPOMORSKIE	79,9	76,7	81,0	-	75,6	82,8	72,1	72,4	82,8	-	78,6	86,1

Źródło: GUS – Bank Danych Lokalnych

Na koniec 2017 roku w województwie świętokrzyskim było 36 689 (w 2016 r. 35 785) dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym, z czego 19 520 (w 2016 r. 18 985) zamieszkiwało miasta, a 17 169 (w 2016 r. 16 800) na wsi. **Największa liczba dzieci w tym przedziale wiekowym mieszkała w powiecie m. Kielce (6 922, w 2016 r. 6 706 dzieci 3-6 lat) i powiecie kieleckim (6 951, w 2016 r. 6 768 dzieci 3-6 lat). Najmniejsza liczba dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym była mieszkańcami powiatu kazimierskiego (841, w 2016 r. 835 dzieci 3-6 lat) oraz pińczowskiego (1 126, w 2016 r. 1 062 dzieci 3-6 lat).**³⁸

³⁸ <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/dane/temat>

Tabela nr 23. Liczba dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w województwie świętokrzyskim w latach 2016-2017 roku ogółem w powiatach z uwzględnieniem podziału na miasto i wieś.

Nazwa	dzieci objęte wychowaniem przedszkolnym															
	w miastach								na wsi							
	dzieci w wieku 3 - 5 lat		dzieci w wieku 3 - 6 lat		dzieci w wieku 3 - 4 lat		dzieci w wieku 4 - 6 lat		dzieci w wieku 3 - 5 lat		dzieci w wieku 3 - 6 lat		dzieci w wieku 3 - 4 lat		dzieci w wieku 4 - 6 lat	
	2016	2017	2016	2017	2016	2016	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017
[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	
POLSKA	637 123	652 953	846 230	884 802	402 179	414 905	668 553	687 072	300 138	308 608	421 007	439 226	175 409	182 763	350 273	360 237
ŚWIĘTOKRZYSKIE	13 959	14 196	18 985	19 520	8 645	8 683	15 369	15 478	11 949	12 027	16 800	17 169	6 923	7 102	14 035	14 240
Powiat buski	582	675	851	924	349	431	708	733	656	679	965	1 013	361	374	818	861
Powiat jędrzejowski	677	707	1 018	1 015	376	404	900	835	1 150	1 143	1 641	1 612	675	658	1 379	1 382
Powiat kazimierski	315	305	441	420	187	190	363	322	282	267	394	421	155	130	343	371
Powiat kielecki	591	671	814	974	350	374	681	803	4 348	4 267	5 954	5 977	2 601	2 615	4 875	4 863
Powiat konecki	768	729	1 008	994	496	448	784	797	650	749	1 008	1 131	342	425	877	960
Powiat opatowski	357	342	508	485	204	185	441	416	562	593	781	834	340	338	640	715
Powiat ostrowiecki	1 487	1 497	2 045	2 068	906	894	1 685	1 657	518	548	698	770	299	344	575	612
Powiat pińczowski	344	326	468	479	204	178	386	401	440	461	594	647	243	285	503	538
Powiat sandomierski	643	609	883	871	375	369	731	695	943	944	1 290	1 286	593	570	1 036	1 028
Powiat skarżyski	1 068	1 106	1 423	1 483	682	674	1 143	1 145	332	326	462	462	189	209	389	351
Powiat starachowicki	1 004	1 028	1 404	1 442	620	644	1 125	1 157	669	695	957	1 006	361	387	822	865
Powiat staszowski	731	752	1 038	1 053	425	458	883	846	797	776	1 163	1 145	443	440	1 010	959
Powiat włoszczowski	272	284	378	390	172	158	317	327	602	579	893	865	321	327	768	735
Powiat m. Kielce	5 120	5 165	6 706	6 922	3 299	3 276	5 222	5 344	0	0	0	0	0	0	0	0

Źródło: GUS – Bank Danych Lokalnych

W Polsce w 2017 roku w placówkach wychowania przedszkolnego przygotowanych było 1 214 003 (w 2016 r. 1 147 152) miejsca, z czego w regionie świętokrzyskim 31 285 (w 2016 r. 29 586) miejsc. Liczba ta zwiększyła się w stosunku do roku poprzedniego o 1 699 miejsc. Niezależnie od tego, była to jedna z najmniejszych ilość miejsc w Polsce, po województwie podlaskim, gdzie był 31 077 miejsc. Natomiast największa liczba miejsc dla przedszkolaków czekała w województwie mazowieckim (198 209) oraz śląskim (154 655).³⁹

³⁹ <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/dane/temat>

Tabela nr 24. Liczba miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego w latach 2015-2017 roku w Polsce.

Nazwa	miejsca		
	2015	2016	2017
	[msc.]	[msc.]	[msc.]
POLSKA	1 068 975	1 147 152	1 214 003
DOLNOŚLĄSKIE	80 595	85 328	90 058
KUJAWSKO-POMORSKIE	50 464	54 118	56 976
LUBELSKIE	50 622	54 140	55 311
LUBUSKIE	28 474	30 477	32 035
ŁÓDZKIE	63 626	69 407	73 050
MAŁOPOLSKIE	99 423	107 970	114 553
MAZOWIECKIE	172 382	183 210	198 209
OPOLSKIE	28 833	30 431	31 463
PODKARPACKIE	52 202	56 500	60 386
PODLASKIE	27 043	29 772	31 077
POMORSKIE	63 260	66 853	72 466
ŚLĄSKIE	137 877	148 012	154 655
ŚWIĘTOKRZYSKIE	26 860	29 586	31 285
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	33 959	37 098	39 742
WIELKOPOLSKIE	112 388	120 096	126 211
ZACHODNIOPOMORSKIE	40 967	44 154	46 526

Źródło: GUS – Bank Danych Lokalnych

Największa liczba miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego w 2017 r. w regionie świętokrzyskim była w przedszkolach powiatu miasta Kielce 6 317 (w 2016 r. 6 507) miejsc w obiektach i liczba ta była mniejsza o 190 miejsca w stosunku do 2016 r. Pod tym względem miasto powiatowe Kielce znalazło się na 1-ej pozycji wśród wszystkich powiatów województwa świętokrzyskiego. W pozostałych powiatach największa ilość miejsc była w powiecie kieleckim 2 954 (w 2016 r. 2 849 miejsc) i ostrowieckim 2 214 (w 2016 r. 2 247 miejsc). Najmniej miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego, w przedszkolach przypadło w powiecie kazimierskim 414 (w 2016 r. 555 miejsc), opatowskim 643 (w 2016 r. 570 miejsc) i pińczowskim 804 (w 2016 r. 819).⁴⁰ Najwięcej miejsc w przedszkolach specjalnych było w 2017 r. w powiecie miasta Kielce (51, w 2016 r. 49) oraz w powiecie ostrowieckim (w 2016 r. 30) i skarżyskim (w 2016 r. 28) po 25. Punkty przedszkolne w 2017 r. posiadały najwięcej miejsc w powiecie kieleckim (1 650, w 2016 r. 1 792 miejsca, czyli o 142 mniej) i sandomierskim (389, w 2016 r. 414), natomiast zespół wychowania przedszkolnego znajdował się tylko w powiecie kieleckim i posiadał 18 miejsc, o 3 więcej niż w roku poprzednim. W Polsce także zmniejszyła się liczba miejsc w zespołach wychowania przedszkolnego.

⁴⁰ <https://bdl.stat.gov.pl>

Tabela nr 25. Liczba miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego w latach 2015-2016 roku w województwie świętokrzyskim w podziale na powiaty.

Nazwa	przedszkola bez specjalnych		przedszkola specjalne		punkty przedszkolne bez specjalnych		zespoły wychowania przedszkolnego bez specjalnych	
	miejsca		miejsca		miejsca		miejsca	
	ogółem		ogółem		ogółem		ogółem	
	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017
	[msc.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]
POLSKA	1 095 340	1 076 453	5 358	4 409	44 611	44 286	1 843	1 793
ŚWIĘTOKRZYSKIE	25 826	25 388	155	135	3 590	3 444	15	18
Powiat buski	1 386	1 365	0	0	117	198	0	0
Powiat jędrzejowski	1 766	1 695	0	0	110	125	0	0
Powiat kazimierski	555	414	12	7	92	88	0	0
Powiat kielecki	2 849	2 954	0	0	1 792	1 650	15	18
Powiat konecki	1 389	1 453	0	0	284	305	0	0
Powiat opatowski	570	643	10	12	145	74	0	0
Powiat ostrowiecki	2 247	2 214	30	25	70	77	0	0
Powiat pińczowski	819	804	0	0	160	155	0	0
Powiat sandomierski	1 741	1 562	20	8	414	389	0	0
Powiat skarżyski	1 641	1 631	28	25	117	118	0	0
Powiat starachowicki	1 248	1 405	0	0	130	80	0	0
Powiat staszowski	1 985	1 879	6	7	80	85	0	0
Powiat włoszczowski	1 123	1 052	0	0	0	0	0	0
Powiat m. Kielce	6 507	6 317	49	51	79	100	0	0

Źródło: GUS – Bank Danych Lokalnych

O niekorzystnej sytuacji dotyczącej wychowania przedszkolnego w regionie świętokrzyskim świadczy wysoka wartość wskaźnika dzieci przypadających na jedno miejsce w placówce wychowania przedszkolnego. Według najaktualniejszych danych GUS w 2017 r. wskaźnik ten dla dzieci w przedziale wiekowym 3-5 lat wyniósł w regionie świętokrzyskim 1,04 (w 2016 r. 1,14) na jedno miejsce, podczas, gdy w skali kraju zanotowano go na poziomie 0,94 (w 2016 r. 1,01) dziecka na jedno miejsce. Wartość ta spowodowała, że region świętokrzyski znalazł się na 12-ej pozycji (w 2016 r. na 15-ej). Wyższy poziom omawianego wskaźnika zanotowano jedynie w województwie lubelskim (1,08), kujawsko-pomorskim (1,06) i warmińsko-mazurskim (1,06). W najkorzystniejszej sytuacji znalazły się województwa opolskie, dla którego wskaźnik wyniósł 0,81 oraz śląskie, dla którego wskaźnik odnotowano na poziomie 0,84.⁴¹ Należy jednak podkreślić, iż wskaźnik dzieci przypadających na jedno miejsce w placówkach wychowania przedszkolnego zmalał od 2015 r. w województwie świętokrzyskim o 0,28, zaś w skali kraju o 0,18.

⁴¹ Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego: „Analiza ośrodków wychowania przedszkolnego w województwie świętokrzyskim z uwzględnieniem potrzeby tworzenia placówek specjalnych, oddziałów integracyjnych oraz propagowania kreatywności, innowacyjności i pracy zespołowej w wychowaniu przedszkolnym”, Kielce, 2016 r.

Tabela 26. Dzieci w wieku 3-5 lat przypadające na jedno miejsce w placówkach wychowania przedszkolnego według województw w latach 2015-2017 r.

Nazwa	dzieci w wieku 3-5 lat przypadające na jedno miejsce w placówce wychowania przedszkolnego		
	2015	2016	2017
	[osoba]	[osoba]	[osoba]
POLSKA	1,12	1,01	0,94
DOLNOŚLĄSKIE	1,07	0,97	0,90
KUJAWSKO-POMORSKIE	1,27	1,14	1,06
LUBELSKIE	1,27	1,13	1,08
LUBUSKIE	1,12	1,01	0,94
ŁÓDZKIE	1,15	1,01	0,94
MAŁOPOLSKIE	1,11	0,99	0,92
MAZOWIECKIE	1,04	0,95	0,87
OPOLSKIE	0,93	0,85	0,81
PODKARPACKIE	1,25	1,12	1,02
PODLASKIE	1,27	1,10	1,05
POMORSKIE	1,24	1,13	1,03
ŚLĄSKIE	0,99	0,90	0,84
ŚWIĘTOKRZYSKIE	1,32	1,14	1,04
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	1,33	1,16	1,06
WIELKOPOLSKIE	1,05	0,94	0,88
ZACHODNIOPOMORSKIE	1,22	1,08	1,01

Źródło: GUS - Bank Danych Lokalnych

Jak już wcześniej zostało wspomniane placówki wychowania przedszkolnego dzielą się na zwykłe i specjalne. Specjalne organizowane są dla dzieci z wadami wzroku, wadami słuchu, z niepełnosprawnością ruchową, przewlekłe chorych (placówki wykonujące działalność leczniczą), z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym i znacznym, z niepełnosprawnością sprzężoną. Przedszkole specjalne może być placówką samodzielną bądź organizacyjnie związaną ze szkołą podstawową specjalną, specjalnym ośrodkiem szkolno-wychowawczym lub zakładem opieki zdrowotnej. W przypadku dzieci posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, wychowaniem przedszkolnym może być objęte dziecko w wieku powyżej 6 lat, nie dłużej jednak niż do końca roku szkolnego w tym roku kalendarzowym, w którym dziecko kończy 10 lat, a obowiązek szkolny tych dzieci zostaje odroczony. W przypadku dziecka posiadającego orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, obowiązek odbycia rocznego przygotowania przedszkolnego rozpoczyna się z początkiem roku szkolnego poprzedzającego rok szkolny, w którym dziecko rozpocznie spełnianie obowiązku szkolnego⁴².

Największa liczba przedszkoli o charakterze specjalnym w 2017 roku znajdowała się na terenie województwa mazowieckiego – 36 obiektów. Region świętokrzyski uplasował się pod tym względem na pozycji 14-ej (10 obiektów).

⁴² Oświata i wychowanie w roku szkolnym 2014-2015, GUS, Warszawa, 2015 r.

Tabela 27. Liczba przedszkoli specjalnych według województw w latach 2014-2017.

Nazwa	przedszkola specjalne			
	ogółem			
	ogółem			
	2014	2015	2016	2017
	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]
POLSKA	191	207	242	264
DOLNOŚLĄSKIE	11	12	14	17
KUJAWSKO-POMORSKIE	6	6	8	10
LUBELSKIE	16	17	18	20
LUBUSKIE	8	8	8	9
ŁÓDZKIE	15	17	17	17
MAŁOPOLSKIE	16	15	17	16
MAZOWIECKIE	26	27	37	36
OPOLSKIE	6	7	7	7
PODKARPACKIE	10	13	16	19
PODLASKIE	3	4	6	10
POMORSKIE	19	20	20	22
ŚLĄSKIE	14	16	21	22
ŚWIĘTOKRZYSKIE	8	8	9	10
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	13	14	15	17
WIELKOPOLSKIE	10	11	15	17
ZACHODNIOPOMORSKIE	10	12	14	15

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

Liczba przedszkoli specjalnych w województwie świętokrzyskim w 2017 roku wynosiła 10 (w 2016 r. 9). Dwie tego typu placówki były zlokalizowane na terenie m. powiatowego Kielce, 2 w powiecie skarżyskim i 2 w opatowskim. W pozostałych powiatach wymienionych w tabeli poniżej po jednej.

Tabela nr 28. Liczba przedszkoli specjalnych ogółem w województwie świętokrzyskim w podziale na powiaty w latach 2014-2017.

Nazwa	przedszkola specjalne			
	ogółem			
	ogółem			
	2014	2015	2016	2017
	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]
POLSKA	191	207	242	264
ŚWIĘTOKRZYSKIE	8	8	9	10
Powiat kazimierski	1	1	1	1
Powiat opatowski	1	1	1	2
Powiat ostrowiecki	0	0	1	1
Powiat sandomierski	1	1	1	1

Powiat skarżyski	2	2	2	2
Powiat staszowski	0	0	1	1
Powiat m. Kielce	3	3	2	2

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

Pod względem liczby dostępnych miejsc w przedszkolach specjalnych wśród województw region świętokrzyski w 2017 roku plasował się na 15-ym (w 2016 r. na 12-ym) miejscu. Najwięcej miejsc w tego typu placówkach było w województwie mazowieckim 779 (w 2016 r. 837), śląskim 600 (w 2016 r. 485) i łódzkim 566 (w 2016 r. 467). Najmniej miejsc w przedszkolach specjalnych było w 2017 r. w województwie opolskim 91 (w 2016 r. 88 miejsc) i świętokrzyskim 173 (w 2016 r. 155 miejsc).

Tabela nr 29. Liczba miejsc w przedszkolach specjalnych według województw w latach 2014-2017.

Nazwa	przedszkola specjalne			
	miejsca			
	ogółem			
	2014	2015	2016	2017
	[msc.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]
POLSKA	4 096	4 392	5 358	5 888
DOLNOŚLĄSKIE	235	240	280	326
KUJAWSKO-POMORSKIE	106	101	151	196
LUBELSKIE	433	470	503	512
LUBUSKIE	150	167	172	180
ŁÓDZKIE	444	453	467	566
MAŁOPOLSKIE	333	330	394	394
MAZOWIECKIE	546	573	837	779
OPOLSKIE	72	88	88	91
PODKARPACKIE	116	151	233	245
PODLASKIE	76	84	129	186
POMORSKIE	403	412	420	452
ŚLĄSKIE	323	344	485	600
ŚWIĘTOKRZYSKIE	111	121	155	173
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	314	347	389	437
WIELKOPOLSKIE	208	220	308	376
ZACHODNIOPOMORSKIE	226	291	347	375

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

Na 173 (w 2016 r. 155) miejsc w przedszkolach specjalnych funkcjonujących w 2017 r. na terenie województwa świętokrzyskiego, 57 (w 2016 r. 49) dostępnych było w m. powiatowym Kielce, przy czym liczba ta zwiększyła się o 8 w odniesieniu do 2016 r. W powiecie skarżyskim przybyło 8 miejsc w dwóch placówkach i było ich 36 (28 w 2016 r.), w ostrowieckim 25 (w 2016 r. 30), w sandomierskim 20 (podobnie, jak w poprzednich latach), w kazimierskim 10 (w 2016 r. 12), w opatowskim 13 (w 2016 r. 10) i w staszowskim 12 (w 2016 r. 6).

Tabela nr 30. Liczba miejsc w przedszkolach specjalnych w województwie świętokrzyskim w latach 2014-2017 roku w podziale na powiaty.

Nazwa	przedszkola specjalne			
	miejsca			
	ogółem			
	2014	2015	2016	2017
	[msc.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]
POLSKA	4 096	4 392	5 358	5 888
ŚWIĘTOKRZYSKIE	111	121	155	173
Powiat kazimierski	10	10	12	10
Powiat opatowski	8	8	10	13
Powiat ostrowiecki	0	0	30	25
Powiat sandomierski	20	20	20	20
Powiat skarżyski	25	28	28	36
Powiat staszowski	0	0	6	12
Powiat m. Kielce	48	55	49	57

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

Jeśli chodzi o liczbę dzieci w przedszkolach specjalnych wśród województw region świętokrzyski zajął 14 miejsce w 2017 r., podobnie, jak w 2016 r. Najwięcej dzieci w przedszkolach specjalnych było w województwie mazowieckim 462 (w 2016 r. 501) i śląskim 317 (w 2016 r. 304). Najmniej dzieci w przedszkolach specjalnych było w 2017 r. w województwie opolskim 39 (w 2016 r. 26 dzieci) i lubuskim 82 (w 2016 r. 69 dzieci).⁴³

Tabela nr 31. Liczba dzieci w wieku 3-6 lat w przedszkolach specjalnych według województw w latach 2014-2017.

Nazwa	ogółem			
	2014	2015	2016	2017
	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]
POLSKA	2 472	2 648	2 923	3 103
DOLNOŚLĄSKIE	136	139	152	179
KUJAWSKO-POMORSKIE	60	67	91	114
LUBELSKIE	226	241	240	239
LUBUSKIE	89	91	69	82
ŁÓDZKIE	227	225	219	214
MAŁOPOLSKIE	187	210	222	203
MAZOWIECKIE	355	370	501	462

⁴³Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego: „Analiza ośrodków wychowania przedszkolnego w województwie świętokrzyskim z uwzględnieniem potrzeby tworzenia placówek specjalnych, oddziałów integracyjnych oraz propagowania kreatywności, innowacyjności i pracy zespołowej w wychowaniu przedszkolnym”, Kielce, 2016 r.

OPOLSKIE	24	29	26	39
PODKARPACKIE	64	87	114	129
PODLASKIE	61	60	80	99
POMORSKIE	281	279	246	263
ŚLĄSKIE	217	248	304	317
ŚWIĘTOKRZYSKIE	65	70	73	98
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	217	225	222	225
WIELKOPOLSKIE	129	144	162	190
ZACHODNIOPOMORSKIE	134	163	202	250

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

Na koniec 2017 roku w regionie świętokrzyskim do przedszkoli specjalnych uczęszczało 135 (w 2016 r. 98) osób, w tym 98 (w 2016 r. 73) w wieku 3-6 lat i 35 (w 2016 r. 24) w wieku 7 i więcej lat. Pełne zestawienie przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela nr 32. Liczba dzieci w przedszkolach specjalnych w województwie świętokrzyskim w podziale na powiaty w latach 2016-2017 z uwzględnieniem wieku.

Nazwa	ogółem													
	ogółem		2 i mniej		3		4		5		6		7 i więcej	
	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017
	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]
POLSKA	4 006	4 409	58	59	441	547	708	717	849	895	925	944	1 025	1 247
ŚWIĘTOKRZYSKIE	98	135	1	2	13	11	18	26	22	32	20	29	24	35
Powiat kazimierski	8	7	0	0	1	0	2	2	2	2	1	3	2	0
Powiat opatowski	10	12	0	0	2	0	1	2	4	2	0	3	3	5
Powiat ostrowiecki	9	25	0	0	0	3	1	2	3	8	5	6	0	6
Powiat sandomierski	6	8	0	0	2	1	2	2	1	2	1	2	0	1
Powiat skarżyski	23	25	1	1	3	2	5	2	3	6	4	5	7	9
Powiat staszowski	3	7	0	0	1	1	0	3	1	1	1	1	0	1
Powiat m. Kielce	39	51	0	1	4	4	7	13	8	11	8	9	12	13

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

III. ANALIZA UWARUNKOWAŃ WEWNĄTRZREGIONALNYCH (LOKALNYCH I PONADLOKALNYCH), PRZEPROWADZONA NA PODSTAWIE M. IN.: STOPNIA UPOWSZECHNIENIA WYCHOWANIA PRZEDSZKOLNEGO, ZRÓŻNICOWAŃ PRZESTRZENNYCH W DOSTĘPIE DO WYCHOWANIA PRZEDSZKOLNEGO, POPYTU NA MIEJSCA W OŚRODKACH WYCHOWANIA PRZEDSZKOLNEGO, POTENCJAŁU I PROGNOZ DEMOGRAFICZNYCH, UWARUNKOWAŃ EKONOMICZNO-SPOŁECZNYCH, USTALONEJ PRZEZ SAMORZĄD GMINNY SIECI PRZEDSZKOLNEJ – OCENA ZAPOTRZEBOWANIA – WOJEWÓDZTWO ŚWIĘTOKRZYSKIE

1. Powiat kielecki

Na koniec 2017 roku w województwie świętokrzyskim działało 806 (w 2016 r. 800) placówek wychowania przedszkolnego. Najwięcej placówek funkcjonowało w powiecie kieleckim – 184 (w 2016 r. 190). Spośród działających na jego terenie jednostek przeważały oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych, których było 99 (podobnie, jak w roku poprzednim). Drugie w kolejności były punkty przedszkolne, których w powiecie było, aż 49 (w 2016 r. 57). Ponadto na obszarze powiatu kieleckiego funkcjonowało 35 (w 2016 r. 33) przedszkola i 1 zespół wychowania przedszkolnego (tak samo, jak w 2016 r.).

Uwzględniając podział na gminy wyraźnie widać, że największą liczbą placówek wychowania przedszkolnego charakteryzowała się gmina Daleszyce – 20 (w 2016 r. 22). Nieco mniej placówek znajdowało się na terenie gminy Bieliny 15, Chęciny i Górno – po 16 oraz Nowa Słupia 13. Kilka z kieleckich gmin charakteryzowało się niską liczbą placówek wychowania przedszkolnego. Wśród nich znalazły się: Chmielnik, Mastów i Miedziana Góra po 5 placówek, Mniów 8 i Raków 9 placówek. Najmniejsza liczba placówek znajdowała się w gminie Piekoszów 1 placówka i Strawczyn 2 placówki.

Tabela nr 33. Ilość placówek wychowania przedszkolnego w powiecie kieleckim w latach 2015-2016 w podziale na gminy.

Nazwa	ogółem		oddz. przedszkolne w szkołach podstawowych		przedszkola bez specjalnych		przedszkola specjalne		punkty przedszkolne bez specjalnych		zespoły wychowania przedszkolnego bez specjalnych	
	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017
	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]
POLSKA	21 675	21 980	8 046	8 030	11 520	11 882	242	264	1 788	1 728	79	76
ŚWIĘTOKRZYSKIE	800	806	366	356	299	320	9	10	125	119	1	1
Powiat kielecki	190	184	99	99	33	35	0	0	57	49	1	1
Bieliny (2)	16	15	8	7	0	0	0	0	8	8	0	0
Bodzentyn (3)	10	11	4	5	2	2	0	0	4	4	0	0

Bodzentyn - miasto (4)	1	1	0	5	1	1	0	0	4	0	0	0
Bodzentyn - obszar wiejski (5)	9	10	4	10	1	1	0	0	5	4	0	0
Chęciny (3)	16	16	10	1	1	1	0	0	0	5	0	0
Chęciny - miasto (4)	2	2	1	9	1	1	0	0	5	0	0	0
Chęciny - obszar wiejski (5)	14	14	9	2	0	0	0	0	0	5	0	0
Chmielnik (3)	5	5	2	1	3	3	0	0	0	0	0	0
Chmielnik - miasto (4)	3	3	1	1	2	2	0	0	0	0	0	0
Chmielnik - obszar wiejski (5)	2	2	1	9	1	1	0	0	0	0	0	0
Daleszyce (3)	22	20	11	0	1	1	0	0	10	10	0	0
Daleszyce - miasto (4)	2	1	1	9	1	1	0	0	0	0	0	0
Daleszyce - obszar wiejski (5)	20	19	10	8	0	0	0	0	10	10	0	0
Górno (2)	16	16	8	6	2	2	0	0	6	6	0	0
Łągów (2)	11	11	5	6	0	0	0	0	6	5	0	0
Łopuszno (2)	7	7	6	5	1	1	0	0	0	0	0	0
Masłów (2)	5	5	5	2	0	0	0	0	0	0	0	0
Miedziana Góra (2)	5	5	2	5	2	2	0	0	1	1	0	0
Mniów (2)	7	8	5	-	1	2	0	0	1	1	0	0
Morawica (2)	13	-	2	2	2	-	0	0	9	-	0	0
Morawica (3)	0	0	0	0	-	2	0	0	0	9	0	0
Morawica - miasto (4)	0	0	0	0	-	1	0	0	0	0	0	0
Morawica - obszar wiejski (5)	0	0	0	0	-	1	0	0	0	9	0	0
Nowa Słupia (2)	9	13	8	2	1	1	0	0	0	0	0	0
Piekoszów (2)	10	1	5	8	5	5	0	0	0	0	0	0
Pierzchnica (2)	2	12	2	5	0	0	0	0	0	0	0	0
Raków (2)	7	9	4	2	2	2	0	0	0	0	1	1
Sitkówka-Nowiny (2)	3	10	0	4	3	3	0	0	0	0	0	0
Strawczyn (2)	15	2	7	0	1	2	0	0	7	0	0	0
Zagnańsk (2)	11	7	5	7	6	6	0	0	0	0	0	0

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

Powiat kielecki to jeden z największych powiatów województwa świętokrzyskiego. Podobnie jak m. Kielce skupia największą liczbę ludności. W 2017 roku w powiecie zamieszkiwało 8 017 (w 2016 r. 8 855) dzieci w wieku 3-6 lat ogółem. Największa liczba dzieci w tym powiecie i w tym przedziale wiekowym zamieszkiwała gminę Piekoszów – 686. Nieco mniejsza liczba dzieci w wieku 3-6 lat była mieszkańcami gmin Morawica – 677 i Górno – 676. Najmniej dzieci w tym przedziale wiekowym zamieszkiwała gminy: Pierzchnica – 177, Raków – 184 i Sitkówka-Nowiny – 286. Warto nadmienić, że liczba dzieci w wieku 3-6 lat w 2017 roku wyniosła w powiecie kieleckim 8 017 i była niższa w stosunku do roku 2016 aż o 838 dzieci.

Tabela nr 34. Liczba dzieci w wieku 3-6 lat ogółem w podziale na grupy wiekowe zamieszkujących powiat kielecki w 2016 i 2017 roku, w podziale na gminy.

Nazwa	dzieci w wieku przedszkolnym															
	w miastach								na wsi							
	dzieci w wieku 3 - 5 lat		dzieci w wieku 3 - 6 lat		dzieci w wieku 3 - 4 lat		dzieci w wieku 4 - 6 lat		dzieci w wieku 3 - 5 lat		dzieci w wieku 3 - 6 lat		dzieci w wieku 3 - 4 lat		dzieci w wieku 4 - 6 lat	
	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017
[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	
POLSKA	668 398	657 387	906 377	885 629	439 501	433 242	691 648	666 652	487 558	478 320	663 941	646 999	319 689	312 933	508 733	490 086
ŚWIĘTOKRZYSKIE	14 008	13 631	19 128	18 456	9 158	8 855	14 762	13 955	19 728	19 014	26 801	25 903	12 835	12 401	20 571	19 727
Powiat kielecki	355	397	500	516	215	256	401	427	6 152	5 841	8 355	8 017	3 966	3 776	6 459	6 150
Bieliny (2) ⁴⁴	0	0	0	0	0	0	0	0	346	344	477	463	228	239	355	346
Bodzentyn (3)	54	61	76	81	35	39	63	56	269	265	383	367	165	173	308	270
Bodzentyn - miasto (4)	54	61	76	81	35	39	63	56	0	0	0	0	0	0	0	0
Bodzentyn - obszar wiejski (5)	0	0	0	0	0	0	0	0	269	265	383	367	165	173	308	270
Chęciny (3)	106	111	156	150	67	74	123	114	329	318	406	415	228	181	314	331
Chęciny - miasto (4)	106	111	156	150	67	74	123	114	0	0	0	0	0	0	0	0
Chęciny - obszar wiejski (5)	0	0	0	0	0	0	0	0	329	318	406	415	228	181	314	331
Chmielnik (3)	109	91	150	138	60	54	126	107	237	218	313	307	148	137	244	241
Chmielnik - miasto (4)	109	91	150	138	60	54	126	107	0	0	0	0	0	0	0	0
Chmielnik - obszar wiejski (5)	0	0	0	0	0	0	0	0	237	218	313	307	148	137	244	241
Daleszyce (3)	86	76	118	109	53	52	89	87	397	374	551	526	247	245	427	410
Daleszyce - miasto (4)	86	76	118	109	53	52	89	87	0	0	0	0	0	0	0	0
Daleszyce - obszar wiejski (5)	0	0	0	0	0	0	0	0	397	374	551	526	247	245	427	410
Górno (2)	0	0	0	0	0	0	0	0	506	499	697	676	332	311	550	513
Łągów (2)	0	0	0	0	0	0	0	0	214	197	300	269	141	120	235	211
Łopuszno (2)	0	0	0	0	0	0	0	0	308	287	401	397	198	180	310	310
Masłów (2)	0	0	0	0	0	0	0	0	267	279	383	380	169	186	305	276
Miedziana Góra (2)	0	0	0	0	0	0	0	0	415	394	541	547	263	251	419	418
Mniów (2)	0	0	0	0	0	0	0	0	285	261	397	375	171	185	301	286
Morawica (3)	0	58	0	83	0	37	0	63	567	494	788	677	361	312	626	518
Nowa Słupia (2)	0	0	0	0	0	0	0	0	270	247	351	342	171	175	256	263
Piekoszów (2)	0	0	0	0	0	0	0	0	538	494	719	686	352	305	555	550
Pierzchnica (2)	0	0	0	0	0	0	0	0	140	125	201	177	89	78	160	138
Raków (2)	0	0	0	0	0	0	0	0	145	136	195	184	99	87	144	149
Sitkówka-	0	0	0	0	0	0	0	0	211	217	285	286	143	152	210	209

⁴⁴ W tabelach użyto następujących oznaczeń (za BDL):

Nowiny (2)																
Strawczyn (2)	0	0	0		0	0	0	0	344	245	477	478	215	238	367	347
Zagnańsk (2)	0	0	0		0	0	0	0	364	347	490	465	246	221	373	364

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

Analizując liczbę dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym ich ogólna liczba w powiecie kieleckim wyniosła na koniec w 2017 r. 6 951 (w 2016 roku 6 768) osób, z czego 4 938 do dzieci w wieku 3-5 lat, 2 989 – dzieci w wieku 3-4 lat, a 5 666 to dzieci w wieku 4-6 lat. Największą liczbą dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym, mieszczących się w przedziale wiekowym 3-6 lat charakteryzowała się gmina Piekoszków – 624, Górnio - 549 i Morawica – 520 dzieci. Najmniej dzieci w wieku 3-6 lat zamieszkiwało gminę Chmielnik – 64, Pierzchnica – 136 osoby i Raków – 145 osób.

Tabela nr 35. Liczba dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w podziale na grupy wiekowe, zamieszkujących powiat kielecki w latach 2016-2017 roku, w podziale na gminy.

Nazwa	dzieci objęte wychowaniem przedszkolnym															
	w miastach								na wsi							
	dzieci w wieku 3 - 5 lat		dzieci w wieku 3 - 6 lat		dzieci w wieku 3 - 4 lat		dzieci w wieku 4 - 6 lat		dzieci w wieku 3 - 5 lat		dzieci w wieku 3 - 6 lat		dzieci w wieku 3 - 4 lat		dzieci w wieku 4 - 6 lat	
	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017
	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]
POLSKA	637	652	846	884	402	414	668	687	300	308	421	439	175	182	350	360
	123	953	230	802	179	905	553	072	138	608	007	226	409	763	273	237
ŚWIĘTOKRZYSKIE	13 959	14 196	18 985	19 520	8 645	8 683	15 369	15 478	11 949	12 027	16 800	17 169	6 923	7 102	14 035	14 240
Powiat kielecki	591	671	814	974	350	374	681	803	4 348	4 267	5 954	5 977	2 601	2 615	4 875	4 863
Bieliny (2)	0	0	0	0	0	0	0	0	249	252	349	347	153	164	276	286
Bodzentyn (3)	103	86	140	133	58	45	122	111	149	145	191	212	88	101	153	161
Bodzentyn - miasto (4)	103	86	140	133	58	45	122	111	0	0	0	0	0	0	0	0
Bodzentyn - obszar wiejski (5)	0	0	0	0	0	0	0	0	149	145	191	212	88	101	153	161
Chęciny (3)	125	126	169	168	82	68	138	142	177	163	224	225	110	84	185	197
Chęciny - miasto (4)	125	126	169	168	82	68	138	142	0	0	0	0	0	0	0	0
Chęciny - obszar wiejski (5)	0	0	0	0	0	0	0	0	177	163	224	225	110	84	185	197
Chmielnik (3)	236	208	316	307	139	114	264	254	27	36	48	61	14	27	41	49
Chmielnik - miasto (4)	236	208	316	307	139	114	264	254	0	0	0	0	0	0	0	0
Chmielnik - obszar wiejski (5)	0	0	0	0	0	0	0	0	27	36	48	61	14	27	41	49
Daleszyce (3)	127	129	189	194	71	81	157	160	253	231	340	327	148	137	276	274
Daleszyce - miasto (4)	127	129	189	194	71	81	157	160	0	0	0	0	0	0	0	0
Daleszyce - obszar wiejski (5)	0	0	0	0	0	0	0	0	253	231	340	327	148	137	276	274
Górnio (2)	0	0	0	0	0	0	0	0	348	404	503	549	198	229	449	441
Łągów (2)	0	0	0	0	0	0	0	0	153	155	226	218	93	83	188	183
Łopuszno (2)	0	0	0	0	0	0	0	0	212	224	285	306	134	134	229	257

Masłów (2)	0	0	0	0	0	0	0	0	204	205	273	274	126	143	212	205
Miedziana Góra (2)	0	0	0	0	0	0	0	0	272	250	362	366	159	150	297	301
Mniów (2)	0	0	0	0	0	0	0	0	147	198	237	302	74	120	199	259
Morawica (2)	0	122	0	172	0	66	0	136	457	377	641	520	266	249	545	397
Nowa Słupia (2)	0	0	0	0	0	0	0	0	233	216	282	296	146	139	211	244
Piekoszków (2)	0	0	0	0	0	0	0	0	474	457	624	624	292	272	507	511
Pierzchnica (2)	0	0	0	0	0	0	0	0	99	92	154	136	59	53	133	112
Raków (2)	0	0	0	0	0	0	0	0	98	101	137	145	56	58	117	125
Sitkówka-Nowiny (2)	0	0	0	0	0	0	0	0	241	253	323	333	163	170	236	260
Strawczyn (2)	0	0	0	0	0	0	0	0	229	193	320	309	114	118	271	249
Zagnańsk (2)	0	0	0	0	0	0	0	0	326	315	435	427	208	184	350	352

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

W 2017 roku w placówkach wychowania przedszkolnego w powiecie kieleckim przygotowanych było 4 787 (w 2016 r. 4 656) miejsc. W przedszkolach dostępnych było 3 119 (w 2016 r. 2 849) miejsc, w punktach przedszkolnych 1 650 (w 2016 r. 1 792), a w zespołach wychowania przedszkolnego jedynie 18 (w 2016 r. 15) miejsc. Najwięcej miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego w powiecie kieleckim było w gminie Morawica – 717 (w 2016 r. 669) miejsc i w gminie Piekoszków – 618 (w 2016 r. 605) miejsc. Najmniejszą liczbę miejsc w tego typu jednostkach zanotowano w gminach: Łopuszno (w 2016 r. 65) i Nowa Słupia (w 2016 r. 75) – po 75 oraz Raków – 113 (w 2016 r. 110) miejsc.

Tabela nr 36. Liczba miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego w powiecie kieleckim w latach 2016-2017 z uwzględnieniem podziału na miasto i wieś.

Nazwa	miejsca ogółem		przedszkola bez specjalnych		przedszkola specjalne		punkty przedszkolne bez specjalnych		zespoły wychowania przedszkolnego bez specjalnych	
	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017
	[msc.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]
POLSKA	1 147 152	1 214 003	1 095 340	1 162 036	5 358	5 888	44 611	44 286	1 843	1 793
ŚWIĘTOKRZYSKIE	29 586	31 285	25 826	27 650	155	173	3 590	3 444	15	18
Powiat kielecki	4 656	4 787	2 849	3 119	0	0	1 792	1 650	15	18
Bieliny (2)	275	275	0	0	0	0	275	275	0	0
Bodzentyn (3)	250	245	150	145	0	0	100	100	0	0
Bodzentyn - miasto (4)	100	100	100	100	0	0	0	0	0	0
Bodzentyn - obszar wiejski (5)	150	145	50	45	0	0	100	100	0	0
Chęciny (3)	269	257	150	150	0	0	119	107	0	0
Chęciny - miasto (4)	150	150	150	150	0	0	0	0	0	0
Chęciny - obszar wiejski (5)	119	107	0	0	0	0	119	107	0	0
Chmielnik (3)	305	290	305	290	0	0	0	0	0	0
Chmielnik - miasto (4)	255	250	255	250	0	0	0	0	0	0
Chmielnik - obszar wiejski (5)	50	40	50	40	0	0	0	0	0	0
Daleszyce (3)	363	443	125	200	0	0	238	243	0	0

Daleszyce - miasto (4)	125	200	125	200	0	0	0	0	0	0
Daleszyce - obszar wiejski (5)	238	243	0	0	0	0	238	243	0	0
Górno (2)	250	240	100	100	0	0	150	140	0	0
Łagów (2)	177	175	0	0	0	0	177	175	0	0
Łopuszno (2)	65	75	65	75	0	0	0	0	0	0
Miedziana Góra (2)	277	279	253	259	0	0	24	20	0	0
Mniów (2)	145	170	45	95	0	0	100	75	0	0
Morawica (3)	669	717	200	202	0	0	469	515	0	0
Nowa Słupia (2)	75	75	75	75	0	0	0	0	0	0
Piekoszów (2)	605	618	605	618	0	0	0	0	0	0
Raków (2)	110	113	95	95	0	0	0	0	15	18
Sitkówka-Nowiny (2)	350	365	350	365	0	0	0	0	0	0
Strawczyn (2)	165	145	25	145	0	0	140	0	0	0
Zagnańsk (2)	306	305	306	305	0	0	0	0	0	0

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

Ważnym elementem w polityce edukacji dzieci i młodzieży jest tzw. wskaźnik uprzedzszkolnienia. Państwa członkowskie UE założyły, iż 95% dzieci w wieku od 4 do wieku rozpoczęcia obowiązku szkolnego powinno znaleźć się w systemie wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem. Biorąc pod uwagę ten wskaźnik to na obszarze powiatu kieleckiego odsetek dzieci w wieku 3-5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w poszczególnych gminach jest bardzo zróżnicowany i waha się od 51,58% w gminie Mniów do 114,22% w gminie Sitkówka-Nowiny. W przedziale wiekowym 3-6 lat sytuacja jest taka sama - najwyższy gmina Sitkówka-Nowiny 113,33% i najniższy gmina Mniów 59,7% odsetek dzieci w przedszkolach. **Należy jednak zaznaczyć, że w powiecie kieleckim, podobnie, jak w pozostałych powiatach niewątpliwie występuje zjawisko dowożenia dzieci do ośrodków wychowania przedszkolnego w miejscowości, gdzie prawdopodobnie pracują rodzice, dlatego też pełne zobrazowanie statystyczne tego zjawiska jest znacznie utrudnione.**

Tabela nr 37. Procentowy udział liczby dzieci w wieku 3-5 lat i 3-6 lata uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego według gmin w powiecie kieleckim w 2016 i 2017 r.

Gmina	Procentowy udział liczby dzieci w wieku 3-5 lat uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego		Procentowy udział liczby dzieci w wieku 3-6 lat uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego	
	2016 r.	2017 r.	2016 r.	2017 r.
Bieliny	71,97%	73,3%	73,17%	74,9%
Bodzentyń	78,02%	70,9%	72,11%	77,0%
Chęciny	69,43%	67,4%	69,93%	69,6%
Chmielnik	76,01%	79,0%	78,62%	82,7%
Daleszyce	78,67%	80,0%	79,07%	82,0%
Górno	68,77%	81,0%	72,17%	81,2%
Łagów	71,50%	78,7%	75,33%	81,0%
Łopuszno	68,83%	78,0%	71,07%	77,1%

Masłów	76,40%	73,5%	71,28%	72,1%
Miedziana Góra	65,54%	63,5%	66,91%	66,9%
Mniów	51,58%	75,9%	59,70%	80,5%
Morawica	80,60%	81,3%	81,35%	91,1%
Nowa Słupia	86,30%	87,4%	80,34%	86,5%
Piekoszów	88,10%	92,5%	86,79%	91,0%
Pierzchnica	70,71%	73,6%	76,62%	76,8%
Raków	67,59%	74,3%	70,26%	78,8%
Sitkówka-Nowiny	114,22%	116,6%	113,33%	116,4%
Strawczyn	66,57%	55,9%	67,09%	64,6%
Zagnańsk	89,56%	90,8%	88,78%	91,8%

Źródło GUS: Bank Danych Lokalnych

2. Powiat konecki

W 2017 roku w powiecie koneckim zanotowano łącznie 55 (w 2016 r. 53) placówek wychowania przedszkolnego, z czego 39 (w 2016 r. 49) jednostek znajdowało się na wsi, a 16 na terenie miejskim. Najwięcej było oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych – 22 (w 2016 r. 23). W powiecie oprócz oddziałów funkcjonowały 22 (w 2016 r. 19) przedszkola oraz 11 punktów przedszkolnych (tyle samo w 2016 r.). Najwięcej jednostek znajdowało się w gminie Końskie – 20 (w 2016 r. 21) oraz gminie Stąporków – 13 (w 2016 r. 12). W pozostałych gminach liczba placówek nie przekraczała 6. W gminie Ruda Maleniecka zlokalizowana była tylko 1 placówka wychowania przedszkolnego, podobnie, jak w 2016 r.

Tabela nr 38. Ilość placówek wychowania przedszkolnego w powiecie koneckim w latach 2016-2017 w podziale na gminy.

Nazwa	ogółem		oddz. przedszkolne		przedszkola bez specjalnych		przedszkola specjalne		punkty przedszkolne bez specjalnych		zespoły wychowania przedszkolnego bez specjalnych	
	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017
	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]
POLSKA	21 675	21 980	8 046	8 030	11 520	11 882	242	264	1 788	1 728	79	76
ŚWIĘTOKRZYSKIE	800	806	366	356	299	320	9	10	125	119	1	1
Powiat konecki	53	55	23	22	19	22	0	0	11	11	0	0
Fałków (2)	2	5	2	2	0	0	0	0	0	3	0	0
Gowarczów (2)	3	2	2	1	0	0	0	0	1	1	0	0
Końskie (3)	21	20	3	2	13	16	0	0	5	2	0	0
Końskie - miasto (4)	11	11	0	0	10	10	0	0	1	1	0	0
Końskie - obszar wiejski (5)	10	9	3	2	3	6	0	0	4	1	0	0
Radoszyce (2)	6	6	5	5	1	1	0	0	0	0	0	0
Ruda Maleniecka (2)	1	1	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0
Słupia (Konecka) (2)	4	4	4	4	0	0	0	0	0	0	0	0
Smyków (2)	4	4	2	2	0	4	0	0	2	2	0	0
Stąporków (3)	12	13	5	6	4	4	0	0	3	3	0	0

Stąporków - miasto (4)	5	5	2	2	3	3	0	0	0	0	0	0
Stąporków - obszar wiejski (5)	7	8	3	4	1	1	0	0	3	3	0	0

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

W 2017 roku w powiecie koneckim zamieszkiwało 2 830 (w 2016 r. 2 887) dzieci w wieku 3-6 lat. W porównaniu do roku 2016 to o 57 dzieci mniej w tej grupie wiekowej (różnica między rokiem 2016 i 2015, to 3106 dzieci mniej w 2016 r.). Największa liczba dzieci z omawianej grupy zamieszkiwała gminę końskie – 1 210 9w 2016 r. 1 201) dzieci, a najmniejsza gminę Słupia (Konecka) – 111 (w 2016 r. 115) dzieci i gminę Ruda Maleniecka – 99 (w 2016 r. 101) dzieci.

Tabela nr 39. Liczba dzieci w wieku 3-6 lat ogółem w podziale na grupy wiekowe zamieszkujących powiat konecki w 2016 i 2017 roku, w podziale na gminy.

Nazwa	dzieci w wieku przedszkolnym							
	ogółem							
	dzieci w wieku 3 - 5 lat		dzieci w wieku 3 - 6 lat		dzieci w wieku 3 - 4 lat		dzieci w wieku 4 - 6 lat	
	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017
	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]
POLSKA	1 155 956	1 135 707	1 570 318	1 532 628	759 190	746 175	1 200 381	1 156 738
ŚWIĘTOKRZYSKIE	33 736	32 645	45 929	44 359	21 993	21 256	35 333	33 682
Powiat konecki	2 165	2 074	2 887	2 830	1 410	1 354	2 197	2 168
Fałków (2)	138	122	186	176	84	79	145	137
Gowarczów (2)	122	115	174	156	81	75	134	120
Końskie (3)	912	886	1 201	1 210	587	594	906	916
Końskie - miasto (4)	446	420	583	583	280	267	456	443
Końskie - obszar wiejski (5)	466	466	618	627	307	327	450	473
Radoszyce (2)	280	274	376	376	181	180	289	286
Ruda Maleniecka (2)	76	65	101	99	42	40	84	75
Słupia (Konecka) (2)	83	85	115	111	57	58	85	84
Smyków (2)	118	111	155	153	76	72	119	116
Stąporków (3)	436	416	579	549	302	256	435	434
Stąporków - miasto (4)	164	162	209	211	114	97	158	166
Stąporków - obszar wiejski (5)	272	254	370	338	188	159	277	268

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

Analizując liczbę dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym wyraźnie widać, że na koniec 2017 roku najwięcej z nich było mieszkańcami gminy końskie – 1 036 (w 2016 r. 1 042) osób. Aż w 3 gminach powiatu koneckiego zanotowano mniej niż 100 dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym. Do tych gmin należą: Gowarczów – 99 (w 2016 r. tyle samo dzieci), Ruda Maleniecka – 68 (w 2016 r. 62) dzieci i Słupia (Konecka) – 76 (w 2016 r. 79).

Tabela nr 40. Liczba dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w podziale na grupy wiekowe, zamieszkujących powiat konecki w latach 2016-2017, w podziale na gminy.

Nazwa	dzieci objęte wychowaniem przedszkolnym							
	ogółem							
	dzieci w wieku 3 - 5 lat		dzieci w wieku 3 - 6 lat		dzieci w wieku 3 - 4 lat		dzieci w wieku 4 - 6 lat	
	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017
	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]
POLSKA	937 261	961 561	1 267 237	1 324 028	577 588	597 668	1 018 826	1 047 309
ŚWIĘTOKRZYSKIE	25 908	26 223	35 785	36 689	15 568	15 785	29 404	29 718
Powiat konecki	1 418	1 478	2 016	2 125	838	873	1 661	1 757
Fałków (2)	4	83	41	126	0	53	41	108
Gowarczów (2)	65	69	99	99	38	40	85	85
Końskie (3)	776	747	1 042	1 036	487	461	825	834
Końskie - miasto (4)	573	539	747	735	371	338	579	581
Końskie - obszar wiejski (5)	203	208	295	301	116	123	246	253
Radoszyce (2)	140	141	216	227	70	67	190	199
Ruda Maleniecka (2)	40	41	62	68	18	19	58	59
Słupia (Konecka) (2)	55	53	79	76	29	32	69	63
Smyków (2)	56	68	91	103	24	45	80	81
Stąporków (3)	282	276	386	390	172	156	313	328
Stąporków - miasto (4)	195	190	261	259	125	110	205	216
Stąporków - obszar wiejski (5)	87	86	125	131	47	46	108	112

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

Na koniec 2017 roku w powiecie koneckim w placówkach wychowania przedszkolnego dostępnych było 1 852 (w 2016 r. 1 673) miejsca, z czego 1 062 (w 2016 r. 1 070) miejsc na terenach miejskich, a 790 (w 2016 r. 603) na terenach wiejskich. Liczba miejsc na terenach wiejskich uległa zwiększeniu o 187 w stosunku do roku poprzedniego. Wśród dostępnych w powiecie jednostek, więcej miejsc było w przedszkolach – 1 547 (w 2016 r. 1 389) miejsc, a mniej w punktach przedszkolnych – 305 (w 2016 r. 284) miejsc. Wśród gmin największą liczbę miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego oferowano w Końskich – 1 097 (w 2016 r. 1 065) miejsc. Najmniej miejsc dostępnych było w gminach: Fałków 60 (w 2016 r. 0), Ruda Maleniecka – 68 miejsc, Smyków – 64 (w 2016 r. 42) miejsca i Gowarczów – 75 (w 2016 r. 45) miejsc.

Tabela nr 41. Liczba miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego w powiecie koneckim w latach 2016-2017 z uwzględnieniem podziału na gminy.

Nazwa	miejsca		przedszkola bez specjalnych		przedszkola specjalne		punkty przedszkolne bez specjalnych		zespoły wychowania przedszkolnego bez specjalnych	
	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017
	[msc.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]
POLSKA	1 147 152	1 214 003	1 095 340	1 162 036	5 358	5 888	44 611	44 286	1 843	1 793
ŚWIĘTOKRZYSKIE	29 586	31 285	25 826	27 650	155	173	3 590	3 444	15	18
Powiat konecki	1 673	1 852	1 389	1 547	0	0	284	305	0	0
Fałków (2)	0	60		0		0		60		0
Gowarczów (2)	45	75	0	0	0	0	45	75	0	0
Końskie (3)	1 065	1 097	933	1 056	0	0	132	41	0	0
Końskie - miasto (4)	827	809	813	793	0	0	14	16	0	0
Końskie - obszar wiejski (5)	238	288	120	263	0	0	118	25	0	0
Radoszyce (2)	125	150	125	150	0	0	0	0	0	0
Ruda Maleniecka (2)	68	68	68	68	0	0	0	0	0	0
Smyków (2)	42	64	0	0	0	0	42	64	0	0
Stąporków (3)	328	338	263	273	0	0	65	65	0	0
Stąporków - miasto (4)	243	253	243	253	0	0	0	0	0	0
Stąporków - obszar wiejski (5)	85	85	20	20	0	0	65	65	0	0

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

W powiecie koneckim gminą o najwyższym stopniu uprzedzskolnienia była gmina Końskie, gdzie procentowy udział dzieci w wieku 3-5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym wynosił 84,31% (w 2016 r. 85,09%). Najniższy opisywany wskaźnik odnotowany został w gminie Stąporków, gdzie wynosił 66,35%. Znaczny wzrost stopnia uprzedzskolnienia odnotowano w gminie Fałków 68,03% (w 2016 r. zaledwie 2,90%). W przedziale wiekowym 3-6 lat najwyższy odsetek dzieci uczęszczających do ośrodków wychowania przedszkolnego był w gminie Końskie 85,62% (w 2016 r. 86,76%), zaś najniższy w gminie Gowarczów 63,46%.

Tabela nr 42. Procentowy udział liczby dzieci w wieku 3-5 lat i 3-6 lat uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego według gmin w powiecie koneckim w 2016 r. i 2017 r.

Gmina	Procentowy udział liczby dzieci w wieku 3-5 lat uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego		Procentowy udział liczby dzieci w wieku 3-6 lat uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego	
	2016	2017	2016	2017
Fałków	2,90%	68,03%	22,04%	71,59%
Gowarczów	53,28%	60%	56,90%	63,46%
Końskie	85,09%	84,31%	86,76%	85,62%
Radoszyce	50,0%	51,46%	57,45%	60,37%
Ruda Maleniecka	52,63%	63,08%	61,39%	68,69%
Słupia (Konecka)	66,27%	62,35%	68,70%	68,47%
Smyków	47,46%	61,26%	58,71%	67,32%

Stąporków	64,68%	66,35%	66,67%	71,04%
-----------	--------	--------	--------	--------

Wyliczenia własne na podstawie źródła: GUS: Bank Danych Lokalnych

3. Powiat ostrowiecki

Na obszarze powiatu ostrowieckiego w końcu 2017 roku funkcjonowało jedynie 48 (w 2016 r. 50) placówek wychowania przedszkolnego, z czego 24 na terenach miejskich i 24 (w 2016 r. 26) na terenach wiejskich. Głównie były to przedszkola – 24 (w 2016 r. 23) placówki i oddziały przedszkolne – 20 (w 2016 r. 23) jednostki. Największą liczbę jednostek skupiał Ostrowiec Świętokrzyski. Na jego obszarze znajdowało się 22 placówki, podobnie, jak w 2016 r. Na drugim miejscu znalazła się gmina Bodzechów z liczbą jedynie 8 placówek. W pozostałych gminach liczba placówek nie przekroczyła 5. Najmniej jednostek znalazło się na terenie gminy Bałtów – 4 jednostki oraz Ćmielów – 4 jednostki.

Tabela nr 43. Ilość placówek wychowania przedszkolnego w powiecie ostrowieckim w latach 2016-2017 w podziale na gminy.

Nazwa	ogółem		oddz. przedszkolne w szkołach podstawowych		przedszkola bez specjalnych		przedszkola specjalne		punkty przedszkolne bez specjalnych		zespoły wychowania przedszkolnego bez specjalnych	
	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017
	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]
POLSKA	21 675	21 980	8 046	8 030	11 520	11 882	242	264	1 788	1 728	79	76
ŚWIĘTOKRZYSKIE	800	806	366	356	299	320	9	10	125	119	1	1
Powiat ostrowiecki	50	48	23	20	23	24	1	1	3	3	0	0
Ostrowiec Świętokrzyski (1)	22	22	7	6	14	15	1	1	0	0	0	0
Bałtów (2)	4	4	2	2	0	0	0	0	2	2	0	0
Bodzechów (2)	8	8	3	3	5	5	0	0	0	0	0	0
Ćmielów (3)	4	4	2	2	2	2	0	0	0	0	0	0
Ćmielów - miasto (4)	1	1	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0
Ćmielów - obszar wiejski (5)	3	3	2	2	1	1	0	0	0	0	0	0
Kunów (3)	6	5	5	3	1	2	0	0	0	0	0	0
Kunów - miasto (4)	1	1	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0
Kunów - obszar wiejski (5)	5	4	5	3	0	1	0	0	0	0	0	0
Waśniów (2)	6	5	4	4	1	0	0	0	1	1	0	0

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

W końcu 2017 roku w powiecie ostrowieckim zamieszkiwało 3 488 (w 2016 r. 3 602) dzieci w wieku 3-6 lat ogółem. Liczba dzieci ogółem należących do przedziału wiekowego 3-6 lat zmalała o 114 osób (2016 r. - 3 608 osób). W powiecie ostrowieckim największa liczba dzieci mieszczących się w tym przedziale wiekowym w 2017 roku zamieszkiwała teren Ostrowca Świętokrzyskiego – 2 078 (w 2016 r. 2 195) osób. Najmniej dzieci z omawianego przedziału zamieszkiwała w tym czasie gminę Bałtów – 118 (w 2016 r. 115) dzieci.

Tabela nr 44. Liczba dzieci w wieku 3-6 lat ogółem w podziale na grupy wiekowe zamieszkujących powiat ostrowiecki w latach 2016 i 2017 w podziale na gminy.

Nazwa	dzieci w wieku przedszkolnym							
	ogółem							
	dzieci w wieku 3 - 5 lat		dzieci w wieku 3 - 6 lat		dzieci w wieku 3 - 4 lat		dzieci w wieku 4 - 6 lat	
	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017
	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]
POLSKA	1 155 956	1 135 707	1 570 318	1 532 628	759 190	746 175	1 200 381	1 156 738
ŚWIĘTOKRZYSKIE	33 736	32 645	45 929	44 359	21 993	21 256	35 333	33 682
Powiat ostrowiecki	2 621	2 553	3 602	3 488	1 686	1 671	2 791	2 632
Ostrowiec Świętokrzyski (1)	1 589	1 517	2 195	2 078	1 024	981	1 705	1 588
Bałtów (2)	86	82	115	118	51	61	87	84
Bodzechów (2)	298	332	415	430	208	218	318	313
Ćmielów (3)	157	162	221	218	101	113	167	159
Ćmielów - miasto (4)	49	55	76	74	31	38	61	53
Ćmielów - obszar wiejski (5)	108	107	145	144	70	75	106	106
Kunów (3)	266	252	363	343	169	161	283	262
Kunów - miasto (4)	70	63	96	93	40	34	83	72
Kunów - obszar wiejski (5)	196	189	267	250	129	127	200	190
Waśniów (2)	225	208	293	301	133	137	231	226

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

Najwięcej dzieci w grupie wiekowej 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym było mieszkańcami Ostrowca Świętokrzyskiego – 1 851 (w 2016 r. 1 812) osoby. Najmniejsza liczba dzieci z tego przedziału wiekowego zamieszkiwała gminę Bałtów – 86 (w 2016 r. 73) osoby.

Tabela nr 45. Liczba dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w podziale na grupy wiekowe, zamieszkujących powiat ostrowiecki w latach 2015-2016 roku w podziale na gminy.

Nazwa	dzieci objęte wychowaniem przedszkolnym							
	ogółem							
	dzieci w wieku 3 - 5 lat		dzieci w wieku 3 - 6 lat		dzieci w wieku 3 - 4 lat		dzieci w wieku 4 - 6 lat	
	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017
	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]
POLSKA	937 261	961 561	1 267 237	1 324 028	577 588	597 668	1 018 826	1 047 309
ŚWIĘTOKRZYSKIE	25 908	26 223	35 785	36 689	15 568	15 785	29 404	29 718
Powiat ostrowiecki	2 005	2 045	2 743	2 838	1 205	1 238	2 260	2 269
Ostrowiec Świętokrzyski (1)	1 337	1 346	1 812	1 851	823	812	1 480	1 475
Bałtów (2)	57	59	73	86	32	41	60	65
Bodzechów (2)	230	236	310	323	142	149	250	257
Ćmielów (3)	82	93	121	126	46	61	99	99
Ćmielów - miasto (4)	58	66	92	93	31	42	80	76
Ćmielów - obszar wiejski (5)	24	27	29	33	15	19	19	23

Kunów (3)	197	181	265	249	120	105	214	201
Kunów - miasto (4)	92	85	141	124	52	40	125	106
Kunów - obszar wiejski (5)	105	96	124	125	68	65	89	95
Waśniów (2)	102	130	162	203	42	70	157	172

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

W 2017 roku w powiecie ostrowieckim w placówkach wychowania przedszkolnego było dostępnych 2 446 (w 2016 r. 2 347) miejsc, z czego 1 954 (w 2016 r. 1 882) na obszarze miejskim, a 492 (w 2016 r. 465) na wiejskim. Była to liczba wyższa o 99 miejsc niż w roku 2016 r. Największa liczba miejsc w omawianych placówkach była dostępna w Ostrowcu Świętokrzyskim – 1 729 (w 2016 r. 1 657) miejsc, a najmniejsza w Waśniowie – 20 (w 2016 r. 50) miejsc i w Bałtowie – 57 (w 2016 r. 50) miejsc, przy czym w gminie Waśniów liczba ta zmalała o 30 w odniesieniu do 2016 r.

Tabela nr 46. Liczba miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego w powiecie ostrowieckim w latach 2016-2017 w gminach, z uwzględnieniem podziału na miasto-wieś.

Nazwa	miejsca		przedszkola bez specjalnych		przedszkola specjalne		punkty przedszkolne bez specjalnych		zespoły wychowania przedszkolnego bez specjalnych	
	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017
	[msc.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]
POLSKA	1 147 152	1 214 003	1 095 340	1 162 036	5 358	5 888	44 611	44 286	1 843	1 793
ŚWIĘTOKRZYSKIE	29 586	31 285	25 826	27 650	155	173	3 590	3 444	15	18
Powiat ostrowiecki	2 347	2 446	2 247	2 344	30	25	70	77	0	0
Ostrowiec Świętokrzyski (1)	1 657	1 729	1 627	1 704	30	25	0	0	0	0
Bałtów (2)	50	57	0	0	0	0	50	57	0	0
Bodzechów (2)	350	350	350	350	0	0	0	0	0	0
Ćmielów (3)	115	115	115	115	0	0	0	0	0	0
Ćmielów - miasto (4)	100	100	100	100	0	0	0	0	0	0
Ćmielów - obszar wiejski (5)	15	15	15	15	0	0	0	0	0	0
Kunów (3)	125	175	125	175	0	0	0	0	0	0
Kunów - miasto (4)	125	125	125	125	0	0	0	0	0	0
Waśniów (2)	50	20	30	0	0	0	20	20	0	0

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

Na obszarze powiatu ostrowieckiego w Ostrowcu Świętokrzyskim uczęszczało do placówek wychowania przedszkolnego 88,73% dzieci w wieku 3-5 lat, natomiast w wieku 3-6 lat odsetek ten wynosił 89,08% i wskaźniki te były najwyższe w powiecie. W omawianym powiecie najniższy wskaźnik tzw. uprzedzszkolnienia występował w gminie Ćmielów i wynosił 57,41%, gdzie podobnie było w grupie wiekowej 3-6 lat z odsetkiem 57,80%.

Tabela nr 47. Procentowy udział liczby dzieci w wieku 3-5 i 3-6 lat uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego według gmin w powiecie ostrowieckim w 2016 r.

Gmina	Procentowy udział liczby dzieci w wieku 3-5 lat uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego		Procentowy udział liczby dzieci w wieku 3-6 lat uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego	
	2016	2017	2016	2017
	Ostrowiec Świętokrzyski	84,14%	88,73%	85,55%
Bałtów	66,28%	71,95%	63,48%	72,88%
Bodzechów	77,18%	71,08%	74,70%	75,12%
Ćmielów	52,23%	57,41%	54,75%	57,80%
Kunów	74,06%	71,83%	73,00%	72,59%
Waśniów	45,33%	62,50%	55,29%	67,44%

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych (BDL).

4. Powiat skarżyski

Powiat skarżyski to jeden z tych świętokrzyskich powiatów, które w swoich zasobach posiadają najmniej placówek wychowania przedszkolnego. Na koniec 2017 roku w opisywanym powiecie było ich zaledwie 41 (w 2016 r. 39), z czego 20 na terenach miejskich, a 21 (w 2016 r. 19) na wiejskich. Najwięcej wśród wszystkich placówek tego typu w powiecie skarżyskim było przedszkoli (20, w 2016 r. 18 jednostek) oraz oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych (14 jednostek, podobnie, jak rok wcześniej). Ponadto w powiecie skarżyskim znajdowało się 5 punktów przedszkolnych oraz 2 przedszkola specjalne. Największą liczbę placówek wychowania przedszkolnego, w tym także specjalnych miała do dyspozycji gmina Skarżysko-Kamienna – 17 (w 2016 r. 16). Drugą gminą, na której terenie znajdowała się największa ilość omawianych jednostek było Skarżysko Kościelne, na którego obszarze zlokalizowanych było 9 (w 2016 r. 8) placówek wychowania przedszkolnego. W gminie Bliżyn znalazło się jedynie 5 takich jednostek, podobnie, jak w gminach łączna i Suchedniów.

Tabela nr 48. Ilość placówek wychowania przedszkolnego w powiecie skarżyskim w latach 2016-2017 w podziale na gminy.

Nazwa	ogółem		oddz. przedszkolne w szkołach podstawowych		przedszkola bez specjalnych		przedszkola specjalne		punkty przedszkolne bez specjalnych		zespoły wychowania przedszkolnego bez specjalnych	
	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017
	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]
POLSKA	21 675	21 980	8 046	8 030	11 520	11 882	242	264	1 788	1 728	79	76
ŚWIĘTOKRZYSKIE	800	806	366	356	299	320	9	10	125	119	1	1
Powiat skarżyski	39	41	14	14	18	20	2	2	5	5	0	0
Skarżysko-Kamienna (1)	16	17	2	2	12	13	2	2	0	0	0	0
Bliżyn (2)	5	5	4	4	1	1	0	0	0	0	0	0
Łączna (2)	5	5	2	1	2	3	0	0	1	1	0	0
Skarżysko Kościelne (2)	8	9	3	4	1	1	0	0	4	4	0	0
Suchedniów (3)	5	5	3	3	2	2	0	0	0	0	0	0

Suchedniów - miasto (4)	4	4	2	2	2	2	0	0	0	0	0	0
Suchedniów - obszar wiejski (5)	1	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

Analizując liczbę dzieci ogółem w podziale na grupy wiekowe do lat 6 widać, że w powiecie skarżyskim ich liczba w 2017 roku ponownie spadła, w grupie wiekowej 3-6 lat z 2 476 osób do 2 441 (różnica 35 osób). W 2017 roku największa liczba dzieci należących do przedziału wiekowego 3-6 lat ogółem zamieszkiwała Skarżysko-Kamienną – 1 4 58 (w 2016 r. 1 459) osób. Najmniej dzieci z tej grupy wiekowej i w tym powiecie było mieszkańcami gminy łączna – 167 (w 2016 r. 178) osób.

Tabela nr 49. Liczba dzieci w wieku 3-6 lat ogółem w podziale na grupy wiekowe zamieszkujących powiat skarżyski w latach 2016 i 2017 w podziale na gminy.

Nazwa	dzieci w wieku przedszkolnym							
	ogółem							
	dzieci w wieku 3 - 5 lat		dzieci w wieku 3 - 6 lat		dzieci w wieku 3 - 4 lat		dzieci w wieku 4 - 6 lat	
	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017
	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]
POLSKA	1 155 956	1 135 707	1 570 318	1 532 628	759 190	746 175	1 200 381	1 156 738
ŚWIĘTOKRZYSKIE	33 736	32 645	45 929	44 359	21 993	21 256	35 333	33 682
Powiat skarżyski	1 821	1 809	2 476	2 441	1 182	1 201	1 900	1 808
Skarżysko-Kamienna (1)	1 084	1 102	1 459	1 458	719	736	1 108	1 068
Bliżyn (2)	206	189	275	264	134	122	208	208
łączna (2)	130	113	178	167	74	74	144	126
Skarżysko Kościelne (2)	169	176	241	238	107	117	191	170
Suchedniów (3)	232	229	323	314	148	152	249	236
Suchedniów - miasto (4)	198	195	273	266	128	127	210	201
Suchedniów - obszar wiejski (5)	34	34	50	48	20	25	39	35

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

Na koniec 2017 roku dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym, będących w przedziale wiekowym 3-6 lat w powiecie skarżyskim było 1 945 (w 2016 r. 1 885). Najwięcej z nich było mieszkańcami Skarżyska-Kamiennej – 1 254 (w 2016 r. 1 204) osoby, a najmniej gminy łączna – 121 (w 2016 r. 141) osób i Bliżyn – 139 (w 2016 r. 133) osób.

Tabela nr 50. Liczba dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w podziale na grupy wiekowe, zamieszkujących powiat skarżyski w latach 2015-2016 w podziale na gminy.

Nazwa	dzieci objęte wychowaniem przedszkolnym							
	ogółem							
	dzieci w wieku 3 - 5 lat		dzieci w wieku 3 - 6 lat		dzieci w wieku 3 - 4 lat		dzieci w wieku 4 - 6 lat	
	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017
	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]
POLSKA	937 261	961 561	1 267 237	1 324 028	577 588	597 668	1 018 826	1 047 309
ŚWIĘTOKRZYSKIE	25 908	26 223	35 785	36 689	15 568	15 785	29 404	29 718
Powiat skarżyski	1 400	1 432	1 885	1 945	871	883	1 532	1 496
Skarżysko-Kamienna (1)	898	928	1 204	1 254	572	564	969	970
Bliżyn (2)	89	98	133	139	48	56	117	110
Łączna (2)	102	86	141	121	63	54	118	93
Skarżysko Kościelne (2)	122	125	162	169	68	87	134	120
Suchedniów (3)	189	195	245	262	120	122	194	203
Suchedniów - miasto (4)	170	178	219	229	110	110	174	175
Suchedniów - obszar wiejski (5)	19	17	26	33	10	12	20	28

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

W powiecie skarżyskim w 2017 roku zanotowano 1972 (w 2016 r. 1786) miejsca w placówkach wychowania przedszkolnego, z czego 1 629 (w 2016 r. 1 480) na obszarze miejskim, a 343 (w 2016 r. 306) na obszarze wiejskim. Wśród jednostek wychowania przedszkolnego, które występowały na terenie powiatu skarżyskiego, największą liczbę miejsc oferowały przedszkola zwykłe – 1 818 (w 2016 r. 1 641 miejsc, czyli o 177 więcej) miejsc. W punktach przedszkolnych było dostępnych 118 (w 2016 r. 117) miejsc. Najmniejszą liczbą miejsc dysponowały przedszkola specjalne – 36 (w 2016 r. 28) miejsc. Podobnie, jak w poprzednio opisanych powiatach, największą liczbę miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego oferowała stolica powiatu Skarżysko-Kamienna – 1 442 (w 2016 r. 1 305) miejsc. Najmniejsza liczba miejsc w jednostkach tego typu była dostępna w gminie Bliżyn – 75 miejsc (podobnie, jak w roku poprzednim) i łączna – 100 (w 2016 r. 64) miejsc, czyli o 36 więcej niż w poprzednim roku.

Tabela nr 51. Liczba miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego w powiecie skarżyskim w 2016-2017 roku z uwzględnieniem agregatu „miasto-wieś”.

Nazwa	miejsca		przedszkola bez specjalnych		przedszkola specjalne		punkty przedszkolne bez specjalnych		zespoły wychowania przedszkolnego bez specjalnych	
	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017
	[msc.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]
POLSKA	1 147 152	1 214 003	1 095 340	1 162 036	5 358	5 888	44 611	44 286	1 843	1 793
ŚWIĘTOKRZYSKIE	29 586	31 285	25 826	27 650	155	173	3 590	3 444	15	18
Powiat skarżyski	1 786	1 972	1 641	1 818	28	36	117	118	0	0
Skarżysko-Kamienna (1)	1 305	1 442	1 277	1 406	28	36	0	0	0	0
Bliżyn (2)	75	75	75	75	0	0	0	0	0	0
Łączna (2)	64	100	39	75	0	0	25	25	0	0

Skarżysko Kościelne (2)	167	168	75	75	0	0	92	93	0	0
Suchedniów (3)	175	187	175	187	0	0	0	0	0	0
Suchedniów - miasto (4)	175	187	175	187	0	0	0	0	0	0

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

Wskaźnik uprzedzskolnienia na obszarze powiatu skarżyskiego na poziomie 84,21% (w 2016 r. 82,84%) osiągnięty został w gminie Skarżysko-Kamienna. Na ostatnim miejscu w powiecie skarżyskim pod tym względem plasowała się gmina Bliżyn, gdzie wychowaniem przedszkolnym objęte było 51,85% (w 2016 r. 43,20%) dzieci w przedziale wiekowym 3-5 lat. W grupie wiekowej 3-6 lat sytuacja kształtowała się podobnie: w gminie Skarżysko-Kamienna odsetek dzieci uczęszczających do ośrodków wychowania przedszkolnego wynosił 86,01% (w 2016 r. 82,52%), zaś w gminie Bliżyn 52,65% (w 2016 r. 48,36%).

Tabela nr 52. Procentowy udział liczby dzieci w wieku 3-5 lat i 3-6 lat uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego według gmin w powiecie skarżyskim w 2016 r.

Gmina	Procentowy udział liczby dzieci w wieku 3-5 lat uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego		Procentowy udział liczby dzieci w wieku 3-6 lat uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego	
	2016	2017	2016	2017
Skarżysko-Kamienna	82,84%	84,21%	82,52%	86,01%
Bliżyn	43,20%	51,85%	48,36%	52,65%
Łączna	78,46%	76,11%	79,21%	72,46%
Skarżysko Kościelne	72,19%	71,02%	67,22%	71,01%
Suchedniów	81,47%	85,15%	75,85%	83,44%

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

5. Powiat starachowicki

Na koniec 2017 roku w powiecie starachowickim funkcjonowało 60 (w 2016 r. 58) placówek wychowania przedszkolnego, z czego 36 na terenach wiejskich (podobnie, jak w roku poprzednim) i 24 (w 2016 r. 22) na obszarach miejskich. Wśród wszystkich placówek funkcjonujących w omawianym powiecie najwięcej było oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych (37 placówek, jak w poprzednim roku). Prócz oddziałów przedszkolnych w powiecie znalazło się 20 (w 2016 r. 16) przedszkoli i 3 (w 2016 r. 5) punktów przedszkolnych. Największa liczba placówek wychowania przedszkolnego znajdowała się na terenie Starachowic – 23 (w 2016 r. 21), w Brodach – 15 (w 2016 r. 14) jednostek i w Pawłowie 11 (w 2016 r. 12). W Mircu było 8 placówek, a w Wąchocku jedynie 3, podobnie, jak w poprzednim 2016 r.

Tabela nr 53. Ilość placówek wychowania przedszkolnego w powiecie starachowickim w latach 2016-2017 w podziale na gminy.

Nazwa	ogółem		oddz. przedszkolne w szkołach podstawowych		przedszkola bez specjalnych		przedszkola specjalne		punkty przedszkolne bez specjalnych		zespoły wychowania przedszkolnego bez specjalnych	
	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017
	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]
POLSKA	21 675	21 980	8 046	8 030	11 520	11 882	242	264	1 788	1 728	79	76
ŚWIĘTOKRZYSKIE	800	806	366	356	299	320	9	10	125	119	1	1
Powiat starachowicki	58	60	37	37	16	20	0	0	5	3	0	0
Starachowice (1)	21	23	9	9	10	12	0	0	2	2	0	0
Brody (2)	14	15	10	10	3	5	0	0	1	0	0	0
Mirzec (2)	8	8	6	6	2	2	0	0	0	0	0	0
Pawłów (2)	12	11	10	10	0	0	0	0	2	1	0	0
Wąchock (3)	3	3	2	2	1	1	0	0	0	0	0	0
Wąchock - miasto (4)	1	1	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0
Wąchock - obszar wiejski (5)	2	2	2	2	0	0	0	0	0	0	0	0

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

Liczba dzieci w przedziale wiekowym 3-6 lat ogółem, która zamieszkiwała w 2017 roku powiat starachowicki wynosiła 3 089 (w 2016 r. 3 228) osób i była niższa w stosunku do roku 2016 o 139 osób. Największa liczba dzieci 3-6 lat zamieszkiwała Starachowice – 1 543 (w 2016 r. 1 613) osób, a najmniejsza Wąchock – 217 osób, tak, jak w 2016 r.

Tabela nr 54. Liczba dzieci w wieku 3-6 lat ogółem w podziale na grupy wiekowe zamieszkujących powiat starachowicki w latach 2016 i 2017 w podziale na gminy.

Nazwa	dzieci w wieku przedszkolnym							
	ogółem							
	dzieci w wieku 3 - 5 lat		dzieci w wieku 3 - 6 lat		dzieci w wieku 3 - 4 lat		dzieci w wieku 4 - 6 lat	
	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017
	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]
POLSKA	1 155 956	1 135 707	1 570 318	1 532 628	759 190	746 175	1 200 381	1 156 738
ŚWIĘTOKRZYSKIE	33 736	32 645	45 929	44 359	21 993	21 256	35 333	33 682
Powiat starachowicki	2 349	2 267	3 228	3 089	1 524	1 488	2 488	2 343
Starachowice (1)	1 176	1 137	1 613	1 543	764	745	1 246	1 168
Brody (2)	300	272	412	374	195	170	322	292
Mirzec (2)	238	231	327	318	154	153	250	242
Pawłów (2)	479	462	659	637	308	299	512	485
Wąchock (3)	156	165	217	217	103	121	158	156
Wąchock - miasto (4)	69	73	93	95	47	51	67	71
Wąchock - obszar wiejski (5)	87	92	124	122	56	70	91	85

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

Największa liczba dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w powiecie starachowickim w 2017 roku była mieszkańcami Starachowic – 1 352 (w 2016 r. 1 317) osób. Najmniej dzieci z tej grupy wiekowej zamieszkiwało tereny Wąchocka – 149 (w 2016 r. 148) osób.

Tabela nr 55. Liczba dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w podziale na grupy wiekowe, zamieszkujących powiat starachowicki w latach 2015-2016 w podziale na gminy.

Nazwa	dzieci objęte wychowaniem przedszkolnym							
	ogółem							
	dzieci w wieku 3 - 5 lat		dzieci w wieku 3 - 6 lat		dzieci w wieku 3 - 4 lat		dzieci w wieku 4 - 6 lat	
	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017
	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]
POLSKA	937 261	961 561	1 267 237	1 324 028	577 588	597 668	1 018 826	1 047 309
ŚWIĘTOKRZYSKIE	25 908	26 223	35 785	36 689	15 568	15 785	29 404	29 718
Powiat starachowicki	1 673	1 723	2 361	2 448	981	1 031	1 947	2 022
Starachowice (1)	950	965	1 317	1 352	590	598	1 054	1 089
Brody (2)	180	188	254	260	103	105	216	223
Mirzec (2)	140	157	202	225	73	85	177	199
Pawłów (2)	298	307	440	462	156	167	384	396
Wąchock (3)	105	106	148	149	59	76	116	115
Wąchock - miasto (4)	54	63	87	90	30	46	71	68
Wąchock - obszar wiejski (5)	51	43	61	59	29	30	45	47

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

W 2017 roku w powiecie starachowickim dostępnych było 1 481 (w 2016 r. 1 378) miejsc, z czego 1 252 (w 2016 r. 1 147) na obszarach miejskich i 229 (w 2016 r. 231) na wiejskich. Największą liczbę miejsc oferowały przedszkola – 1 401 (w 2016 r. 1 248). Jedynie 80 (w 2016 r. 130) miejsc było dostępnych w punktach przedszkolnych. Wśród starachowickich gmin najwięcej miejsc oferowały Starachowice – 1 152 (w 2016 r. 1 047). Zdecydowanie mniejsza liczba miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego była dostępna w pozostałych gminach: Mirzec – 81 (w 2016 r. 83) miejsc, Brody – 123 (w 2016 r. 98), Wąchock - 100 miejsc i Pawłów – 25 (w 2016 r. 50) miejsc.

Tabela nr 56. Liczba miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego w powiecie starachowickim w latach 2015-2016 z uwzględnieniem podziału na gminy miejskie i wiejskie.

Nazwa	miejsca		przedszkola bez specjalnych		przedszkola specjalne		punkty przedszkolne bez specjalnych		zespoły wychowania przedszkolnego bez specjalnych	
	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017
	[msc.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]
POLSKA	1 147 152	1 214 003	1 095 340	1 162 036	5 358	5 888	44 611	44 286	1 843	1 793
ŚWIĘTOKRZYSKIE	29 586	31 285	25 826	27 650	155	173	3 590	3 444	15	18
Powiat starachowicki	1 378	1 481	1 248	1 401	0	0	130	80	0	0
Starachowice (1)	1 047	1 152	992	1 097	0	0	55	55	0	0
Brody (2)	98	123	73	123	0	0	25	0	0	0

Mirzec (2)	83	81	83	81	0	0	0	0	0	0
Pawłów (2)	50	25	0	0	0	0	50	25	0	0
Wąchock (3)	100	100	100	100	0	0	0	0	0	0
Wąchock - miasto (4)	100	100	100	100	0	0	0	0	0	0

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

Najwyższy procentowy udział liczby dzieci w wieku 3-5 lat uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego na obszarze powiatu starachowickiego osiągnięty został w gminie Starachowice i wynosił 84,87% (w 2016 r. 80,78%), a także w przedziale wiekowym 3-6 lat i wynosił 87,62% (w 2016 r. 81,65%). Gminą, w której odnotowano najniższy odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w wieku 3-5 lat wynoszący 62,24% była gmina Wąchock, zaś w 2016 r. była to gmina Mirzec 58,82%. Podobnie kształtowała się sytuacja w grupie wiekowej 3-6 lat z odsetkiem 68,66%.

Tabela nr 57. Procentowy udział liczby dzieci w wieku 3-5 lat i 3-6 lat uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego według gmin w powiecie starachowickim w 2014 r.

Gmina	Procentowy udział liczby dzieci w wieku 3-5 lat uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego		Procentowy udział liczby dzieci w wieku 3-6 lat uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego	
	2016	2017	2016	2017
Starachowice	80,78%	84,87%	81,65%	87,62%
Brody	60,00%	69,12%	61,65%	69,52%
Mirzec	58,82%	67,97%	61,77%	70,75%
Pawłów	62,21%	72,75%	66,77%	72,53%
Wąchock	67,31%	62,24%	68,20%	68,66%

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych.

6. Powiat m. Kielce

W mieście powiatowym Kielce w 2017 roku funkcjonowało łącznie 84 (w 2016 r. 83) placówki, w tym 57 (w 2016 r. 53) przedszkoli zwykłych, 20 (w 2016 r. 24) oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych, 5 (w 2016 r. 4) punktów przedszkolnych oraz 2 przedszkola specjalne.

Tabela nr 58. Ilość placówek wychowania przedszkolnego w powiecie m. Kielce w latach 2016-2017 w podziale na gminy.

Nazwa	ogółem		oddz. przedszkolne w szkołach podstawowych		przedszkola bez specjalnych		przedszkola specjalne		punkty przedszkolne bez specjalnych		zespoły wychowania przedszkolnego bez specjalnych	
	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017
	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]
POLSKA	21 675	21 980	8 046	8 030	11 520	11 882	242	264	1 788	1 728	79	76
ŚWIĘTOKRZYSKIE	800	806	366	356	299	320	9	10	125	119	1	1

Powiat m. Kielce	83	84	24	20	53	57	2	2	4	5	0	0
Kielce (1)	83	84	24	20	53	57	2	2	4	5	0	0

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

Miasto powiatowe Kielce w 2017 roku zamieszkiwało 7 027 (w 2016 r. 7 275) dzieci mieszczących się w przedziale wiekowym 3-6 lat, z czego 6 922 (w 2016 r. 6 706) było objętych wychowaniem przedszkolnym. Na koniec 2017 roku liczba dzieci w przedziale wiekowym 3-6 lat ogółem zmalała o 248 osób.

Tabela nr 59 . Liczba dzieci w wieku 3-6 lat ogółem w podziale na grupy wiekowe zamieszkujących powiat m. Kielce w latach 2016 i 2017 w podziale na gminy.

Nazwa	dzieci w wieku przedszkolnym							
	ogółem							
	dzieci w wieku 3 - 5 lat		dzieci w wieku 3 - 6 lat		dzieci w wieku 3 - 4 lat		dzieci w wieku 4 - 6 lat	
	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017
	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]
POLSKA	1 155 956	1 135 707	1 570 318	1 532 628	759 190	746 175	1 200 381	1 156 738
ŚWIĘTOKRZYSKIE	33 736	32 645	45 929	44 359	21 993	21 256	35 333	33 682
Powiat m. Kielce	5 390	5 281	7 275	7 027	3 625	3 462	5 512	5 288
Kielce (1)	5 390	5 281	7 275	7 027	3 625	3 462	5 512	5 288

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

Tabela nr 60. Liczba dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w podziale na grupy wiekowe, zamieszkujących powiat m. Kielce w latach 2016-2017 w podziale na gminy.

Nazwa	dzieci objęte wychowaniem przedszkolnym							
	ogółem							
	dzieci w wieku 3 - 5 lat		dzieci w wieku 3 - 6 lat		dzieci w wieku 3 - 4 lat		dzieci w wieku 4 - 6 lat	
	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017
	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]
POLSKA	937 261	961 561	1 267 237	1 324 028	577 588	597 668	1 018 826	1 047 309
ŚWIĘTOKRZYSKIE	25 908	26 223	35 785	36 689	15 568	15 785	29 404	29 718
Powiat m. Kielce	5 120	5 165	6 706	6 922	3 299	3 276	5 222	5 344
Kielce (1)	5 120	5 165	6 706	6 922	3 299	3 276	5 222	5 344

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

W powiecie m. Kielce na koniec 2017 roku zanotowano 7 039 (w 2016 r. 6 635) miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego, czyli o 404 miejsca więcej w stosunku do roku 2016, z czego 6 882 (w 2016 r. 6 507) miejsc znajdowało się w przedszkolach zwykłych, 100 (w 2016 r. 79) miejsc było dostępnych w punktach przedszkolnych, a 57 (w 2016 r. 49) miejsc udostępniły przedszkola specjalne.

Tabela nr 61. Liczba miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego w powiecie m. Kielce w latach 2016-2017 z uwzględnieniem podziału na gminy.

Nazwa	miejsca		przedszkola bez specjalnych		przedszkola specjalne		punkty przedszkolne bez specjalnych		zespoły wychowania przedszkolnego bez specjalnych	
	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017
	[msc.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]
POLSKA	1 147 152	1 214 003	1 095 340	1 162 036	5 358	5 888	44 611	44 286	1 843	1 793
ŚWIĘTOKRZYSKIE	29 586	31 285	25 826	27 650	155	173	3 590	3 444	15	18
Powiat m. Kielce	6 635	7 039	6 507	6 882	49	57	79	100	0	0
Kielce (1)	6 635	7 039	6 507	6 882	49	57	79	100	0	0

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

W mieście Kielce procentowy udział liczby dzieci w wieku 3-5 lat uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego był wysoki i wynosił 97,80% (w 2016 r. 94,99%). To samo dotyczy dzieci w grupie wiekowej 3-6 lat, w której odsetek dzieci osiągnął 98,51% (w 2016 r. 92,18%).

Tabela nr 62. Procentowy udział liczby dzieci w wieku 3-5 lat i 3-6 lat uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego w mieście Kielce w 2016 r.

Gmina	Procentowy udział liczby dzieci w wieku 3-5 lat uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego		Procentowy udział liczby dzieci w wieku 3-6 lat uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego	
	2016	2017	2016	2017
m. Kielce	94,99%	97,80%	92,18%	98,51%

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

7. Powiat buski

Na koniec 2017 roku w powiecie buskim znajdowało się 49 (w 2016 r. 44) placówki wychowania przedszkolnego, z czego 38 (w 2016 r. 35) na terenie wiejskim, a 11 (w 2016 r. 9) na terenie miejskim. Wśród jednostek funkcjonujących na tym obszarze można było wyróżnić 22 oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych, podobnie, jak w poprzednim roku, 18 przedszkoli i 9 (w 2016 r. 4) punktów przedszkolnych. Największa liczba jednostek znalazła się na terenie gminy Busko-Zdrój – 16, 8 (w 2016 r. 6) w gminie Gnojno, 6 w Solcu-Zdroju. Najmniej placówek zanotowano w gminach: Tuczępy i Wiślica po 3.

Tabela nr 63. Ilość placówek wychowania przedszkolnego w powiecie buskim w latach 2016-2017 w podziale na gminy.

Nazwa	ogółem		oddz. przedszkolne w szkołach podstawowych		przedszkola bez specjalnych		przedszkola specjalne		punkty przedszkolne bez specjalnych		zespoły wychowania przedszkolnego bez specjalnych	
	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017
	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]
POLSKA	21 675	21 980	8 046	8 030	11 520	11 882	242	264	1 788	1 728	79	76
ŚWIĘTOKRZYSKIE	800	806	366	356	299	320	9	10	125	119	1	1
Powiat buski	44	49	22	22	18	18	0	0	4	9	0	0
Busko-Zdrój (3)	16	16	7	7	9	9	0	0	0	0	0	0
Busko-Zdrój - miasto (4)	7	7	2	2	5	5	0	0	0	0	0	0
Busko-Zdrój - obszar wiejski (5)	9	9	5	5	4	4	0	0	0	0	0	0
Gnojno (2)	6	8	4	4	0	0	0	0	2	4	0	0
Nowy Korczyn (2)	4	4	3	3	0	0	0	0	1	1	0	0
Pacanów (2)	4	5	2	2	2	2	0	0	0	1	0	0
Solec-Zdrój (2)	6	6	4	4	1	1	0	0	1	1	0	0
Stopnica (3)	2	4	0	0	2	2	0	0	0	2	0	0
Stopnica - miasto (4)	2	4	0	0	2	2	0	0	0	2	0	0
Stopnica - obszar wiejski (5)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Tuczępy (2)	3	3	0	0	3	3	0	0	0	0	0	0
Wiślica (2)	3	3	2	2	1	1	0	0	0	0	0	0

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

Liczba dzieci w wieku 3-6 lat ogółem w powiecie buskim w końcu 2017 roku wynosiła 2 460 (w 2016 r. 2 601) osób. Liczba ta zmalała o 141 osób w stosunku do roku poprzedniego. Najwięcej dzieci mieszczących się w tym przedziale wiekowym zamieszkiwała Busko-Zdrój – 1 150 (w 2016 r. 1 185) osób, najmniej gminy: Tuczępy – 108 (w 2016 r. 119) osób, Wiślica – 167 (w 2016 r. 176) osób i Gnojno – 155 (w 2016 r. 177) osób.

Tabela nr 64. Liczba dzieci w wieku 3-6 lat ogółem w podziale na grupy wiekowe zamieszkujących powiat buski w 2016 i 2017 roku w podziale na gminy.

Nazwa	dzieci w wieku przedszkolnym							
	ogółem							
	dzieci w wieku 3 - 5 lat		dzieci w wieku 3 - 6 lat		dzieci w wieku 3 - 4 lat		dzieci w wieku 4 - 6 lat	
	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017
[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	
POLSKA	1 155 956	1 135 707	1 570 318	1 532 628	759 190	746 175	1 200 381	1 156 738
ŚWIĘTOKRZYSKIE	33 736	32 645	45 929	44 359	21 993	21 256	35 333	33 682
Powiat buski	1 880	1 805	2 601	2 460	1 222	1 175	2 004	1 881
Busko-Zdrój (3)	871	817	1 185	1 150	541	536	924	877
Busko-Zdrój - miasto (4)	391	363	544	512	244	225	437	393

Busko-Zdrój - obszar wiejski (5)	480	454	641	638	297	311	487	484
Gnojno (2)	125	119	177	155	86	76	133	120
Nowy Korczyn (2)	144	142	210	192	93	100	157	144
Pacanów (2)	172	178	243	233	115	107	199	172
Solec-Zdrój (2)	150	141	206	200	92	94	162	149
Stopnica (3)	206	194	285	255	146	132	201	205
Stopnica - miasto (4)	39	36	54	48	27	25	38	38
Stopnica - obszar wiejski (5)	167	158	231	207	119	107	163	167
Tuczępy (2)	79	81	119	108	53	52	93	84
Wiślica (2)	133	133	176	167	96	78	135	130

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

Jeżeli chodzi o dzieci objęte wychowaniem przedszkolnym, to najliczniejsza grupa dzieci mieszczących się w przedziale wiekowym 3-6 lat była mieszkańcami gminy Busko-Zdrój – 1 022 (w 2016 r. 927) osób. W pozostałych gminach liczba dzieci z tego przedziału była zdecydowanie mniejsza. Najmniej dzieci 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w powiecie buskim zamieszkiwało gminy: Tuczępy – 89 (w 2016 r. 106) osób, Wiślica 103 (w 2016 r. 100) osoby i Nowy Korczyn 106 osób.

Tabela nr 65. Liczba dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w podziale na grupy wiekowe zamieszkujących powiat buski w latach 2016-2017 w podziale na gminy.

Nazwa	dzieci objęte wychowaniem przedszkolnym							
	ogółem							
	dzieci w wieku 3 - 5 lat		dzieci w wieku 3 - 6 lat		dzieci w wieku 3 - 4 lat		dzieci w wieku 4 - 6 lat	
	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017
[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	
POLSKA	937 261	961 561	1 267 237	1 324 028	577 588	597 668	1 018 826	1 047 309
ŚWIĘTOKRZYSKIE	25 908	26 223	35 785	36 689	15 568	15 785	29 404	29 718
Powiat buski	1 238	1 354	1 816	1 937	710	805	1 526	1 594
Busko-Zdrój (3)	664	719	927	1 022	368	448	762	818
Busko-Zdrój - miasto (4)	479	545	683	746	283	346	565	587
Busko-Zdrój - obszar wiejski (5)	185	174	244	276	85	102	197	231
Gnojno (2)	69	81	100	107	40	45	86	88
Nowy Korczyn (2)	62	65	105	106	44	40	90	92
Pacanów (2)	103	130	166	187	54	69	147	159
Solec-Zdrój (2)	99	97	144	145	54	55	123	121
Stopnica (3)	103	130	168	178	66	85	143	146
Stopnica - miasto (4)	103	130	168	178	66	85	143	146
Stopnica - obszar wiejski (5)	0	0	0	0	0	0	0	0
Tuczępy (2)	72	58	106	89	43	27	88	79
Wiślica (2)	66	74	100	103	41	36	87	91

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

W powiecie buskim w 2017 roku wszystkie dostępne placówki wychowania przedszkolnego oferowały łącznie 1 685 (w 2016 r. 1 503) miejsca, z czego 921 (w 2016 r. 823) miejsca było dostępne na terenach miejskich i 764 (w 2016 r. 680) na terenach wiejskich. W przedszkolach było 1 487 (w 2016 r. 1 386) miejsc, a 198 (w 2016 r. 117) w punktach przedszkolnych. Większość dostępnych w omawianych placówkach miejsc znajdowała się na terenie Busko-Zdrój – 915 (w 2016 r. 789) miejsc. Zdecydowanie mniejszą liczbę miejsc w jednostkach tego typu oferowały gminy: Nowy Korczyn – 40 (w 2016 r. 42) miejsc, Gnojno – 70 (w 2016 r. 50) miejsc i Wiślica – 90 miejsc.

Tabela nr 66. Liczba miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego w powiecie buskim w latach 2015-2016 z uwzględnieniem podziału na gminy miejskie i wiejskie.

Nazwa	miejsca		przedszkola bez specjalnych		przedszkola specjalne		punkty przedszkolne bez specjalnych		zespoły wychowania przedszkolnego bez specjalnych	
	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017
	[msc.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]
POLSKA	1 147 152	1 214 003	1 095 340	1 162 036	5 358	5 888	44 611	44 286	1 843	1 793
ŚWIĘTOKRZYSKIE	29 586	31 285	25 826	27 650	155	173	3 590	3 444	15	18
Powiat buski	1 503	1 685	1 386	1 487	0	0	117	198	0	0
Busko-Zdrój (3)	789	915	789	915	0	0	0	0	0	0
Busko-Zdrój - miasto (4)	623	733	623	733	0	0	0	0	0	0
Busko-Zdrój - obszar wiejski (5)	166	182	166	182	0	0	0	0	0	0
Gnojno (2)	50	70	0	0	0	0	50	70	0	0
Nowy Korczyn (2)	42	40	0	0	0	0	42	40	0	0
Pacanów (2)	127	152	127	127	0	0	0	25	0	0
Solec-Zdrój (2)	75	100	50	75	0	0	25	25	0	0
Stopnica (3)	200	188	200	150	0	0	0	38	0	0
Stopnica - miasto (4)	200	188	200	150	0	0	0	38	0	0
Stopnica - obszar wiejski (5)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Tuczępy (2)	130	130	130	130	0	0	0	0	0	0
Wiślica (2)	90	90	90	90	0	0	0	0	0	0

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

Analizując wskaźnik uprzedzszkolnienia w powiecie buskim najwyższą jego wartość w grupie dzieci 3-5 lat zanotowano w gminie Busko-Zdrój – 88,0% (w 2016 r. 76,26%) i Pacanów 73,03%. W przedziale wiekowym 3-6 lat natomiast został odnotowany na poziomie 88,87% (w 2016 r. 78,23%) również dla gminy Busko-Zdrój i dla gminy Tuczępy – 82,41%. Najniższy poziom wskaźnika został zanotowany w gminie Nowy Korczyn – 45,77% (w 2016 r. 43,06%) i Wiślica – 55,64% dla przedziału wiekowego 3-5 lat, podobnie, jak dla przedziału wiekowego 3-6 lat.

Tabela nr 67. Procentowy udział liczby dzieci w wieku 3-5 i 3-6 lat uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego według gmin w powiecie buskim w 2016 r.

Gmina	Procentowy udział liczby dzieci w wieku 3-5 lat uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego		Procentowy udział liczby dzieci w wieku 3-6 lat uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego	
	2016	2017	2016	2017
Busko-Zdrój	76,26%	88,00%	78,23%	88,87%
Gnojno	55,20%	68,07%	56,50%	69,03%
Nowy Korczyn	43,06%	45,77%	48,57%	55,21%
Pacanów	59,88%	73,03%	68,31%	80,26%
Solec-Zdrój	66,00%	68,79%	69,90%	72,50%
Stopnica	50,00%	67,01%	58,95%	69,80%
Tuczępy	91,14%	71,60%	89,08%	82,41%
Wiślica	49,62%	55,64%	58,82%	61,68%

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

8. Powiat jędrzejowski

W powiecie jędrzejowskim w 2017 roku było czynnych 60 (w 2016 r. 59) placówek wychowania przedszkolnego, z czego 47 znajdowały się na obszarach wiejskich, a 13 (w 2016 r. 12) w miastach. Na terenie powiatu funkcjonowało 31 oddziałów przedszkolnych, 26 (w 2016 r. 25) przedszkoli zwykłych i 3 punkty przedszkolne. Najwięcej placówek skupionych było w Jędrzejowie – 18 (w 2016 r. 17) oraz Sobkowie – 9 i Sędziszowie - 8. Po 4 jednostki znajdowały się w Imielnie i Oksie, w Małogoszczy - 7 i Wodzisławiu - 6. Najmniejsza liczba placówek zlokalizowana była na terenie Słupi i Nagłowic – po 2.

Tabela nr 68. Ilość placówek wychowania przedszkolnego w powiecie jędrzejowskim w latach 2015-2016 w podziale na gminy.

Nazwa	ogółem		oddz. przedszkolne w szkołach podstawowych		przedszkola bez specjalnych		przedszkola specjalne		punkty przedszkolne bez specjalnych		zespoły wychowania przedszkolnego bez specjalnych	
	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017
	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]
POLSKA	21 675	21 980	8 046	8 030	11 520	11 882	242	264	1 788	1 728	79	76
ŚWIĘTOKRZYSKIE	800	806	366	356	299	320	9	10	125	119	1	1
Powiat jędrzejowski	59	60	31	31	25	26	0	0	3	3	0	0
Imielno (2)	4	4	3	3	0	0	0	0	1	1	0	0
Jędrzejów (3)	17	18	11	11	6	7	0	0	0	0	0	0
Jędrzejów - miasto (4)	7	8	3	3	4	5	0	0	0	0	0	0
Jędrzejów - obszar wiejski (5)	10	10	8	8	2	2	0	0	0	0	0	0
Małogoszcz (3)	7	7	2	2	5	5	0	0	0	0	0	0
Małogoszcz - miasto (4)	2	2	0		2	2	0	0	0	0	0	0
Małogoszcz - obszar wiejski (5)	5	5	2	2	3	3	0	0	0	0	0	0
Nagłowice (2)	2	2	0		2	2	0	0	0	0	0	0

Oksa (2)	4	4	2	2	1	1	0	0	1	1	0	0
Sędziszów (3)	8	8	3	3	4	4	0	0	1	1	0	0
Sędziszów - miasto (4)	3	3	2	2	1	1	0	0	0	1	0	0
Sędziszów - obszar wiejski (5)	5	5	1	1	3	3	0	0	1	0	0	0
Słupia (2)	2	2	1	1	1	1	0	0	0	0	0	0
Sobków (2)	9	9	4	4	5	5	0	0	0	0	0	0
Wodzisław (2)	6	6	5	5	1	1	0	0	0	0	0	0

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

Liczba dzieci należących do grupy wiekowej 3-6 lat w powiecie jędrzejowskim w 2017 roku podobnie, jak w pozostałych świętokrzyskich powiatach uległa zmniejszeniu i wynosiła 3 326 (w 2016 r. 3 525) osób. Największa liczba dzieci w tym przedziale wiekowym zamieszkiwała Jędrzejów – 1 040 (w 2016 r. 1 126) osób, a najmniejsza Słupię i Oksę – po 166 osób.

Tabela nr 69. Liczba dzieci w wieku 3-6 lat ogółem w podziale na grupy wiekowe zamieszkujących powiat jędrzejowski w 2016 i 2017 roku w podziale na gminy.

Nazwa	dzieci w wieku przedszkolnym							
	ogółem							
	dzieci w wieku 3 - 5 lat		dzieci w wieku 3 - 6 lat		dzieci w wieku 3 - 4 lat		dzieci w wieku 4 - 6 lat	
	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017
	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]
POLSKA	1 155 956	1 135 707	1 570 318	1 532 628	759 190	746 175	1 200 381	1 156 738
ŚWIĘTOKRZYSKIE	33 736	32 645	45 929	44 359	21 993	21 256	35 333	33 682
Powiat jędrzejowski	2 540	2 457	3 525	3 326	1 669	1 569	2 739	2 540
Imielno (2)	147	133	191	179	97	76	152	141
Jędrzejów (3)	794	748	1 126	1 040	505	469	896	805
Jędrzejów - miasto (4)	381	349	562	494	239	217	456	383
Jędrzejów - obszar wiejski (5)	413	399	564	546	266	252	440	422
Małogoszcz (3)	340	339	478	450	227	218	372	338
Małogoszcz - miasto (4)	104	105	155	145	61	69	127	104
Małogoszcz - obszar wiejski (5)	236	234	323	305	166	149	245	234
Nagłowice (2)	153	136	203	193	96	94	149	154
Oksa (2)	134	122	187	166	90	75	145	131
Sędziszów (3)	367	362	496	486	239	241	379	361
Sędziszów - miasto (4)	195	175	266	249	120	108	211	193
Sędziszów - obszar wiejski (5)	172	187	230	237	119	133	168	168
Słupia (2)	113	135	165	166	84	88	128	115
Sobków (2)	304	286	408	386	206	176	310	306
Wodzisław (2)	188	196	271	260	125	132	208	189

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

Pośród wszystkich dzieci w wieku 3-6 lat ogółem zamieszkujących w powiecie jędrzejowskim w 2017 roku 2 627 (w 2016 r. 2 659) z nich było objętych wychowaniem przedszkolnym. Najwięcej takich dzieci było mieszkańcami Jędrzejowa – 939 (w 2016 r. 969) osób. Najmniej dzieci z tej grupy zamieszkiwało w gminie Imielno – 115 (w 2016 r. 111) osób i Słupia – 105 (w 2016 r. 115) osób.

Tabela nr 70. Liczba dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w podziale na grupy wiekowe, zamieszkujących powiat jędrzejowski w latach 2016-2017 roku, w podziale na gminy.

Nazwa	dzieci objęte wychowaniem przedszkolnym							
	ogółem							
	dzieci w wieku 3 - 5 lat		dzieci w wieku 3 - 6 lat		dzieci w wieku 3 - 4 lat		dzieci w wieku 4 - 6 lat	
	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017
	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]
POLSKA	937 261	961 561	1 267 237	1 324 028	577 588	597 668	1 018 826	1 047 309
ŚWIĘTOKRZYSKIE	25 908	26 223	35 785	36 689	15 568	15 785	29 404	29 718
Powiat jędrzejowski	1 827	1 850	2 659	2 627	1 051	1 062	2 279	2 217
Imielno (2)	79	75	111	115	40	33	99	103
Jędrzejów (3)	669	664	969	939	392	399	814	775
Jędrzejów - miasto (4)	401	414	611	602	217	236	548	499
Jędrzejów - obszar wiejski (5)	268	250	358	337	175	163	266	276
Małogoszcz (3)	231	243	358	334	135	134	321	280
Małogoszcz - miasto (4)	125	136	186	181	76	82	158	136
Małogoszcz - obszar wiejski (5)	106	107	172	153	59	52	163	144
Nagłowice (2)	89	89	121	130	47	59	95	112
Oksa (2)	83	81	135	123	43	46	119	110
Sędziszów (3)	281	291	385	408	164	173	322	331
Sędziszów - miasto (4)	151	157	221	232	83	86	194	200
Sędziszów - obszar wiejski (5)	130	134	164	176	81	87	128	131
Słupia (2)	71	78	115	105	44	40	101	88
Sobków (2)	205	203	279	298	120	105	242	269
Wodzisław (2)	119	126	186	175	66	73	166	149

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

W 2017 roku w powiecie jędrzejowskim w placówkach wychowania przedszkolnego dostępne były 1 950 (w 2016 r. 1 876) miejsca, z czego 1 157 (w 2016 r. 1 083) miejsc dostępnych było w jednostkach funkcjonujących na obszarach wiejskich powiatu, a 793 (w 2016 r. 793) na terenach miejskich. 1 825 (w 2016 r. 1 766) miejsc oferowały przedszkola, a 125 (w 2016 r. 110) punktów przedszkolnych. Wśród jędrzejowskich gmin największa liczba miejsc w jednostkach wychowania przedszkolnego dostępna była w Jędrzejowie – 597 (w 2016 r. 560) miejsc. Najmniejszą liczbę miejsc w placówkach tego typu posiadały gminy: Imielno – 50 miejsc, podobnie, jak w poprzednim roku, i Wodzisław – 75 (w 2016 r. 65) miejsc.

Tabela nr 71. Liczba miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego w powiecie jędrzejowskim w latach 2016-2017 z uwzględnieniem podziału na gminy wiejskie i miejskie.

Nazwa	miejsca		przedszkola bez specjalnych		przedszkola specjalne		punkty przedszkolne bez specjalnych		zespoły wychowania przedszkolnego bez specjalnych	
	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017
	[msc.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]
POLSKA	1 147 152	1 214 003	1 095 340	1 162 036	5 358	5 888	44 611	44 286	1 843	1 793
ŚWIĘTOKRZYSKIE	29 586	31 285	25 826	27 650	155	173	3 590	3 444	15	18
Powiat jędrzejowski	1 876	1 950	1 766	1 825	0	0	110	125	0	0
Imielno (2)	50	50	0	0	0	0	50	50	0	0
Jędrzejów (3)	560	597	560	597	0	0	0	0	0	0
Jędrzejów - miasto (4)	460	497	460	497	0	0	0	0	0	0
Jędrzejów - obszar wiejski (5)	100	100	100	100	0	0	0	0	0	0
Małogoszcz (3)	322	320	322	320	0	0	0	0	0	0
Małogoszcz - miasto (4)	188	186	188	186	0	0	0	0	0	0
Małogoszcz - obszar wiejski (5)	134	134	134	134	0	0	0	0	0	0
Nagłowice (2)	123	131	123	131	0	0	0	0	0	0
Oksa (2)	98	110	60	60	0	0	38	50	0	0
Sędziszów (3)	327	311	305	286	0	0	22	0	0	0
Sędziszów - miasto (4)	145	145	145	145	0	0	0	25	0	0
Sędziszów - obszar wiejski (5)	182	166	160	141	0	0	22	25	0	0
Słupia (2)	90	100	90	100	0	0	0	0	0	0
Sobków (2)	241	256	241	256	0	0	0	0	0	0
Wodzisław (2)	65	75	65	75	0	0	0	0	0	0

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

Na obszarze powiatu jędrzejowskiego w 2017 r., najwyższy odsetek dzieci w wieku 3-5 lat odnotowany został w gminie Jędrzejów – 88,77% (w 2016 r. 84,26%), a najniższy w gminie Imielno – 56,39% (w 2016 r. 53,74%). Podobnie sytuacja wyglądała w grupie wiekowej 3-6 lat z odsetkami 90,29% (w 2016 r. 86,06%) w Jędrzejowie, przy czym najniższy odsetek był w gminie Słupia 63,25%.

Tabela nr 72. Procentowy udział liczby dzieci w wieku 3-5 lat i 3-6 lata uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego według gmin w powiecie jędrzejowskim w 2016 r.

Gmina	Procentowy udział liczby dzieci w wieku 3-5 lat uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego		Procentowy udział liczby dzieci w wieku 3-6 lat uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego	
	2016	2017	2016	2017
Imielno	53,74%	56,39%	58,12%	64,25%
Jędrzejów	84,26%	88,77%	86,06%	90,29%
Małogoszcz	67,94%	71,68%	74,90%	74,22%
Nagłowice	58,17%	65,44%	59,61%	67,36%
Oksa	61,94%	66,39%	72,19%	74,10%

Sędziszów	76,57%	80,39%	77,62%	83,95%
Słupia	62,83%	57,78%	69,70%	63,25%
Sobków	67,43%	70,98%	68,38%	77,20%
Wodzisław	63,30%	64,29%	68,63%	67,31%

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

9. Powiat kazimierski

W końcu 2017 roku w powiecie kazimierskim znajdowało się 23 (w 2016 r. 22) jednostki wychowania przedszkolnego, z czego 17 (w 2016 r. 16) na obszarach wiejskich, a 6 miejskich. Największa liczba placówek zlokalizowana była w Kazimierzy Wielkiej – 8. W Bejskach, Opatowcu i Czarnocinie znajdowało się po 4 placówki, a w Skalbmierzu 3.

Tabela nr 73. Ilość placówek wychowania przedszkolnego w powiecie kazimierskim w latach 2015-2016 w podziale na gminy.

Nazwa	ogółem		oddz. przedszkolne w szkołach podstawowych		przedszkola bez specjalnych		przedszkola specjalne		punkty przedszkolne bez specjalnych		zespoły wychowania przedszkolnego bez specjalnych	
	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017
	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]
POLSKA	21 675	21 980	8 046	8 030	11 520	11 882	242	264	1 788	1 728	79	76
ŚWIĘTOKRZYSKIE	800	806	366	356	299	320	9	10	125	119	1	1
Powiat kazimierski	22	23	11	12	6	6	1	1	4	4	0	0
Bejsce (2)	4	4	2	2	0	0	0	0	2	2	0	0
Czarnocin (2)	3	4	1	2	2	2	0	0	0	0	0	0
Kazimierza Wielka (3)	8	8	5	5	2	2	1	1	0	0	0	0
Kazimierza Wielka - miasto (4)	4	4	2	2	2	2	0	0	0	0	0	0
Kazimierza Wielka - obszar wiejski (5)	4	4	3	3	0	0	1	1	0	0	0	0
Opatowiec (2)	4	4	2	2	0	0	0	0	2	2	0	0
Skalbmierz (3)	3	3	1	1	2	2	0	0	0	0	0	0
Skalbmierz - miasto (4)	2	2	0	0	2	2	0	0	0	0	0	0
Skalbmierz - obszar wiejski (5)	1	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

Na koniec 2017 roku powiat kazimierski zamieszkiwało 1 038 (w 2016 r. 1 081) dzieci w wieku 3-6 lat ogółem, czyli mniej niż w roku 2016 o 43. Największa liczba dzieci w tym powiecie, z tego przedziału wiekowego została zanotowana w 2017 roku w Kazimierzy Wielkiej – 492 (w 2016 r. 514) osób. Najmniej dzieci z tej grupy mieszkało w Opatowcu – 100 (w 2016 r. 102) osoby i w Bejskach – 114 (w 2016 r. 111) osób.

Tabela nr 74. Liczba dzieci w wieku 3-6 lat ogółem w podziale na grupy wiekowe zamieszkujących powiat kazimierski w 2016 i 2017 roku, w podziale na gminy.

Nazwa	dzieci w wieku przedszkolnym							
	ogółem							
	dzieci w wieku 3 - 5 lat		dzieci w wieku 3 - 6 lat		dzieci w wieku 3 - 4 lat		dzieci w wieku 4 - 6 lat	
	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017
	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]
POLSKA	1 155 956	1 135 707	1 570 318	1 532 628	759 190	746 175	1 200 381	1 156 738
ŚWIĘTOKRZYSKIE	33 736	32 645	45 929	44 359	21 993	21 256	35 333	33 682
Powiat kazimierski	787	759	1 081	1 038	517	468	855	797
Bejsce (2)	85	84	111	114	56	56	85	84
Czarnocin (2)	86	87	122	118	58	52	98	90
Kazimierza Wielka (3)	370	362	514	492	245	230	401	377
Kazimierza Wielka - miasto (4)	103	105	157	142	68	72	123	106
Kazimierza Wielka - obszar wiejski (5)	267	257	357	350	177	158	278	271
Opatowiec (2)	78	73	102	100	51	45	79	78
Skalbmierz (3)	168	153	232	214	107	85	192	168
Skalbmierz - miasto (4)	24	26	37	35	16	15	33	24
Skalbmierz - obszar wiejski (5)	144	127	195	179	91	70	159	144

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

W powiecie kazimierskim na koniec 2017 roku zanotowano 841 (w 2016 r. 835) dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym. Największa liczba tych dzieci była mieszkańcami gminy Kazimierza Wielka – 448 (w 2016 r. 431) osób i Skalbmierz – 138 (w 2016 r. 150). W pozostałych gminach liczba ta wynosiła kolejno: 76 osób w gminie Bejsce, 102 osób w gminie Czarnocin i 77 osób w gminie Opatowiec.

Tabela nr 75. Liczba dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w podziale na grupy wiekowe, zamieszkujących powiat kazimierski w 2014 roku, w podziale na gminy.

Nazwa	dzieci objęte wychowaniem przedszkolnym							
	ogółem							
	dzieci w wieku 3 - 5 lat		dzieci w wieku 3 - 6 lat		dzieci w wieku 3 - 4 lat		dzieci w wieku 4 - 6 lat	
	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017
	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]
POLSKA	937 261	961 561	1 267 237	1 324 028	577 588	597 668	1 018 826	1 047 309
ŚWIĘTOKRZYSKIE	25 908	26 223	35 785	36 689	15 568	15 785	29 404	29 718
Powiat kazimierski	597	572	835	841	342	320	706	693
Bejsce (2)	52	51	77	76	31	23	70	65
Czarnocin (2)	74	71	98	102	44	32	86	87
Kazimierza Wielka (3)	325	310	431	448	193	191	346	363
Kazimierza Wielka - miasto (4)	235	226	311	302	149	148	243	231

Kazimierza Wielka - obszar wiejski (5)	90	84	120	146	44	43	103	132
Opatowiec (2)	57	55	79	77	36	32	64	67
Skalbmierz (3)	89	85	150	138	38	42	140	111
Skalbmierz - miasto (4)	80	79	130	118	38	42	120	91
Skalbmierz - obszar wiejski (5)	9	6	20	20	0	0	20	20

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

W 2017 roku w placówkach wychowania przedszkolnego funkcjonujących na terenie powiatu kazimierskiego dostępnych było 628 (w 2016 r. 659) miejsc, z czego 475 (w 2016 r. 500) na obszarach miejskich, a 153 (w 2016 r. 159) na wiejskich. Większość z dostępnych miejsc znajdowała się w przedszkolach zwykłych – 530 (w 2016 r. 555) miejsc. 88 (w 2016 r. 92) miejsca oferowały punkty przedszkolne i 10 (w 2016 r. 12) przedszkola specjalne. Warto zauważyć, że liczba miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego w powiecie kazimierskim to najmniejsza liczba dostępnych miejsc w całym województwie świętokrzyskim.

Tabela nr 76. Liczba miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego w powiecie kazimierskim w latach 2016-2017 z uwzględnieniem podziału na gminy miejskie i wiejskie.

Nazwa	miejsca		przedszkola bez specjalnych		przedszkola specjalne		punkty przedszkolne bez specjalnych		zespoły wychowania przedszkolnego bez specjalnych	
	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017
	[msc.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]
POLSKA	1 147 152	1 214 003	1 095 340	1 162 036	5 358	5 888	44 611	44 286	1 843	1 792
ŚWIĘTOKRZYSKIE	29 586	31 285	25 826	27 650	155	173	3 590	3 444	15	18
Powiat kazimierski	659	628	555	530	12	10	92	88	0	0
Bejsce (2)	40	40	0	0	0	0	40	40	0	0
Czarnocin (2)	55	55	55	55	0	0	0	0	0	0
Kazimierza Wielka (3)	267	240	255	230	12	10	0	0	0	0
Kazimierza Wielka - miasto (4)	255	230	255	230	0	0	0	0	0	0
Kazimierza Wielka - obszar wiejski (5)	12	10	0	0	12	10	0	0	0	0
Opatowiec (2)	52	48	0	0	0	0	52	48	0	0
Skalbmierz (3)	245	245	245	245	0	0	0	0	0	0
Skalbmierz - miasto (4)	245	245	245	245	0	0	0	0	0	0

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

Z danych prezentowanych w Banku Danych Lokalnych wynika, że w powiecie kazimierskim najwyższy wskaźnik uprzedzskolnienia w grupie wiekowej 3-5 lat w 2017 r. osiągnięty został w gminie Kazimierza Wielka – 85,64%, a najniższy w gminie Skalbmierz – 55,56%. W przedziale wiekowym 3-6 lat najwyższy odsetek dzieci był także w gminie Kazimierza Wielka 91,06% (w 2016 r. 83,85%), a najniższy w gminie Skalbmierz 64,49% (w 2016 r. 64,66%).

Tabela nr 77. Procentowy udział liczby dzieci w wieku 3-5 lat i 3-6 lat uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego według gmin w powiecie kazimierskim w 2016 r. i 2017 r.

Gmina	Procentowy udział liczby dzieci w wieku 3-5 lat uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego		Procentowy udział liczby dzieci w wieku 3-6 lat uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego	
	2016	2017	2016	2017
Bejsce	61,18%	60,71%	69,37%	66,67%
Czarnocin	86,05%	81,61%	80,33%	86,44%
Kazimierza Wielka	87,84%	85,64%	83,85%	91,06%
Opatowiec	73,08%	75,34%	77,45%	77,0%
Skalbmierz	52,98%	55,56%	64,66%	64,49%

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

10. Powiat opatowski

W powiecie opatowskim na koniec 2017 roku zanotowano 36 funkcjonujących placówek wychowania przedszkolnego, z czego 31 znajdowały się na terenach wiejskich, a 5 na miejskich. 22 (w 2016 r. 24) placówki to były oddziały przedszkolne. Jedynie 9 (w 2016 r. 7) z jednostek to były przedszkola zwykłe. W powiecie opatowskim były 3 punkty przedszkolne. Na terenie powiatu funkcjonowały także 2 (w 2016 r. 1) przedszkola specjalne. Największa liczba jednostek znajdowała się na obszarze gmin Baćkowice i Opatów – po 6 placówek.

Tabela nr 78. Ilość placówek wychowania przedszkolnego w powiecie opatowskim w latach 2015-2016 w podziale na gminy.

Nazwa	ogółem		oddz. przedszkolne w szkołach podstawowych		przedszkola bez specjalnych		przedszkola specjalne		punkty przedszkolne bez specjalnych		zespoły wychowania przedszkolnego bez specjalnych	
	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017
	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]
POLSKA	21 675	21 980	8 046	8 030	11 520	11 882	242	264	1 788	1 728	79	76
ŚWIĘTOKRZYSKIE	800	806	366	356	299	320	9	10	125	119	1	1
Powiat opatowski	36	36	24	22	7	9	1	2	4	3	0	0
Baćkowice (2)	6	6	3	3	1	1	0	0	2	2	0	0
Iwaniska (2)	5	5	5	5	0	0	0	0	0	0	0	0
Lipnik (2)	3	3	2	1	1	2	0	0	0	0	0	0
Opatów (3)	6	6	3	3	2	3	0	0	1	0	0	0
Opatów - miasto (4)	4	4	2	2	1	2	0	0	1	0	0	0
Opatów - obszar wiejski (5)	2	2	1	1	1	1	0	0	0	0	0	0
Ożarów (3)	5	5	3	3	2	2	0	0	0	0	0	0
Ożarów - miasto (4)	1	1	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0
Ożarów - obszar wiejski (5)	4	4	3	3	1	1	0	0	0	0	0	0
Sadowie (2)	3	3	1	1	0	0	1	1	1	1	0	0
Tarłów (2)	4	4	3	2	1	1	0	1	0	0	0	0
Wojciechowice (2)	4	4	4	4	0	0	0	0	0	0	0	0

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

Według danych GUS w 2017 roku w powiecie opatowskim zamieszkiwało 1 762 (w 2016 r. 1 861) dzieci w wieku 3-6 lat ogółem. Podobnie, jak w powyżej opisanych świętokrzyskich powiatach w 2017 roku ich liczba zmalała (o 99 osób) w stosunku do 2016 roku. Najwięcej dzieci w tym przedziale wiekowym w 2017 roku mieszkało w Opatowie – 382 (w 2016 r. 399) osób i Ożarowie – 325 (w 2016 r. 367) osób. Najmniej dzieci w wieku 3-6 lat zamieszkiwało w gminie Sadowie – 135 (w 2016 r. 131) osób, w Wojciechowicach 130, w Tartowie – 150 (w 2016 r. 155) osób i w Lipniku – 169 (w 2016 r. 176) osób.

Tabela nr 79. Liczba dzieci w wieku 3-6 lat ogółem w podziale na grupy wiekowe zamieszkujących powiat opatowski w 2016 i 2017 roku, w podziale na gminy.

Nazwa	dzieci w wieku przedszkolnym							
	ogółem							
	dzieci w wieku 3 - 5 lat		dzieci w wieku 3 - 6 lat		dzieci w wieku 3 - 4 lat		dzieci w wieku 4 - 6 lat	
	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017
	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]
POLSKA	1 155 956	1 135 707	1 570 318	1 532 628	759 190	746 175	1 200 381	1 156 738
ŚWIĘTOKRZYSKIE	33 736	32 645	45 929	44 359	21 993	21 256	35 333	33 682
Powiat opatowski	1 367	1 327	1 861	1 762	924	851	1 406	1 364
Baćkowice (2)	144	146	187	186	104	94	133	145
Iwaniska (2)	216	208	291	285	138	142	217	219
Lipnik (2)	125	124	176	169	77	83	140	120
Opatów (3)	306	276	399	382	198	169	308	303
Opatów - miasto (4)	159	137	210	194	101	80	166	157
Opatów - obszar wiejski (5)	147	139	189	188	97	89	142	146
Ożarów (3)	255	252	367	325	180	161	281	250
Ożarów - miasto (4)	100	104	154	130	74	67	119	101
Ożarów - obszar wiejski (5)	155	148	213	195	106	94	162	149
Sadowie (2)	101	111	131	135	76	67	99	101
Tartów (2)	111	116	155	150	78	74	114	118
Wojciechowice (2)	109	94	155	130	73	61	114	108

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

Na koniec 2017 roku w powiecie opatowskim zanotowano 1 319 (w 2016 r. 1 289) dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym, z czego największa liczba dzieci była mieszkańcami Opatowa – 314 (w 2016 r. 310) osób i Ożarowa – 267 (w 2016 r. 283) osoby. Najmniej dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w powiecie opatowskim było mieszkańcami gminy Sadowie – 63 (w 2016 r. 71), Tartów – 74 (w 2016 r. 81) i Wojciechowice – 101 (w 2016 r. 82) osoby.

Tabela nr 80. Liczba dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w podziale na grupy wiekowe, zamieszkujących powiat opatowski w latach 2016-2017 roku, w podziale na gminy.

Nazwa	dzieci objęte wychowaniem przedszkolnym							
	ogółem							
	dzieci w wieku 3 - 5 lat		dzieci w wieku 3 - 6 lat		dzieci w wieku 3 - 4 lat		dzieci w wieku 4 - 6 lat	
	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017
	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]
POLSKA	937 261	961 561	1 267 237	1 324 028	577 588	597 668	1 018 826	1 047 309
ŚWIĘTOKRZYSKIE	25 908	26 223	35 785	36 689	15 568	15 785	29 404	29 718
Powiat opatowski	919	935	1 289	1 319	544	523	1 081	1 131
Baćkowice (2)	104	110	137	146	70	61	107	128
Iwaniska (2)	176	163	217	227	112	104	162	188
Lipnik (2)	78	86	108	127	39	52	95	103
Opatów (3)	232	215	310	314	127	118	267	268
Opatów - miasto (4)	216	191	286	283	119	101	247	246
Opatów - obszar wiejski (5)	16	24	24	31	8	17	20	22
Ożarów (3)	187	201	283	267	114	111	245	223
Ożarów - miasto (4)	141	151	222	202	85	84	194	170
Ożarów - obszar wiejski (5)	46	50	61	65	29	27	51	53
Sadowie (2)	40	41	71	63	26	8	62	63
Tartów (2)	46	45	81	74	27	23	71	67
Wojciechowice (2)	56	74	82	101	29	46	72	91

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

W powiecie opatowskim w końcu 2017 roku zanotowano 875 (w 2016 r. 725) miejsc dostępnych w placówkach wychowania przedszkolnego, z czego 425 (w 2016 r. 445) na obszarach miejskich, 450 (w 2016 r. 280) na obszarach wiejskich. 788 (w 2016 r. 570) miejsc było przygotowanych w przedszkolach zwykłych, 74 (w 2016 r. 145) w punktach przedszkolnych, a 13 (w 2016 r. 10) w przedszkolach specjalnych. Najwięcej miejsc dostępnych było w gminie Ożarów 270 miejsc, podobnie, jak w poprzednim roku. Najmniejszą liczbą miejsc w placówkach tego typu dysponowały gminy: Sadowie – 34 (w 2016 r. 35) miejsca i Tartów – 103 (w 2016 r. 37) miejsca oraz Lipnik – 118 (w 2016 r. 18) miejsc zaś w gminie Iwaniska i Wojciechowice po 0 miejsc. Należy natomiast zaznaczyć znaczny wzrost liczby miejsc w gminach Tartów i Lipnik.

Tabela nr 81. Liczba miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego w powiecie opatowskim w latach 2016-2017 z uwzględnieniem podziału na gminy miejskie i wiejskie.

Nazwa	miejsca		przedszkola bez specjalnych		przedszkola specjalne		punkty przedszkolne bez specjalnych		zespoły wychowania przedszkolnego bez specjalnych	
	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017
	[msc.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]
POLSKA	1 147 152	1 214 003	1 095 340	1 162 036	5 358	5 888	44 611	44 286	1 843	1 793
ŚWIĘTOKRZYSKIE	29 586	31 285	25 826	27 650	155	173	3 590	3 444	15	18
Powiat opatowski	725	875	570	788	10	13	145	74	0	0
Baćkowice (2)	125	125	75	75	0	0	50	50	0	0
Lipnik (2)	18	118	18	118	0	0	0	0	0	0
Opatów (3)	240	225	170	225	0	0	70	0	0	0
Opatów - miasto (4)	220	200	150	200	0	0	70	0	0	0
Opatów - obszar wiejski (5)	20	25	20	25	0	0	0	0	0	0
Ożarów (3)	270	270	270	270	0	0	0	0	0	0
Ożarów - miasto (4)	225	225	225	225	0	0	0	0	0	0
Ożarów - obszar wiejski (5)	45	45	45	45	0	0	0	0	0	0
Sadowie (2)	35	34	0	0	10	10	25	24	0	0
Tarłów (2)	37	103	37	100	0	3	0	0	0	0

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

Gmina Ożarów była gminą, która osiągnęła najwyższy wskaźnik uprzedzskolnienia na obszarze powiatu opatowskiego wynoszący 79,76% w grupie wiekowej 3-5 lat. Na terenie powiatu opatowskiego najniższy wskaźnik odnotowano w gminie Sadowie 36,94% (w 2016 r. 39,60%). Sytuacja dotycząca grupy wiekowej dzieci w wieku 3-6 lat była nieco inna, bowiem odsetek dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego był najwyższy w gminie Opatów 82,20% (w 2016 r. 77,69%), zaś najniższy w gminie Sadowie 46,67%.

Tabela nr 82. Procentowy udział liczby dzieci w wieku 3-5 lat i 3-6 lat uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego według gmin w powiecie opatowskim w 2016 r.

Gmina	Procentowy udział liczby dzieci w wieku 3-5 lat uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego		Procentowy udział liczby dzieci w wieku 3-6 lat uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego	
	2016	2017	2016	2017
Baćkowice	72,22%	75,34%	73,26%	78,49%
Iwaniska	81,48%	78,37%	74,57%	79,65%
Lipnik	62,40%	69,35%	61,36%	75,15%
Opatów	75,82%	77,90%	77,69%	82,20%
Ożarów	73,33%	79,76%	77,11%	82,15%
Sadowie	39,60%	36,94%	54,20%	46,67%
Tarłów	41,44%	38,79%	52,26%	49,33%
Wojciechowice	51,38%	78,72%	52,90%	77,69%

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

11. Powiat pińczowski

W 2017 roku powiat pińczowski był jednym z kilku świętokrzyskich powiatów, na terenie których znajdowała się najmniejsza liczba placówek wychowania przedszkolnego w stosunku do całego województwa. Na 31 funkcjonujących jednostek, aż 24 (w 2016 r. 28) zlokalizowana była na terenach wiejskich. Jedynie 7 (w 2016 r. 6) z placówek znajdowała się w miastach. Przeważała liczba przedszkoli zwykłych, których w powiecie było 17. Poza tym wśród placówek funkcjonujących na opisywanym terenie można było wyróżnić 9 (w 2016 r. 8) oddziałów przedszkolnych i 5 (w 2016 r. 6) punktów przedszkolnych. Najwięcej jednostek znajdowało się na terenie gminy Pińczów – 14 (w 2016 r. 13) placówek oraz Złota – 6 placówek. Nieco mniej, bo 5 jednostek zlokalizowanych było na obszarze gminy Michałów, 3 (w 2016 r. 4) w Kijach i 3 w Działoszycach.

Tabela nr 83. Ilość placówek wychowania przedszkolnego w powiecie pińczowskim w latach 2016-2017 w podziale na gminy.

Nazwa	ogółem		oddz. przedszkolne w szkołach podstawowych		przedszkola bez specjalnych		przedszkola specjalne		punkty przedszkolne bez specjalnych		zespoły wychowania przedszkolnego bez specjalnych	
	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017
	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]
POLSKA	21 675	21 980	8 046	8 030	11 520	11 882	242	264	1 788	1 728	79	76
ŚWIĘTOKRZYSKIE	800	806	366	356	299	320	9	10	125	119	1	1
Powiat pińczowski	31	31	8	9	17	17	0	0	6	5	0	0
Działoszyce (3)	3	3	2	2	1	1	0	0	0	0	0	0
Działoszyce - miasto (4)	1	1	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0
Działoszyce - obszar wiejski (5)	2	2	2	2	0	0	0	0	0	0	0	0
Kije (2)	4	3	1	1	2	2	0	0	1	0	0	0
Michałów (2)	5	5	1	1	4	4	0	0	0	0	0	0
Pińczów (3)	13	14	1	2	9	9	0	0	3	3	0	0
Pińczów - miasto (4)	5	6	1	2	3	3	0	0	1	1	0	0
Pińczów - obszar wiejski (5)	8	8	0	0	6	6	0	0	2	2	0	0
Złota (2)	6	6	3	3	1	1	0	0	2	2	0	0

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

Na koniec 2017 roku w powiecie pińczowskim zanotowano 1 362 (w 2016 r. 1 401) dzieci w wieku 3-6 lat ogółem, czyli mniej niż w roku 2016 o 39 osób. Największa liczba dzieci w tej grupie zamieszkiwała Pińczów – 699 (w 2016 r. 727) osób, a najmniejsza gminę Złota – 128 (w 2016 r. 132) osoby.

Tabela nr 84. Liczba dzieci w wieku 3-6 lat ogółem w podziale na grupy wiekowe zamieszkujących powiat pińczowski w 2016 i 2017 roku w podziale na gminy.

Nazwa	dzieci w wieku przedszkolnym							
	ogółem							
	dzieci w wieku 3 - 5 lat		dzieci w wieku 3 - 6 lat		dzieci w wieku 3 - 4 lat		dzieci w wieku 4 - 6 lat	
	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017
	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]
POLSKA	1 155 956	1 135 707	1 570 318	1 532 628	759 190	746 175	1 200 381	1 156 738
ŚWIĘTOKRZYSKIE	33 736	32 645	45 929	44 359	21 993	21 256	35 333	33 682
Powiat pińczowski	1 061	993	1 401	1 362	689	651	1 051	1 059
Działoszyce (3)	137	124	171	169	91	81	123	138
Działoszyce - miasto (4)	12	12	13	16	7	7	11	11
Działoszyce - obszar wiejski (5)	125	112	158	153	84	74	112	127
Kije (2)	118	118	162	158	79	78	122	120
Michałów (2)	169	146	209	208	106	97	153	165
Pińczów (3)	538	512	727	699	348	334	555	536
Pińczów - miasto (4)	267	241	351	338	169	153	270	264
Pińczów - obszar wiejski (5)	271	271	376	361	179	181	285	272
Złota (2)	99	93	132	128	65	61	98	100

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

Liczba dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym, która zamieszkiwała powiat pińczowski, wynosiła 1 126 (w 2016 r. 1 062) osoby. Najwięcej dzieci z tej grupy wiekowej było mieszkańcami Pińczowa – 679 (w 2016 r. 664), a najmniej Złotej – 91 (w 2016 r. 92) osób i Działoszyce – 93 (w 2016 r. 89) osób.

Tabela nr 85. Liczba dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w podziale na grupy wiekowe, zamieszkujących powiat pińczowski w latach 2016-2017 roku, w podziale na gminy.

Nazwa	dzieci objęte wychowaniem przedszkolnym							
	ogółem							
	dzieci w wieku 3 - 5 lat		dzieci w wieku 3 - 6 lat		dzieci w wieku 3 - 4 lat		dzieci w wieku 4 - 6 lat	
	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017
	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]
POLSKA	937 261	961 561	1 267 237	1 324 028	577 588	597 668	1 018 826	1 047 309
ŚWIĘTOKRZYSKIE	25 908	26 223	35 785	36 689	15 568	15 785	29 404	29 718
Powiat pińczowski	784	787	1 062	1 126	447	463	889	939
Działoszyce (3)	63	58	89	93	30	25	78	90
Działoszyce - miasto (4)	32	30	47	50	14	9	43	48
Działoszyce - obszar wiejski (5)	31	28	42	43	16	16	35	42
Kije (2)	76	91	107	127	40	61	90	99
Michałów (2)	82	84	110	136	30	48	104	125

Pińczów (3)	496	484	664	679	304	281	545	555
Pińczów - miasto (4)	312	296	421	429	190	169	343	353
Pińczów - obszar wiejski (5)	184	188	243	250	114	112	202	202
Złota (2)	67	70	92	91	43	48	72	70

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

W 2017 roku w powiecie pińczowskim było dostępnych łącznie 1 083 (w 2016 r. 979) miejsca w placówkach wychowania przedszkolnego, w tym 633 (w 2016 r. 529) w jednostkach funkcjonujących na terenach wiejskich i 450 na terenach miejskich. Największą liczbą miejsc dysponowały przedszkola – 928 (w 2016 r. 819) miejsc. 155 (w 2016 r. 160) miejsc było dostępnych w punktach przedszkolnych. Najwięcej miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego skupiała gmina Pińczów – 727 (w 2016 r. 670) miejsc, a najmniej gmina Działoszyce – 50 miejsc i gmina Złota – 75 miejsc, podobnie, jak w 2016 r.

Tabela nr 86. Liczba miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego w powiecie pińczowskim w latach 2016-2017 z uwzględnieniem gmin wiejskich i miejskich.

Nazwa	miejsca		przedszkola bez specjalnych		przedszkola specjalne		punkty przedszkolne bez specjalnych		zespoły wychowania przedszkolnego bez specjalnych	
	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017
	[msc.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]
POLSKA	1 147 152	1 214 003	1 095 340	1 162 036	5 358	5 888	44 611	44 286	1 843	1 793
ŚWIĘTOKRZYSKIE	29 586	31 285	25 826	27 650	155	173	3 590	3 444	15	18
Powiat pińczowski	979	1 083	819	928	0	0	160	155	0	0
Działoszyce (3)	50	50	50	50	0	0	0	0	0	0
Działoszyce - miasto (4)	50	50	50	50	0	0	0	0	0	0
Kije (2)	90	125	75	125	0	0	15	0	0	0
Michałów (2)	94	106	94	106	0	0	0	0	0	0
Pińczów (3)	670	727	575	622	0	0	95	105	0	0
Pińczów - miasto (4)	400	412	370	382	0	0	30	30	0	0
Pińczów - obszar wiejski (5)	270	315	205	240	0	0	65	75	0	0
Złota (2)	75	75	25	25	0	0	50	50	0	0

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

W powiecie pińczowskim najwyższy stopień uprzedzskolnienia w grupie wiekowej 3-5 lat odnotowany został w gminie Pińczów 94,53% (w 2016 r. 92,19%), a najniższy w gminie Działoszyce 46,77% (w 2016 r. 45,99%). W przedziale wiekowym 3-6 lat odsetek dzieci korzystających z ośrodków wychowania przedszkolnego był najwyższy, podobnie, jak w grupie 3-5 lat, w gminie Pińczów 97,14% (w 2016 r. 91,33%), a najniższy w gminie Działoszyce 55,03% (w 2016 r. 52,05%).

Tabela nr 87. Procentowy udział liczby dzieci w wieku 3-5 lat i 3-6 lat uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego według gmin w powiecie pińczowskim w 2016 r. i 2017 r.

Gmina	Procentowy udział liczby dzieci w wieku 3-5 lat uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego		Procentowy udział liczby dzieci w wieku 3-6 lat uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego	
	2016	2017	2016	2017
Działoszyce	45,99%	46,77%	52,05%	55,03%
Kije	64,41%	77,12%	66,05%	80,38%
Michałów	48,52%	57,53%	52,63%	65,38%
Pińczów	92,19%	94,53%	91,33%	97,14%
Złota	67,67%	75,27%	69,70%	71,09%

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

12. Powiat sandomierski

Na terenie powiatu sandomierskiego w 2017 roku funkcjonowało 72 placówki wychowania przedszkolnego, z czego 57 zlokalizowane były na obszarach wiejskich, a 15 na miejskich. Najwięcej było przedszkoli zwykłych – 28 (w 2016 r. 26) i oddziałów przedszkolnych – 26 (w 2016 r. 28). Na obszarze powiatu funkcjonowało również 17 punktów przedszkolnych i 1 przedszkole specjalne. Największą liczbą jednostek tego typu dysponował Sandomierz – 12 placówek oraz Samborzec – 11 i Dwikozy – 10 placówek. Na terenie gminy Łoniów funkcjonowało 8 jednostek, a gminy Klimontów – 7 placówek. W gminach Obrazów, Wilczyce i Koprzywnica po 7 placówek. Najmniejsza liczba placówek wychowania przedszkolnego w powiecie sandomierskim znalazła się na terenie gminy Zawichost – 3 placówki.

Tabela nr 88. Ilość placówek wychowania przedszkolnego w powiecie sandomierskim w 2016 i 2017 roku w podziale na gminy.

Nazwa	ogółem		oddz. przedszkolne w szkołach podstawowych		przedszkola bez specjalnych		przedszkola specjalne		punkty przedszkolne bez specjalnych		zespoły wychowania przedszkolnego bez specjalnych	
	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017
	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]
POLSKA	21 675	21 980	8 046	8 030	11 520	11 882	242	264	1 788	1 728	79	76
ŚWIĘTOKRZYSKIE	800	806	366	356	299	320	9	10	125	119	1	1
Powiat sandomierski	72	72	28	26	26	28	1	1	17	17	0	0
Sandomierz (1)	12	12	2	1	9	10	1	1	0	0	0	0
Dwikozy (2)	10	10	3	3	6	6	0	0	1	1	0	0
Klimontów (2)	8	7	5	4	2	2	0	0	1	1	0	0
Koprzywnica (3)	6	7	3	3	2	3	0	0	1	1	0	0
Koprzywnica - miasto (4)	2	2	1	1	1	1	0	0	1	0	0	0
Koprzywnica - obszar wiejski (5)	4	5	2	2	1	2	0	0	3	1	0	0
Łoniów (2)	8	8	3	3	2	2	0	0	4	3	0	0
Obrazów (2)	7	7	3	3	0	0	0	0	4	4	0	0

Samborzec (2)	11	11	5	5	2	2	0	0	3	4	0	0
Wilczyce (2)	7	7	4	4	0	0	0	0	0	3	0	0
Zawichost (3)	3	3	0	0	3	3	0	0	0	0	0	0
Zawichost - miasto (4)	1	1	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0
Zawichost - obszar wiejski (5)	2	2	0	0	2	2	0	0	0	0	0	0

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

W powiecie sandomierskim liczba dzieci w wieku 3-6 lat ogółem w 2017 roku wynosiła 2 616 (w 2-16 r/ 2 685) osób. Najwięcej dzieci w tym wieku zamieszkiwało Sandomierz – 798 (w 2016 r. 820) osób, a najmniej Zawichost – 153 (w 2016 r. 164) osoby i Wilczyce – 116 osób.

Tabela nr 89. Liczba dzieci w wieku 3-6 lat ogółem w podziale na grupy wiekowe zamieszkujących powiat sandomierski w 2016 i 2017 roku w podziale na gminy.

Nazwa	dzieci w wieku przedszkolnym							
	ogółem							
	dzieci w wieku 3 - 5 lat		dzieci w wieku 3 - 6 lat		dzieci w wieku 3 - 4 lat		dzieci w wieku 4 - 6 lat	
	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017
	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]
POLSKA	1 155 956	1 135 707	1 570 318	1 532 628	759 190	746 175	1 200 381	1 156 738
ŚWIĘTOKRZYSKIE	33 736	32 645	45 929	44 359	21 993	21 256	35 333	33 682
Powiat sandomierski	1 983	1 910	2 685	2 616	1 277	1 247	2 076	1 977
Sandomierz (1)	599	554	820	798	359	355	658	609
Dwikozy (2)	210	214	279	288	138	138	214	215
Klimontów (2)	206	187	284	260	132	117	224	203
Koprzywnica (3)	163	162	223	210	113	107	166	160
Koprzywnica - miasto (4)	64	62	90	79	45	40	67	63
Koprzywnica - obszar wiejski (5)	99	100	133	131	68	67	99	97
Łoniów (2)	218	213	296	288	142	137	229	217
Obrazów (2)	169	145	221	209	103	105	166	158
Samborzec (2)	212	234	282	294	151	159	205	212
Wilczyce (2)	88	92	116	116	63	59	86	86
Zawichost (3)	118	109	164	153	76	70	128	117
Zawichost - miasto (4)	40	39	53	52	27	27	38	39
Zawichost - obszar wiejski (5)	78	70	111	101	49	43	90	78

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

Według dostępnych danych GUS w 2017 roku w powiecie sandomierskim liczba dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym wynosiła 2 157 (w 2016 r. 2 173) osób. Najwięcej dzieci w tej grupie wiekowej objętych wychowaniem przedszkolnym zamieszkiwało Sandomierz – 710 (w 2016 r. 721) osób. Z kolei najmniejszą liczbę takich dzieci zanotowano w gminie Zawichost – 115 (w 2016 r. 107) osób i Wilczyce – 94 (w 2016 r. 90) osób.

Tabela nr 90. Liczba dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w podziale na grupy wiekowe, zamieszkujących powiat sandomierski w latach 2016-2017 roku w podziale na gminy.

Nazwa	dzieci objęte wychowaniem przedszkolnym							
	ogółem							
	dzieci w wieku 3 - 5 lat		dzieci w wieku 3 - 6 lat		dzieci w wieku 3 - 4 lat		dzieci w wieku 4 - 6 lat	
	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017
	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]
POLSKA	937 261	961 561	1 267 237	1 324 028	577 588	597 668	1 018 826	1 047 309
ŚWIĘTOKRZYSKIE	25 908	26 223	35 785	36 689	15 568	15 785	29 404	29 718
Powiat sandomierski	1 586	1 553	2 173	2 157	968	939	1 767	1 723
Sandomierz (1)	533	507	721	710	316	309	594	560
Dwikozy (2)	190	183	245	251	117	113	195	197
Klimontów (2)	163	155	227	212	103	87	184	174
Koprzywnica (3)	108	111	163	156	63	64	136	128
Koprzywnica - miasto (4)	76	75	119	115	43	43	102	99
Koprzywnica - obszar wiejski (5)	32	36	44	41	20	21	34	29
Łoniów (2)	181	170	247	240	112	100	204	193
Obrazów (2)	102	101	150	145	61	71	118	114
Samborzec (2)	161	181	223	234	109	113	172	185
Wilczyce (2)	69	69	90	94	43	38	75	77
Zawichost (3)	79	76	107	115	44	44	89	95
Zawichost - miasto (4)	34	27	43	46	16	17	35	36
Zawichost - obszar wiejski (5)	45	49	64	69	28	27	54	59

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

Liczba miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego w powiecie sandomierskim na koniec 2017 roku wynosiła 2 253 (w 2016 r. 2 175), w tym 1 275 (w 2016 r. 1 219) miejsc było dostępnych w placówkach funkcjonujących na obszarach wiejskich, a 978 (w 2016 r. 956) na miejskich. Najwięcej miejsc w tego typu jednostkach znajdowało się w przedszkolach zwykłych – 1 844 (w 2016 r. 1 741) miejsc. 389 (w 2016 r. 414) miejsc było przygotowanych w punktach przedszkolnych, a 20 miejsc udostępniały przedszkola specjalne. Największa liczba miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego w powiecie sandomierskim oferowała gmina Sandomierz – 828 (w 2016 r. 812) miejsc, a najmniejsza w gminie Wilczyce – 45 (w 2016 r. 65) miejsc.

Tabela nr 91. Liczba miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego w powiecie sandomierskim w latach 2016-2017 z uwzględnieniem podziału na gminy miejskie i wiejskie.

Nazwa	miejsca		przedszkola bez specjalnych		przedszkola specjalne		punkty przedszkolne bez specjalnych		zespoły wychowania przedszkolnego bez specjalnych	
	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017
	[msc.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]
POLSKA	1 147 152	1 214 003	1 095 340	1 162 036	5 358	5 888	44 611	44 286	1 843	1 793
ŚWIĘTOKRZYSKIE	29 586	31 285	25 826	27 650	155	173	3 590	3 444	15	18
Powiat sandomierski	2 175	2 253	1 741	1 844	20	20	414	389	0	0
Sandomierz (1)	812	828	792	808	20	20	0	0	0	0
Dwikozy (2)	280	275	255	250	0	0	25	25	0	0
Klimontów (2)	190	210	166	186	0	0	24	24	0	0
Koprzywnica (3)	145	175	120	150	0	0	25	25	0	0
Koprzywnica - miasto (4)	100	100	100	100	0	0	0	0	0	0
Koprzywnica - obszar wiejski (5)	45	75	20	50	0	0	25	25	0	0
Łoniów (2)	264	260	175	175	0	0	89	85	0	0
Obrazów (2)	98	97	0	0	0	0	98	97	0	0
Samorzec (2)	202	238	114	150	0	0	88	88	0	0
Wilczyce (2)	65	45	0	0	0	0	65	45	0	0
Zawichost (3)	119	125	119	125	0	0	0	0	0	0
Zawichost - miasto (4)	44	50	44	50	0	0	0	0	0	0
Zawichost - obszar wiejski (5)	75	75	75	75	0	0	0	0	0	0

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

Procentowy udział liczby dzieci w wieku 3-5 lat uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego w powiecie sandomierskim najwyższy został odnotowany w gminie Sandomierz 91,52%, a najniższy w gminie Koprzywnica 68,52% (w 2016 r. 66,26%) i Obrazów 69,66%. W odniesieniu do dzieci z przedziału wiekowego 3-6 lat sytuacja kształtowała się nieco inaczej, a mianowicie najwyższy odsetek dzieci był w gminie Sandomierz 88,97% (w 2016 r. 87,93%) i Klimontów 88,33%, a najniższy w gminie Koprzywnica 74,29% (w 2016 r. 73,09%).

Tabela nr 92. Procentowy udział liczby dzieci w wieku 3-5 lat i 3-6 lat uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego według gmin w powiecie sandomierskim w 2016 r.

Gmina	Procentowy udział liczby dzieci w wieku 3-5 lat uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego		Procentowy udział liczby dzieci w wieku 3-6 lat uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego	
	2016	2017	2016	2017
Sandomierz	88,98%	91,52%	87,93%	88,97%
Dwikozy	90,48%	85,51%	87,81%	87,15%
Klimontów	79,13%	82,89%	79,93%	88,33%
Koprzywnica	66,26%	68,52%	73,09%	74,29%
Łoniów	83,03%	79,81%	83,45%	83,33%

Obrazów	60,36%	69,66%	67,87%	69,38%
Samborzec	75,94%	77,35%	79,08%	79,59%
Wilczyce	78,41%	75,00%	77,59%	81,03%
Zawichost	66,95%	69,72%	65,24%	75,16%

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

13. Powiat staszowski

Na koniec 2016 roku w powiecie staszowskim znajdowało się 35 placówek wychowania przedszkolnego, z czego 27 na terenach wiejskich, a 8 na miejskich. Wśród rodzajów jednostek tego typu przeważały przedszkola – 20 placówek. Oprócz przedszkoli w powiecie znajdowały się oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych – 12 i 2 punkty przedszkolne. Największą liczbę placówek skupiała gmina Staszów – 12. W Osieku znajdowało się już tylko 4 placówki. Po 4 jednostki funkcjonowały na obszarze gmin: Bogoria, Łubnice i Połaniec. 3 placówki znajdowały się na terenie gminy Rytwiany. Najmniej placówek wychowania przedszkolnego funkcjonowało w gminach Szydłów – 2 placówki i Oleśnica – 1 placówka.

Tabela nr 93. Ilość placówek wychowania przedszkolnego w powiecie staszowskim w latach 2016-2017 w podziale na gminy.

Nazwa	ogółem		oddz. przedszkolne w szkołach podstawowych		przedszkola bez specjalnych		przedszkola specjalne		punkty przedszkolne bez specjalnych		zespoły wychowania przedszkolnego bez specjalnych	
	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017
	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]
POLSKA	21 675	21 980	8 046	8 030	11 520	11 882	242	264	1 788	1 728	79	76
ŚWIĘTOKRZYSKIE	800	806	366	356	299	320	9	10	125	119	1	1
Powiat staszowski	35	35	12	12	20	20	1	1	2	2	0	0
Bogoria (2)	4	4	1	1	3	3	0	0	0	0	0	0
Łubnice (2)	4	4	4	4	0	0	0	0	0	0	0	0
Oleśnica (2)	1	1	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0
Osiek (3)	5	5	4	4	1	1	0	0	0	0	0	0
Osiek - miasto (4)	1	1	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0
Osiek - obszar wiejski (5)	4	4	4	4	0	0	0	0	0	0	0	0
Połaniec (3)	4	4	2	2	2	2	0	0	0	0	0	0
Połaniec - miasto (4)	2	2	1	1	1	1	0	0	0	0	0	0
Połaniec - obszar wiejski (5)	2	2	1	1	1	1	0	0	0	0	0	0
Rytwiany (2)	3	3	0	0	3	3	0	0	0	0	0	0
Staszów (3)	12	12	1	1	9	9	1	1	1	1	0	0
Staszów - miasto (4)	5	5	0	0	3	3	1	1	1	1	0	0
Staszów - obszar wiejski (5)	7	7	1	1	6	6	0	0	0	0	0	0
Szydłów (2)	2	2	0	0	1	1	0	0	1	1	0	0

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

Analizując liczbę dzieci w wieku 3-6 lat ogółem zamieszkujących w powiecie staszowskim w 2017 roku wyraźnie widać, że największą ich liczbę skupiała gmina Staszów – 896 (w 2016 r. 933) osób. Najmniej dzieci z tej grupy było mieszkańcami gminy Łubnice – 144 (w 2016 r. 141) i Oleśnica – 145 (w 2016 r. 147) osób. Należy także wspomnieć, że ogólna liczba dzieci z tej grupy zmalała o 93 osoby w stosunku do 2016 roku (2 797 osób).

Tabela nr 94. Liczba dzieci w wieku 3-6 lat ogółem w podziale na grupy wiekowe zamieszkujących powiat staszowski w 2016 i 2017 roku, w podziale na gminy.

Nazwa	dzieci w wieku przedszkolnym							
	ogółem							
	dzieci w wieku 3 - 5 lat		dzieci w wieku 3 - 6 lat		dzieci w wieku 3 - 4 lat		dzieci w wieku 4 - 6 lat	
	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017
	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]
POLSKA	1 155 956	1 135 707	1 570 318	1 532 628	759 190	746 175	1 200 381	1 156 738
ŚWIĘTOKRZYSKIE	33 736	32 645	45 929	44 359	21 993	21 256	35 333	33 682
Powiat staszowski	2 043	1 967	2 797	2 704	1 301	1 295	2 173	2 030
Bogoria (2)	253	201	355	304	155	124	279	252
Łubnice (2)	100	107	141	144	61	75	111	99
Oleśnica (2)	108	109	147	145	73	72	113	109
Osiek (3)	233	233	304	303	160	155	223	226
Osiek - miasto (4)	53	64	73	75	40	39	58	52
Osiek - obszar wiejski (5)	180	169	231	228	120	116	165	174
Połaniec (3)	380	373	521	506	246	256	393	379
Połaniec - miasto (4)	261	261	357	349	172	178	268	264
Połaniec - obszar wiejski (5)	119	112	164	157	74	78	125	115
Rytwiany (2)	166	167	234	236	102	101	194	175
Staszów (3)	680	654	933	896	428	430	731	668
Staszów - miasto (4)	360	338	498	468	222	222	395	347
Staszów - obszar wiejski (5)	320	316	435	428	206	208	336	321
Szydłów (2)	123	123	162	170	76	82	129	122

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

Jeśli chodzi o liczbę dzieci w przedziale wiekowym 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym, to na koniec 2017 roku w powiecie staszowskim zanotowano ją na poziomie 2 198 (w 2016 r. 2 201) osób. Najwięcej dzieci z omawianej grupy mieszkało na terenie gminy Staszów – 801 (w 2016 r. 819) osób. Najmniejszą liczbą dzieci z tego przedziału charakteryzowała się gmina Łubnice - 88 (w 2016 r. 79) osób i Szydłów – 113 (w 2016 r. 111) osób.

Tabela nr 95. Liczba dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w podziale na grupy wiekowe, zamieszkujących powiat staszowski w 2016 i 2017 roku, w podziale na gminy.

Nazwa	dzieci objęte wychowaniem przedszkolnym							
	ogółem							
	dzieci w wieku 3 - 5 lat		dzieci w wieku 3 - 6 lat		dzieci w wieku 3 - 4 lat		dzieci w wieku 4 - 6 lat	
	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017
	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]
POLSKA	937 261	961 561	1 267 237	1 324 028	577 588	597 668	1 018 826	1 047 309
ŚWIĘTOKRZYSKIE	25 908	26 223	35 785	36 689	15 568	15 785	29 404	29 718
Powiat staszowski	1 528	1 528	2 201	2 198	868	898	1 893	1 805
Bogoria (2)	149	140	241	220	76	78	217	193
Łubnice (2)	58	58	79	88	26	31	73	73
Oleśnica (2)	85	86	120	122	50	47	101	102
Osiek (3)	146	153	205	217	84	84	178	185
Osiek - miasto (4)	64	69	93	92	39	36	83	73
Osiek - obszar wiejski (5)	82	84	112	125	45	48	95	112
Połaniec (3)	306	325	431	457	179	211	358	362
Połaniec - miasto (4)	269	291	374	406	157	189	311	321
Połaniec - obszar wiejski (5)	37	34	57	51	22	22	47	41
Rytwiany (2)	136	124	195	180	81	69	170	148
Staszów (3)	567	571	819	801	331	335	701	653
Staszów - miasto (4)	398	392	571	555	229	233	489	452
Staszów - obszar wiejski (5)	169	179	248	246	102	102	212	201
Szydłów (2)	81	71	111	113	41	43	95	89

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

Biorąc pod uwagę liczbę miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego w powiecie staszowskim w 2017 roku, to wynosiła ona łącznie 2 090 (w 2016 r. 2 071), z czego 1 090 miejsc udostępniały jednostki funkcjonujące na obszarach miejskich, a 1 000 na wiejskich. 1 993 (w 2016 r. 1 985) miejsc udostępniały przedszkola, a 85 (w 2016 r. 80) miejsc w punktach przedszkolnych. Największa liczba miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego znajdowała się w placówkach na terenie gminy Staszów – 897 (w 2016 r. 910) miejsc, a najmniejsza w jednostkach na terenie gminy Osiek – 93 (w 2016 r. 96) miejsca, Szydłów i Oleśnica po 125 miejsc i Łubnice – 0 miejsc.

Tabela nr 96. Liczba miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego w powiecie staszowskim w latach 2016-2017 z uwzględnieniem podziału na gminy miejskie i wiejskie.

Nazwa	miejsca		przedszkola bez specjalnych		przedszkola specjalne		punkty przedszkolne bez specjalnych		zespoły wychowania przedszkolnego bez specjalnych	
	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017
	[msc.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]
POLSKA	1 147 152	1 214 003	1 095 340	1 162 036	5 358	5 888	44 611	44 286	1 843	1 793
ŚWIĘTOKRZYSKIE	29 586	31 285	25 826	27 650	155	173	3 590	3 444	15	18

Powiat staszowski	2 071	2 090	1 985	1 993	6	12	80	85	0	0
Bogoria (2)	225	225	225	225	0	0	0	0	0	0
Oleśnica (2)	125	125	125	125	0	0	0	0	0	0
Osiek (3)	96	93	96	93	0	0	0	0	0	0
Osiek - miasto (4)	96	93	96	93	0	0	0	0	0	0
Połaniec (3)	420	450	420	450	0	0	0	0	0	0
Połaniec - miasto (4)	370	400	370	400	0	0	0	0	0	0
Połaniec - obszar wiejski (5)	50	50	50	50	0	0	0	0	0	0
Rytwiany (2)	175	175	175	175	0	0	0	0	0	0
Staszów (3)	910	897	894	875	6	12	10	10	0	0
Staszów - miasto (4)	595	597	579	575	6	12	10	10	0	0
Staszów - obszar wiejski (5)	315	300	315	300	0	0	0	0	0	0
Szydłów (2)	120	125	50	50	0	0	70	75	0	0

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

Na obszarze powiatu staszowskiego największy procentowy udział dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w wieku 3-5 lat osiągnięty został w gminie Staszów i wynosił 87,31% (w 2016 r. 83,38%) i Połaniec 87,13%. Dla porównania najniższy odnotowano w gminie Łubnice na poziomie 54,12% (w 2016 r. 58,00%) i Szydłów 57,72%. W przedziale wiekowym 3-6 lat najwyższy odsetek dzieci uczęszczających do ośrodków wychowania przedszkolnego odnotowano w gminie Połaniec 90,32%, Staszów 89,40% (w 2016 r. 87,78%) i Oleśnica 84,14%, zaś najniższy w gminie Łubnice 61,11% (w 2016 r. 56,03%), podobnie, jak w grupie wiekowej 3-5 lat.

Tabela nr 97. Procentowy udział liczby dzieci w wieku 3-5 lat i 3-6 lat uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego według gmin w powiecie staszowskim w 2016 r.

Gmina	Procentowy udział liczby dzieci w wieku 3-5 lat uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego		Procentowy udział liczby dzieci w wieku 3-6 lat uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego	
	2016	2017	2016	2017
Bogoria	58,89%	69,65%	67,89%	72,37%
Łubnice	58,00%	54,21%	56,03%	61,11%
Oleśnica	78,70%	78,90%	81,63%	84,14%
Osiek	62,66%	65,67%	67,43%	71,62%
Połaniec	80,53%	87,13%	82,73%	90,32%
Rytwiany	81,93%	74,25%	83,33%	76,27%
Staszów	83,38%	87,31%	87,78%	89,40%
Szydłów	65,85%	57,72%	68,51%	66,47%

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

14. Powiat włoszczowski

Na terenie powiatu włoszczowskiego w 2017 roku zlokalizowanych było 28 placówek wychowania przedszkolnego, z czego 23 na terenach wiejskich, a 5 na miejskich. Wśród rodzajów placówek, jakie funkcjonowały na obszarze opisywanego powiatu można było wyróżnić jedynie

przedszkola zwykłe – 18 obiektów i oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych – 10 placówek. Największa liczba jednostek skupiona była we Włoszczowie – 12 placówek. Nieco mniej, bo 8 z wszystkich placówek funkcjonujących w powiecie włoszczowskim znajdowała się na terenie Krasocina. W Seceminie i Moskorzewie funkcjonowały jedynie po 2 obiekty tego typu, w Kluczewsku 3. Najmniej placówek wychowania przedszkolnego znajdowało się w Radkowie – 1 placówka. Sytuacja ta nie uległa zmianie w odniesieniu do 2016 r.

Tabela nr 98. Ilość placówek wychowania przedszkolnego w powiecie włoszczowskim w latach 2016-2017 w podziale na gminy.

Nazwa	ogółem		oddz. przedszkolne w szkołach podstawowych		przedszkola bez specjalnych		przedszkola specjalne		punkty przedszkolne bez specjalnych		zespoły wychowania przedszkolnego bez specjalnych	
	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017
	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]
POLSKA	21 675	21 980	8 046	8 030	11 520	11 882	242	264	1 788	1 728	79	76
ŚWIĘTOKRZYSKIE	800	806	366	356	299	320	9	10	125	119	1	1
Powiat włoszczowski	28	28	10	10	18	18	0	0	0	0	0	0
Kluczewsko (2)	3	3	0	0	3	3	0	0	0	0	0	0
Krasocin (2)	8	8	6	6	2	2	0	0	0	0	0	0
Moskorzew (2)	2	2	0	0	2	2	0	0	0	0	0	0
Radków (2)	1	1	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0
Secemin (2)	2	2	0	0	2	2	0	0	0	0	0	0
Włoszczowa (3)	12	12	4	4	8	8	0	0	0	0	0	0
Włoszczowa - miasto (4)	5	5	2	2	3	3	0	0	0	0	0	0
Włoszczowa - obszar wiejski (5)	7	7	2	2	5	5	0	0	0	0	0	0

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

W powiecie włoszczowskim w końcu 2017 roku mieszkało 1 638 (w 2016 r. 1 655) dzieci w wieku 3-6 lat ogółem. Największa liczba tych dzieci zamieszkiwała tereny gminy Włoszczowa – 700 (w 2016 r. 710) osób, a najmniejsza gminy Moskorzew – 92 (w 2016 r. 91) osób i Radków – 75 (w 2016 r. 78) osoby.

Tabela nr 99. Liczba dzieci w wieku 3-6 lat ogółem w podziale na grupy wiekowe zamieszkujących powiat włoszczowski w 2016 i 2017 roku, w podziale na gminy.

Nazwa	dzieci w wieku przedszkolnym							
	ogółem							
	dzieci w wieku 3 - 5 lat		dzieci w wieku 3 - 6 lat		dzieci w wieku 3 - 4 lat		dzieci w wieku 4 - 6 lat	
	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017
[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	
POLSKA	1 155 956	1 135 707	1 570 318	1 532 628	759 190	746 175	1 200 381	1 156 738
ŚWIĘTOKRZYSKIE	33 736	32 645	45 929	44 359	21 993	21 256	35 333	33 682
Powiat włoszczowski	1 222	1 205	1 655	1 638	786	792	1 281	1 218

Kluczewsko (2)	123	136	175	185	76	99	135	128
Krasocin (2)	315	292	428	408	200	190	331	313
Moskorzew (2)	66	71	91	92	45	53	63	67
Radków (2)	60	49	78	75	33	30	63	60
Secemin (2)	121	130	173	178	72	90	140	120
Włoszczowa (3)	537	527	710	700	360	330	549	530
Włoszczowa - miasto (4)	266	258	362	343	180	162	280	262
Włoszczowa - obszar wiejski (5)	271	269	348	357	180	168	269	268

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

Biorąc pod uwagę liczebność dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym zamieszkujących w 2017 roku powiat włoszczowski, wyraźnie widać, że największa ich ilość była mieszkańcami Włoszczowy – 620 (w 2016 r. 616) osób. Najmniej dzieci z tego przedziału objętych wychowaniem przedszkolnym zamieszkiwało gminy Moskorzew – 51 (w 2016 r. 54) osoby i Radków – 56 (w 2016 r. 62) dzieci. Ogólna liczba dzieci w przedziale wiekowym 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w powiecie włoszczowskim to 1 255 (w 2016 r. 1 271).

Tabela nr 100. Liczba dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w podziale na grupy wiekowe, zamieszkujących powiat włoszczowski w latach 2016-2017 w podziale na gminy.

Nazwa	dzieci objęte wychowaniem przedszkolnym							
	ogółem							
	dzieci w wieku 3 - 5 lat		dzieci w wieku 3 - 6 lat		dzieci w wieku 3 - 4 lat		dzieci w wieku 4 - 6 lat	
	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017
	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]
POLSKA	937 261	961 561	1 267 237	1 324 028	577 588	597 668	1 018 826	1 047 309
ŚWIĘTOKRZYSKIE	25 908	26 223	35 785	36 689	15 568	15 785	29 404	29 718
Powiat włoszczowski	874	863	1 271	1 255	493	485	1 085	1 062
Kluczewsko (2)	83	82	133	132	40	46	120	111
Krasocin (2)	191	193	289	285	98	103	253	246
Moskorzew (2)	39	41	54	51	26	26	41	42
Radków (2)	43	30	62	56	18	16	55	50
Secemin (2)	76	74	117	111	42	41	103	93
Włoszczowa (3)	442	443	616	620	269	253	513	520
Włoszczowa - miasto (4)	272	284	378	390	172	158	317	327
Włoszczowa - obszar wiejski (5)	170	159	238	230	97	95	196	193

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

Powiat włoszczowski to jeden ze świętokrzyskich powiatów, na terenie których zlokalizowanych było najmniej dostępnych miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego – 1 144 (w 2016 r. 1 123) miejsca, w tym 786 (w 2016 r. 769) miejsc w jednostkach na obszarach wiejskich i 354 w jednostkach na obszarach miejskich, podobnie, jak w 2016 r. Najwięcej dostępnych miejsc

znajdowało się w przedszkolach w gminie Włoszczowa – 614 (w 2016 r. 600) miejsc, a najmniej w gminach: Moskorzew – 75 (w 2016 r. 73) i Radków – 35 miejsc, bez zmian od 2016 r.

Tabela nr 101. Liczba miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego w powiecie włoszczowskim w 2016 i 2017 roku z uwzględnieniem podziału na gminy miejskie i wiejskie.

Nazwa	miejsca		przedszkola bez specjalnych		przedszkola specjalne		punkty przedszkolne bez specjalnych		zespoły wychowania przedszkolnego bez specjalnych	
	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017
	[msc.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]
POLSKA	1 147 152	1 214 003	1 095 340	1 162 036	5 358	5 888	44 611	44 286	1 843	1 793
ŚWIĘTOKRZYSKIE	29 586	31 285	25 826	27 650	155	173	3 590	3 444	15	18
Powiat włoszczowski	1 123	1 144	1 123	1 144	0	0	0	0	0	0
Kluczewsko (2)	150	150	150	150	0	0	0	0	0	0
Krasocin (2)	165	170	165	170	0	0	0	0	0	0
Moskorzew (2)	73	75	73	75	0	0	0	0	0	0
Radków (2)	35	35	35	35	0	0	0	0	0	0
Secemin (2)	100	100	100	100	0	0	0	0	0	0
Włoszczowa (3)	600	614	600	614	0	0	0	0	0	0
Włoszczowa - miasto (4)	354	358	354	358	0	0	0	0	0	0
Włoszczowa - obszar wiejski (5)	246	256	246	256	0	0	0	0	0	0

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

W powiecie włoszczowskim w 2017 r. procentowy udział liczby dzieci w grupie wiekowej 3-5 lat był największy w gminie Włoszczowa i wynosił 84,06% (w 2016 r. 82,31%), najmniejszy zaś w tej grupie wiekowej w gminie Secemin 56,92%. W grupie wiekowej 3-6 lat sytuacja wyglądała podobnie, jeśli chodzi o największy odsetek, był najwyższy w gminie Włoszczowa 88,57% (w 2016 r. 86,76%), a najmniejszy w gminie Moskorzew 55,43% (w 2016 r. 59,34%).

Tabela nr 102. Procentowy udział liczby dzieci w wieku 3-5 lat i 3-6 lat uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego według gmin w powiecie włoszczowskim w 2016 r. i 2017 r.

Gmina	Procentowy udział liczby dzieci w wieku 3-5 lat uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego		Procentowy udział liczby dzieci w wieku 3-6 lat uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego	
	2016	2017	2016	2017
Kluczewsko	67,48%	60,29%	76,00%	71,35%
Krasocin	60,63%	66,10%	67,52%	69,85%
Moskorzew	50,01%	57,75%	59,34%	55,43%
Radków	71,67%	61,22%	79,49%	74,67%
Secemin	62,81%	56,92%	67,63%	62,36%
Włoszczowa	82,31%	84,06%	86,76%	88,57%

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

IV. OBSZARY STRATEGICZNEJ INTERWENCJI

Na terenie województwa świętokrzyskiego zostało wyznaczonych pięć tzw. obszarów strategicznej inwestycji (OSI). **To miejsca o szczególnym potencjale lub barierach rozwojowych, wymagające najpilniejszego wsparcia finansowego, co uwzględniono w Regionalnym Programie Operacyjnym Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020.** Są to: Obszar Funkcjonalny Kielc, miasta północy regionu tracące swoje funkcje społeczno-gospodarcze (Ostrowiec Świętokrzyski, Starachowice, Skarżysko-Kamienna), gminy skupione wokół Gór Świętokrzyskich, obszary wiejskie o najgorszym dostępie do usług publicznych i obszar uzdrowiskowy (okolice Buska-Zdroju i Solca-Zdroju). Projekty w ramach OSI nie będą realizowane przez pojedyncze samorządy, ale ich partnerstwa.

Kielecki Obszar Funkcjonalny (KOF) powołano w styczniu 2014 r. Poza Kielcami w jego skład wchodzi gminy: Chęciny, Chmielnik, Daleszyce, Górno, Mastów, Miedziana Góra, Morawica, Piekoszów, Sitkówka-Nowiny, Strawczyn i Zagnańsk. Samorządy w ramach KOF mogą sięgać po środki z RPO m. in. w formule Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych (ZIT). Zarezerwowano na ten cel 82 mln euro. Realizacja przedsięwzięć ma służyć podniesieniu konkurencyjności stolicy województwa świętokrzyskiego, przez zwiększenie integracji miasta z otaczającymi je gminami. W ramach ZIT ma być realizowana jedna inwestycja drogowa w Kielcach, dotycząca przebudowy ul. Zagnańskiej, ul. Witosa i budowy ich przebiegu do ul. Radomskiej (północno-wschodnia część miasta). Kolejnym planem jest budowa Centrum Kształcenia Praktycznego i Ustawicznego - ośrodka kształcenia zawodowego, które powstanie w sąsiedztwie Kieleckiego Parku Technologicznego. W zamierzeniach jest także realizacja w gminach skupionych w Kieleckim Obszarze Funkcjonalnym projektów obejmujących termomodernizację budynków użyteczności publicznej, wymianę oświetlenia ulicznego na energooszczędne, modernizację zaniedbanych zbiorników wodnych dla celów rekreacyjnych oraz budowę i modernizację sieci ścieżek rowerowych. Władze miasta Kielce oceniły, że **idea ZIT jest dobra, by integrować teren obszaru funkcjonalnego Kielc, tym bardziej, że duża ilość kielczan wyprowadza się w okolice miasta.**

Innym dużym obszarem jest OSI dedykowany miastom północnej części regionu. Zaplanowano dla nich 59 mln euro. Na wsparcie mogą liczyć tam m. in. projekty z zakresu efektywności energetycznej, rewitalizacji, a także projekty miękkie dotyczące rozwoju kadr i firm, czy dotyczące szkolnictwa zawodowego. Początkiem współpracy samorządów Ostrowca, Skarżyska i Starachowic oraz tutejszych powiatów, związanej ze wspólnym aplikowaniem o środki unijne w ramach OSI, było zawarcie w październiku 2014 r., partnerskiego porozumienia "Trójmiasto nad Kamienną".

Ogółem w województwie świętokrzyskim z 14 powiatów w zasadzie wszystkie uwzględnione są w Obszarach Strategicznej Interwencji. W powiecie kieleckim funkcjonuje Kielecki Obszar Funkcjonalny obejmujący m. Kielce i 11 z 18 gmin. Kolejnych 5 gmin powiatu kieleckiego (Bodzentyn, Łągów, Łopuszno, Pierzchnica i Raków) zostało zaliczonych do obszaru o najgorszym dostępie do usług, a dodatkowo gminy Bodzentyn i Łągów do obszaru turystycznego Gór Świętokrzyskich. Ze 102 gmin województwa świętokrzyskiego 63 znalazło się w OSI.

V. ANALIZA OBEJMUJĄCA DZIAŁANIA NA RZECZ KSZTAŁTOWANIA I ROZWIJANIA WŚRÓD DZIECI W WIEKU PRZEDSZKOLNYM KOMPETENCJI KLUCZOWYCH, NIEZBĘDNYCH NA RYNKU PRACY (MATEMATYCZNO-PRZYRODNICZYCH, ICT, JĘZYKOWYCH) ORAZ POSTAW/UMIEJĘTNOŚCI (KREATYWNOŚCI, INNOWACYJNOŚCI ORAZ PRACY ZESPOŁOWEJ)

Ministerstwo Edukacji Narodowej opracowało podstawę programową wychowania przedszkolnego dla przedszkoli i oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych, w której określono wytyczne, co do podstawowych i obowiązkowych działań tych instytucji. Ponadto każda z placówek wychowania przedszkolnego posiada tzw. koncepcje pracy, w której rzetelnie nakreśla swoją koncepcję pracy i działania (w tym przyszłościowe) z uwzględnieniem tego, czy jest to placówka zwykła, czy z oddziałami specjalnymi lub integracyjnymi, które często wymagają specjalistycznych działań związanych z terapią, np. sensoryczną, logopedyczną.

Trudno dokonać jednoznacznej analizy, dotyczącej poziomu osiągnięć edukacyjnych placówek wychowania przedszkolnego pod kątem kompetencji kluczowych niezbędnych na rynku pracy, w tym matematyczno-przyrodniczych, ICT, czy językowych. Równie ciężko jest ocenić wyniki osiągnięć edukacyjnych pod kątem kreowanych postaw lub umiejętności związanych z kreatywnością, innowacyjnością i pracą zespołową promowaną w tego rodzaju instytucjach nauczania. Kwestie te można natomiast rozpatrywać bardziej powszechnie. Ogólnie można powiedzieć, że najlepsze przedszkola to takie, które poza wykształconą i kompetentną kadrą oferują doskonały program edukacyjny, dietę odpowiednią dla dzieci i warunki lokalowe, które pozwalają pociechom na swobodę i gwarantują komfort.

Analizując koncepcje pracy świętokrzyskich przedszkoli wnioskuje się, że wypełniając podstawę programową nauczania przedszkolnego opracowaną przez MEN, realizują one większość działań prowadzących do jak największego przysposobienia przez przedszkolaków umiejętności niezbędnych do szybkiego dostosowania się do późniejszych wymogów edukacyjnych i potrzeb życiowych.

Pod kątem kompetencji kluczowych niezbędnych na rynku pracy, w tym matematyczno-przyrodniczych, ICT, czy językowych, zdecydowana większość placówek wychowania przedszkolnego przewiduje w swoich programach nauczania nacisk na te elementy. Trudno tutaj mówić o kształtowaniu wiedzy matematycznej u przedszkolaka, ale wiedza przyrodnicza i języki obce nowożytnie, są właściwie na porządku dziennym. W ostatnim okresie pojawiły się również placówki, które kładą nacisk na zupełnie nowe aspekty i kierunki. Przykładem może tutaj być „Mini College”, który został utworzony z początkiem stycznia 2016 r. na terenie kampusu Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach. Jest to nowe przedszkole, które realizuje autorski program nauczania. Placówka przyjmuje dzieci w wieku od 2,5 do 6 roku życia i jest placówką integracyjną. Oprócz podstawy programowej, dzieci realizują tu autorski program „Naukowe przedszkole”, który posiada patronat Ministra Edukacji Narodowej. Maluchy biorą m. in. udział w warsztatach z wielu dziedzin - od sztuk pięknych po nauki medyczne, oczywiście odpowiednio dostosowanych do ich wieku. Oprócz tego w laboratoriach UJK mogą uczestniczyć w ciekawych eksperymentach i doświadczeniach.

Przedszkole zostało zlokalizowane w budynku o powierzchni ok. 300 metrów kw. Znajdą się tu trzy sale dydaktyczne. Oprócz tego jest patio, w którym powstał plac zabaw dla dzieci. Takie same przedszkola działają też w Piekoszowie i Łopusznie.⁴⁵

Tabela nr 104. Wskaźniki kompetencji kluczowych.

Kompetencja	Składowe kompetencje – cechy konstytutywne	Wskaźniki kompetencji-cechy konsekwentne
I. POROZUMIEWANIE SIĘ W JĘZYKU OJCZYSTYM	1. wiedza o:	- związku między rozwojem indywidualnych zdolności poznawczych, które pozwalają interpretować świat i budować relacje z innymi ludźmi, a poziomem porozumiewania się z innymi; - zależnościach między poziomem znajomości słownictwa, gramatyki funkcji języka a możliwościami porozumiewania się; - konieczności stosowania różnego języka w różnych rodzajach tekstów; - związku języka i sposobu porozumiewania się z kontekstem.
	2. umiejętności w zakresie:	- porozumiewania się w mowie i piśmie w zależności od sytuacji komunikacyjnej; - obserwowania swojego sposobu porozumiewania się i dostosowania do wymogów sytuacji; - rozróżniania różnego rodzaju tekstów i wykorzystywania stosownie do kontekstu; - poszukiwania, gromadzenia, przetwarzania informacji oraz wykorzystywania ich do wyrażania własnych argumentów w mowie i piśmie.
	3. pozytywna postawa wobec:	- krytycznego i konstruktywnego dialogu; - urzeczywistnienia kontaktów z innymi ludźmi; - używania języka w sposób pozytywny i odpowiedzialny społecznie.
II. POROZUMIEWANIE SIĘ W JĘZYKACH OBCYCH	1. wiedza o:	- związku poziomu znajomości słownictwa i gramatyki funkcjonalnej z możliwościami porozumiewania się; - różnych typach interakcji słownej i rejestrach języka; - konwencjach społecznych, aspektach kulturowych oraz zmienności języków i ich związku z porozumiewaniem się.
	2. umiejętności w zakresie:	- rozumienia komunikatów słownych; - inicjowania, podtrzymywania oraz kończenia rozmowy, - czytania, rozumienia oraz pisania tekstów odpowiednio do swoich potrzeb; - uczenia się języka w nieformalny sposób przez całe życie.
	3. pozytywna postawa wobec:	- różnorodności kulturowej; - komunikacji międzykulturowej; - różnorodności językowej.
III. KOMPETENCJE MATEMATYCZNE I PODSTAOWE KOMPETENCJE NAUKOWO- TECHNICZNE	1. wiedza o:	- sposobach dokonywania obliczeń; - stosowanych miarach i strukturach; - głównych operacjach i sposobach prezentacji matematycznej; - znaczeniu i treści terminów matematycznych i naukowych; - zasadach rządzących naturą oraz wpływie nauki i technologii na świat przyrody; - korzyściach, ograniczeniach i zagrożeniach powodowanych działalnością ludzi.
	2. umiejętności w zakresie:	- stosowania głównych zasad i procesów matematycznych w codziennych sytuacjach prywatnych i zawodowych; - śledzenia i oceniania ciągów argumentów; - przeprowadzenia dowodu z wykorzystaniem matematycznego

⁴⁵ https://www.wrota-swietokrzyskie.pl/pio/-/asset_publisher/F9Uh/content/id/3057623

		<p>rozumowania oraz wyciągania wniosków na podstawie dowodów;</p> <ul style="list-style-type: none"> - komunikowania się językiem matematycznym oraz korzystania z odpowiednich pomocy; - wykorzystywania narzędzi i urządzeń technicznych oraz danych naukowych do osiągnięcia celu bądź podjęcia decyzji; - rozpoznawania niezbędnych cech postępowania naukowego oraz wyrażania wniosków i sposobów rozumowania, które do tych wniosków doprowadziły.
	3. pozytywna postawa wobec:	<ul style="list-style-type: none"> - możliwości wykorzystania matematycznych sposobów myślenia w poszukiwaniu przyczyni rozwiązań problemów oraz oceniania ich zasadności; - prawdy jako wartości ogólnoludzkiej; - krytycznego rozumowania i ciekawości poznawczej; - potrzeby stosowania zasad etycznych oraz poszanowania zarówno bezpieczeństwa, jak i trwałości, w szczególności w odniesieniu do postępu naukowo-technicznego w kontekście danej osoby, jej rodziny i społeczności oraz zagadnień globalnych.
IV. KOMPETENCJE INFORMATYCZNE	1. wiedza o:	<ul style="list-style-type: none"> - aplikacjach komputerowych (edytor tekstu, arkusze kalkulacyjne, bazy danych) i możliwościach ich wykorzystania w życiu osobistym i społecznym oraz w pracy; - wielu zagrożeniach związanych z Internetem i komunikacją za pośrednictwem mediów elektronicznych; - możliwościach technologii społeczeństwa informacyjnego (TSI) we wspieraniu kreatywności i innowacyjności; - zasadach prawnych i etycznych wykorzystywanych przy interaktywnym korzystaniu z TSI.
	2. umiejętności w zakresie:	<ul style="list-style-type: none"> - poszukiwania, gromadzenia i przetwarzania informacji oraz ich wykorzystania w krytyczny sposób; - oceny odpowiedzialności informacji z rozróżnieniem elementów wirtualnych od rzeczywistych; - stosowania narzędzi do tworzenia, prezentowania i rozumienia złożonych informacji; - docierania do usług oferowanych w Internecie, wyszukiwania i korzystania z nich; - stosowania TSI jako wsparcia krytycznego myślenia, kreatywności i innowacji.
	3. pozytywna postawa wobec:	<ul style="list-style-type: none"> - dostępnych informacji oraz odpowiedzialnego korzystania z mediów interaktywnych ; - rozwijania kompetencji informatycznych poprzez udział w społecznościach i sieciach współpracy w celach kulturalnych, społecznych i zawodowych.
V. UMIEJĘTNOŚCI UCZENIA SIĘ	1. wiedza o:	<ul style="list-style-type: none"> - związku celów uczącego się z koniecznością określenia wiedzy, umiejętności i kwalifikacji, które są ich treścią; - własnych preferowanych sposobach uczenia się oraz swoich silnych i słabych stronach; - możliwościach kształcenia i szkolenia oraz dostępności do wsparcia;
	2. umiejętności w zakresie:	<ul style="list-style-type: none"> - korzystania z technologii informacyjnych i komunikacyjnych niezbędnych do dalszego uczenia się; - docierania do nowej wiedzy, jej zdobywania, przetwarzania i przyswajania; - zarządzania własnymi wzorcami uczenia się, kształtowania własnej kariery i pracy; - koncentracji na dłuższych okresach oraz krytycznej refleksji na temat celów uczenia się; - zarządzania swoim czasem i organizacji własnego uczenia się (indywidualnie i w zespole)
	3. pozytywna postawa	<ul style="list-style-type: none"> - własnych możliwości i umiejętności związanych z uczeniem się;

	wobec:	<ul style="list-style-type: none"> - konieczności rozwiązywania licznych problemów, pokonywania wielu przeszkód i zmieniania się; - korzystania z doświadczeń życiowych własnych i innych ludzi; - potrzeby poszukiwania możliwości uczenia się; - możliwości korzystania z uczenia się w różnorodnych sytuacjach życiowych.
VI. KOMPETENCJE SPOŁECZNE I OBYWATELSKIE	1. wiedza o:	<ul style="list-style-type: none"> - związku stylu życia jednostki i jej rodziny z ich poziomem zdrowia fizycznego i psychicznego; - różnych zasadach postępowania i zachowania, które są przyjęte w różnych społeczeństwach i środowiskach oraz ich wpływie na relacje interpersonalne; - życiu społecznym środowisk, które jest regulowane poprzez interpretację podstawowych pojęć dotyczących osób, grup, organizacji zawodowych, równości płci i braku dyskryminacji członków społeczeństwa; - demokracji, sprawiedliwości, równości, obywatelstwie, prawach obywatelskich oraz zapisach określających ich stosowanie przez różne instytucje na wszystkich poziomach społecznego funkcjonowania podanych w Karcie Praw Podstawowych Unii Europejskiej i międzynarodowych deklaracjach; - głównych wydarzeniach współczesnych i historycznych, - treści celów i wartości, jakimi kierują się europejskie ruchy społeczne i polityczne; - integracji europejskiej, strukturach UE i związku z ich głównymi celami i wartościami; - różnorodności tożsamości i odmienności kulturowej w Europie.
	2. umiejętności w zakresie:	<ul style="list-style-type: none"> - konstruktywnego porozumiewania się w różnych środowiskach poprzez wykazywanie się tolerancją, wyrażanie i rozumienie różnych punktów widzenia; - społecznego negocjowania połączonego ze zdolnością tworzenia klimatu zaufania oraz empatii; - radzenia sobie ze stresem i frustracją oraz ich konstruktywnego wyrażania; - rozróżniania sferej osobistej i zawodowej w kontekście funkcjonowania społecznego i obywatelskiego; - efektywnego zaangażowania się, wraz z innymi ludźmi, w działania publiczne oraz w solidarne rozwiązywanie problemów stojących przed lokalnymi i większymi społecznościami; - krytycznej i twórczej refleksji oraz konstruktywnego uczestnictwa w działaniach społeczności lokalnych i sąsiedzkich; - podejmowania decyzji na wszystkich poziomach, od lokalnego, poprzez krajowy, po europejski, szczególnie w drodze głosowania.
	3. pozytywna postawa wobec:	<ul style="list-style-type: none"> - współpracy, asertywności i prawości jako warunków społecznego współistnienia; - potrzeby docenienia innych ludzi i szanowania ich; - potrzeby pokonywania własnych uprzedzeń i osiągania kompromisów, - potrzeby poszanowania praw człowieka, w tym równości jako podstawy demokracji, oraz uznania i rozumienia różnic w systemach wartości różnych religii grup etnicznych; - uczestnictwa w demokratycznym podejmowaniu decyzji na wszystkich poziomach funkcjonowania społecznego; - wykazywania się poczuciem obowiązku, zrozumienia i poszanowania wspólnych wartości, takich jak respektowanie demokratycznych zasad niezbędnych do zapewnienia spójności wspólnoty; - działalności obywatelskiej, wspierania różnorodności i spójności społecznej, zrównoważonego rozwoju oraz wartości i

		prywatności innych ludzi.
VII. INICJATYWNOŚĆ I PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ	1. wiedza o:	- możliwościach działalności osobistej, zawodowej lub gospodarczej stanowiącej kontekst pracy i życia ludzi; - zasadach działania gospodarki, szansach i wyzwaniach stojących przed pracodawcami i organizacjami; - zasadach etycznych związanych z różnymi przedsięwzięciami oraz ich pozytywnym wpływie na zarządzanie.
	2. umiejętności w zakresie	- proaktywnego zarządzania projektami ; - skutecznej reprezentacji i negocjacji oraz organizowania pracy indywidualnej i zespołowej; - identyfikacji oceny własnych mocnych i słabych stron, a także oceny ryzyka i podejmowania go w uzasadnionych przypadkach.
	3. pozytywna postawa wobec:	- inicjatywności, aktywności, niezależności i innowacyjności zarówno w życiu osobistym, społecznym, jak i zawodowym; - sytuacji wymagających determinacji i wysokiego poziomu motywacji, związanych z realizacją celów zarówno osobistych, jak i wspólnych w życiu prywatnym i w pracy.
VIII. ŚWIADOMOŚĆ I EKSPRESJA KULTURALNA	1. wiedza o:	- lokalnym, narodowym i europejskim dziedzictwie kulturowym oraz jego miejscu w świecie; - najważniejszych działach kultury, w tym współczesnej kultury popularnej; - kulturowej i językowej różnorodności w Europie i innych regionach świata oraz konieczności jej zachowania; - znaczeniu estetyki w życiu codziennym.
	2. umiejętności w zakresie:	- przeżywania wartości w kontakcie z dziełami sztuki; - wyrażania siebie za pomocą różnorodnych środków z wykorzystaniem wrodzonych zdolności; - odnoszenia własnych punktów widzenia w zakresie twórczości i ekspresji do opinii innych; - rozpoznawania i wykorzystywania społecznych i ekonomicznych możliwości w działalności kulturalnej.
	3. pozytywna postawa wobec:	- własnej kultury; - różnorodności ekspresji kulturalnej; - potrzeby kreatywności oraz pielęgnowania zdolności estetycznych; - możliwości wyrażania siebie za pomocą środków artystycznych i udziału w życiu kulturalnym.

Źródło: J. Uszyńska-Jamroc, B. Dudel, M. Głoskowska-Sołdatow: „Rozwijanie kompetencji kluczowych uczniów w procesie edukacji wczesnoszkolnej”.

Jak już wcześniej wspomniano nauczanie przedszkolne jest bardzo ważnym elementem życia każdego człowieka. Wczesna asymilacja w pewnej grupie osób, o różnych potrzebach edukacyjnych jest dobrą praktyką na przyszłą integrację społeczną. Kształtowanie postaw kreatywnych małego człowieka procentuje w przyszłości. Obecnie kreatywność to niezwykle ważna kompetencja oczekiwana przez pracodawców w zawodach związanych ze sztuką, mediami, czy reklamą, ale także w szeroko rozumianym biznesie. Ważne jest więc rozwijanie i trenowanie kreatywności już u najmłodszych dzieci. Placówki wychowania przedszkolnego uczą wychowanków kreatywnego myślenia najczęściej poprzez zadania rysunkowe, gry i zabawy pobudzające wyobraźnię, w tym także ruchowe.

Instytucje takie, jak przedszkola to drugie po domu rodzinnym ważne środowisko, gdzie dziecko nabywa umiejętności pracy zespołowej. Dzieje się to dzięki zabawie oraz nawiązywaniu kontaktów z rówieśnikami. Towarzystwo rówieśników sprzyja uspołecznieniu, a wspólnie spędzane chwile wymagają od dziecka kooperacji. Dziecko uczy się działania w grupie, angażuje się w procesy

poznawcze, które stymuluje grupa rówieśników. Poprzez gry i zabawy zespołowe, integrujące dzieci, uczą się one tolerancji, życzliwości, czy szacunku do drugiej osoby. Uczą się również stosunków międzyludzkich, co pozytywnie wpływa na umiejętność komunikowania się i słuchania innych.

Wiele świętokrzyskich placówek wychowania przedszkolnego korzysta z pieniędzy unijnych, którymi wspomaga i wzmacnia swoją ofertę edukacyjną. Dzięki takiemu dofinansowaniu instytucje te mogą wdrażać wiele twórczych, czy innowacyjnych programów, jak też kupować niezbędny sprzęt, np. ułatwiający kształcenie uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Możliwość skorzystania z dodatkowego kapitału sprawia, że instytucje te chętnie zgłaszają programy i innowacje pedagogiczne, podnoszące ich standardy nauczania. Można założyć, że większość placówek wychowania przedszkolnego w regionie świętokrzyskim oferuje swoim dzieciom szeroki wachlarz zajęć dodatkowych, z których mogą one korzystać, np. zajęcia z religii, rytmiki, gimnastyki, języka obcego, tańca towarzyskiego, karate, czy zajęć logopedycznych. Wiele placówek odchodząc od dotychczas obowiązujących standardów nauczania przedszkolnego, opartego głównie na zabawach z dziećmi, czy uczeniu podstawowej wiedzy matematycznej i humanistycznej w sposób bezpośredni, próbuje wdrażać innowacje w nauce. Innowacje te objawiają się poprzez niestandardowe sposoby nauki, np. poprzez kształtowanie postaw proekologicznych, naukę tańców narodowych różnych krajów, czy inne alternatywne formy nauki. Kuratorium Oświaty prowadzi takie zestawienia, dotyczące szkół i placówek oświatowych działających na terenie województwa świętokrzyskiego, które wdrażają innowacje pedagogiczne w określonych latach. Przykładowe zestawienie na rok szkolnych 2015/2016 przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 105. Wykaz szkół i placówek oświatowych województwa świętokrzyskiego wdrażających innowacje pedagogiczne w roku szkolnym 2015/2016.

Numer innowacji	Nazwa i adres szkoły	Tytuł innowacji pedagogicznej	Rodzaj innowacji pedagogicznej/eksperyment	Okres trwania projektu
1/15	Przedszkole Publiczne nr 12 z oddziałami integracyjnymi im. M. Konopnickiej w Ostrowcu Św. Oś. Słoneczne 5 27-400 Ostrowiec Św.	„Przedszkolaki w Krainie Liczb”	programowo-metodyczna	styczeń 2015 r. - czerwiec 2016 r.
6/15	Przedszkole Publiczne nr 5 w Ostrowcu Św. ul. Jasna 4 27-400 Ostrowiec Św.	„Aktywna obserwacja i doświadczanie świata”	organizacyjno-programowa	02 marca 2015 r. - czerwiec 2017 r.
17/15	Przedszkole Samorządowe nr 25 ul. Wojewódzka 12b 25-538 Kielce	„Przedszkole z oddziałami muzycznymi”	programowo-organizacyjna	1 września 2015 r. - 30 czerwca 2018 r.
27/15	Przedszkola Samorządowego nr 6 ul. Tadeusza Króla 3 27-600 Sandomierz	„Wczesna nauka czytania i pisanie dla dzieci w wieku od 3 do 5 lat w ćwiczeniach i zabawach z wykorzystaniem elementów metody B. Raclawickiego i I. Majchrzyk”	metodyczna	1 września 2015 r. - 30 czerwca 2018 r.
28/15		„Mali odkrywcy”	metodyczna	1 września 2015 r. - 24 czerwca 2016 r.
61/15	Publiczne Przedszkole w Łoniewie	„Zajęcia i zabawy	metodyczna	1 października

	Łonów 104 27-670 Łonów	przyrodnicze z elementami ekologii”		2015r. - 30 maja 2016 r.
115/15	Zespół Szkolno-Przedszkolny w Wiślicy Przedszkole ul. Podwale 1 28-160 Wiślica	„Ekologiczna Akademia Przedszkolaka”	programowo- metodyczna	1 września 2015 r. - 24 czerwca 2016 r.
124/15	Przedszkole Samorz nr 31 w Kielcach ul. Dąbrówki 38 25-631 Kielce	„Edukacja przedszkolna według Koncepcji Friedricha Froebła”	programowo- metodyczno- organizacyjna	1 września 2015 r. - czerwiec 2017 r.
168/15	Zespołu Placówek Oświatowych w Wąchocku Przedszkole Publiczne ul. Kościelna 10 27-215 Wąchock	„Wiem bo doświadczam”	metodyczna	1 października 2015r. - 11 czerwca 2016 r.
170/15	Przedszkole Samorządowe nr 4 w Końskich ul. Armii Krajowej 24 26-200 Końskie	„Klub tropieli piękna, historii i tradycji Ziemi Świętokrzyskiej”	programowo- metodyczna	1 października 2015r. - 30 czerwca 2016 r.
180/15	Przedszkole Samorządowe w Wodzisławiu ul. Szkolna 3 28-330 Wodzisław	„Z Babcią i Dziadkiem przez świat”	metodyczna	listopad 2015 r. - czerwiec 2017 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych: <http://kuratorium.kielce.pl/12352/wykaz-szkol-i-placowek-oswiatowych-województwa-swietokrzyskiego-wdrazajacych-innowacje-pedagogiczne-w-roku-szkolnym-2015-2016>

W związku z tym, iż tematyka analizy jest dość trudna, a dostępność materiałów znacznie ograniczona, Obserwatorium Rozwoju Regionalnego działające w Departamencie Polityki Regionalnej UMWS przeprowadziło badanie ankietowe na wybranej losowo wśród świętokrzyskich przedszkoli próbie dotyczące roku szkolnego 2015/2016. Ankieta została wysłana drogą mailową do 60 wybranych losowo placówek. Uzyskano odpowiedzi z 26 placówek. Na podstawie zebranych ankiet sporządzono niniejszą analizę.

WYNIKI BADANIA ANKIETOWEGO

Na pytanie pierwsze: „Jakie dodatkowe zajęcia na rzecz kształtowania i rozwijania wśród dzieci w wieku przedszkolnym kompetencji kluczowych niezbędnych na rynku pracy są prowadzone w Państwa placówce?”, wszystkie ośrodki wychowania przedszkolnego odpowiedziały, że prowadziły dodatkowe zajęcia. Niespełna 30% respondentów odpowiedziało, że jako dodatkowe zajęcia na rzecz rozwijania kompetencji kluczowych wprowadziło język angielski. Ponad 60% placówek prowadzi dodatkowo rytmikę, a 57,69% zajęcia logopedyczne. 38,46% ośrodków wychowania przedszkolnego prowadzi zajęcia plastyczne, a 34,62% zajęcia muzyczne. Niewielki odsetek placówek ma w swojej ofercie dydaktycznej zajęcia terapeutyczne (11,54%) oraz zajęcia matematyczne (7,69%). Znikomy procent ankietowanych, jako zajęcia dodatkowe prowadzi zajęcia ekologiczne i sportowe (3,85%). Tylko jedna z badanych placówek prowadzi zajęcia przyrodnicze z doświadczalnymi. Natomiast żadna z placówek biorących udział w badaniu ankietowym nie prowadziła zajęć ICT. Jako „inne” respondenci wymieniali zajęcia teatralne, taneczne oraz zajęcia z zakresu wspomaganie i korygowania rozwoju, jak również gimnastyki korekcyjnej.

Tabela nr 106. Pytanie 1. Jakie dodatkowe zajęcia na rzecz kształtowania i rozwijania wśród dzieci w wieku przedszkolnym kompetencji kluczowych niezbędnych na rynku pracy są prowadzone w Państwa placówce?

Zajęcia dodatkowe	Liczba i procent udzielonych odpowiedzi	
język angielski	24	92,31%
język niemiecki	0	0,00%
inny język nowożytny	0	0,00%
rytmika	16	61,54%
zajęcia logopedyczne	15	57,69%
zajęcia matematyczne	2	7,69%
zajęcia ekologiczne	1	3,85%
zajęcia przyrodnicze	1	3,85%
zajęcia plastyczne	10	38,46%
zajęcia sportowe	1	3,85%
zajęcia informatyczne (ICT)	0	0,00%
zajęcia muzyczne	9	34,62%
zajęcia terapeutyczne	3	11,54%

Źródło: Badania ankietowe przeprowadzone w czerwcu 2016 r. na próbie 26 przedszkoli w województwie świętokrzyskim.

Na pytanie drugie: „Jakie dodatkowe zajęcia na rzecz kształtowania i rozwijania wśród dzieci w wieku przedszkolnym kompetencji kluczowych niezbędnych na rynku pracy widzielibyście Państwo w swojej placówce w przyszłości?” udzielono następującej odpowiedzi. Najwyższą wartość końcową (92,31%), uzyskały zajęcia matematyczne. Respondenci odpowiedzieli, że w ponad 80% wybraliby zajęcia informatyczne (ICT) oraz zajęcia logopedyczne. Dużą popularnością cieszyłyby się również zajęcia z zakresu ekologii (76,92%), oraz zajęcia muzyczne (73,08%). Większość ankietowanych placówek widziałyby w swoim systemie nauczania zajęcia przyrodnicze (61,54%). Nieco ponad 53% wybrałaby dodatkową ilość zajęć z języka angielskiego oraz zajęcia plastyczne. Równo 50% ankietowanych zgłosiło chęć dodatkowego nauczania rytmiki oraz zajęć sportowych. 38,46% placówek wyraziło chęć prowadzenia zajęć terapeutycznych. Najmniejsze zapotrzebowanie, bo zaledwie 7,69% zgłoszono na zajęcia z języka niemieckiego.

Żadna z ankietowanych placówek wychowania przedszkolnego nie wyraziła chęci nauczania innych języków nowożytnych, jak również nie ma zdania na temat zajęć, gier i zabaw kształtujących postawę przedsiębiorczą i kreatywną u dzieci w wieku przedszkolnym. Respondenci wskazali również na zajęcia dodatkowe, takie jak zajęcia teatralne, taneczne, gra w szachy oraz wyrażają chęć

uczestnictwa w programie wychowania przedszkolnego „Dar Zabawy” w oparciu o koncepcję pedagogiczną Froebela.

Tabela nr 107. Pytanie 2. Jakie dodatkowe zajęcia na rzecz kształtowania i rozwijania wśród dzieci w wieku przedszkolnym kompetencji kluczowych niezbędnych na rynku pracy widzielibyście Państwo w swojej placówce w przyszłości?

Zajęcia dodatkowe	Liczba i procent udzielonych odpowiedzi	
język angielski;	14	53,85%
język niemiecki;	2	7,69%
inny język nowożytny (jaki?)	0	0,00%
rytmika;	13	50,00%
zajęcia logopedyczne;	21	80,77%
zajęcia matematyczne;	24	92,31%
zajęcia ekologiczne;	20	76,92%
zajęcia przyrodnicze;	16	61,54%
zajęcia plastyczne;	14	53,85%
zajęcia sportowe;	13	50,00%
zajęcia informatyczne (ICT);	22	84,62%
zajęcia muzyczne;	19	73,08%
zajęcia terapeutyczne;	10	38,46%

Źródło: Badania ankietowe przeprowadzone w czerwcu 2016 r. na próbie 26 przedszkoli w województwie świętokrzyskim.

Na kolejno zadane pytanie: „Czy program nauczania placówki umożliwi dzieciom rozwój zainteresowań i szczególnych uzdolnień? Jeśli TAK, to w jaki sposób?”, 19 badanych placówek udzieliło pozytywnej odpowiedzi, co stanowi nieco powyżej 73%, a negatywne zdanie wyraziło 7 ośrodków edukacji przedszkolnej (26,92%). Jedenaście przedszkoli (42,31%) podało, iż realizowane są autorskie programy nauczania przygotowane przez nauczycieli z uwzględnieniem indywidualnych umiejętności i zdolności dzieci przebywających w danej grupie przedszkolnej. Jedna z placówek podkreśliła, iż rozszerzyła własne treści programu dla dzieci zdolnych w różnych sferach. Respondenci z czterech placówek nadmienili, iż wyczerpują treści zawarte w Podstawie Programowej Wychowania

Przedszkolnego z zakresu działań plastycznych. Również 4 placówki zaznaczyły, iż głównym sposobem rozwoju zainteresowań i szczególnych uzdolnień są zajęcia teatralne i taneczne oraz różne formy prezentacji (recytacja, śpiew) podczas imprez i uroczystości przedszkolnych lub środowiskowych. Tylko 5 placówek podkreśliło, że podstawowym sposobem rozwoju zainteresowań i uzdolnień dzieci oraz twórczego myślenia jest uczestnictwo dzieci w projektach edukacyjnych, konkursach, quizach i kącikach zainteresowań oraz wszelkich zajęciach dydaktycznych, środowiskowych, międzyszkolnych, otwartych, jak również ogólnopolskich.

Tabela nr 108. Pytanie 3. Czy program nauczania placówki umożliwia dzieciom rozwój zainteresowań i szczególnych uzdolnień? Jeśli TAK, to w jaki sposób?

Tak/Nie	Liczba i procent udzielonych odpowiedzi	
TAK	19	73,08%
NIE	7	26,92%

Źródło: Badania ankietowe przeprowadzone w czerwcu 2016 r. na próbie 26 przedszkoli w województwie świętokrzyskim.

W pytaniu czwartym pytano o projekty edukacyjne i wychowawcze: „Czy Państwa placówka posiada ofertę edukacyjną wzbogaconą projektami edukacyjnymi lub innymi projektami wychowawczymi (np. darmowe zajęcia sportowe, jak karate, pływanie, nauka tańca, dodatkowe zajęcia ekologiczne, plastyczne, informatyczne, itp.)? Jeśli TAK, to jaką?”. Niestety ponad połowa (prawie 54%) przedszkoli nie posiada w swojej ofercie urozmaiceń poprzez projekty edukacyjne lub wychowawcze. Dwanaście placówek edukacji przedszkolnej może zaproponować dzieciom oraz pochwalić się realizacją dodatkowych zajęć podnoszących jakość edukacji przedszkolnych. Ponad 30% placówek realizujących wzbogaconą ofertę, prowadzi zajęcia z tańca oraz naucza przedszkolaków pływania. Trzy placówki proponują zajęcia tematyczne z plastyki, dwie prowadzą zajęcia teatralne, a jedna wyszczególnia darmowe ćwiczenia sportowe, muzyczne oraz z rytmiki. Jedno z przedszkoli wprowadziło „innovację pedagogiczną wczesnej nauki języka angielskiego dla 3 i 4 latków”. Realizowane są również projekty edukacyjne, takie jak: „Bezpieczny Przedszkolak”, „Czyste powietrze wokół nas”, „Kubusiowi Przyjaciele Natury”. „Dzieciństwo bez próchnicy”, „Wszystkie dzieci lubią tęczkowe smaki”, „Rośniemy zdrowo”, „Witaj Europo w naszym przedszkolu” oraz „Kolorowy świat”.

Tabela nr 109. Pytanie 4. Czy Państwa placówka posiada ofertę edukacyjną wzbogaconą projektami edukacyjnymi lub innymi projektami wychowawczymi (np. darmowe zajęcia sportowe, jak karate, pływanie, nauka tańca, dodatkowe zajęcia ekologiczne, plastyczne, informatyczne, itp.)? Jeśli TAK, to jaką?

Tak/Nie	Liczba i procent udzielonych odpowiedzi	
TAK	12	46,15%
NIE	14	53,85%

Źródło: Badania ankietowe przeprowadzone w czerwcu 2016 r. na próbie 26 przedszkoli w województwie świętokrzyskim.

Następne pytanie w badaniu ankietowym brzmiało: „Czy w Państwa placówce są prowadzone zajęcia kształtujące u dzieci postawy/umiejętności dotyczące kreatywności, innowacyjności oraz pracy zespołowej? Proszę wymienić jakie?”

Część pierwsza pytania dotyczyła zajęć rozwijających kreatywność (kreatywne zabawy wymagające pomysłowości, gry aktorskie, zabawy plastyczne wymagające np. teatralizacji tekstu, zabawy barwą/kształtem, zabawy matematyczne wymagające twórczego myślenia, itp.). W tej części pytania ankietowani odpowiedzieli w 100%. Respondenci prawie w 46,15% oznajmili, że prowadzą gry i zabawy z wyobrażonymi przedmiotami, snucie fantastycznych historii, wykorzystanie różnorodnych materiałów do twórczości, zabawy wymagające pomysłowości, pobudzanie ciekawości dziecka, eksperymentowanie materiałami i narzędziami, a 7 placówek (26,91%) podkreśliło, że prowadzi zabawy wspomagające pomysłowość, zabawy barwą. Udzielono również 7 innych odpowiedzi, które przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela nr 110. Pytanie 5a. Czy w Państwa placówce są prowadzone zajęcia kształtujące u dzieci postawy/umiejętności dotyczące kreatywności, innowacyjności oraz pracy zespołowej? Proszę wymienić jakie?

Zajęcia kształtujące u dzieci postawy/umiejętności dotyczące kreatywności	Liczba i procent udzielonych odpowiedzi	
	Liczba	Procent
zabawy wspomagające pomysłowość, zabawy barwą	7	26,91%
gry i zabawy z wyobrażonymi przedmiotami, snucie fantastycznych historii, wykorzystanie różnorodnych materiałów do twórczości, zabawy wymagające pomysłowości, pobudzanie ciekawości dziecka, eksperymentowanie materiałami i narzędziami	12	46,14%
improvizacje ruchowe, scenki darmowe, inscenizacje, zabawy: tematyczne, konstrukcyjne, rozwiązywanie: zadań matematycznych, zagadek, rebusów	1	3,85%
zajęcia teatralne, z wykorzystaniem metody dramy, zabawy kształtujące myślenie krytyczne, kreatywność, zabawy plastyczne z wykorzystaniem różnego rodzaju materiałów plastycznych	1	3,85%
projekt "Teatr"	1	3,85%
kreatywne zabawy wymagające pomysłowości, gry aktorskie, zabawy plastyczne	1	3,85%
elementy dramy, gry aktorskie, zabawy barwą	1	3,85%
zabawy plastyczne: malowanie dziesięcioma palcami, metoda frotażu, gry aktorskie, drama, zabawy matematyczne według metody E. Gruszczyk-Kolczyńskiej, metoda pedagogiki zabawy, Metoda Orffa, Labana, odmienna metoda nauki czytania Ireny Majchrzak	1	3,85%
zajęcia rozwijające kreatywność: zabawy plastyczne, zabawy teatralne, darmowe zabawy matematyczne, zabawy muzyczno-rytmiczne, zabawy ruchowe, metoda gimnastyki twórczej, improvizacje ruchowe, muzyczne, plastyczne	1	3,85%

Źródło: Badania ankietowe przeprowadzone w czerwcu 2016 r. na próbie 26 przedszkoli w województwie świętokrzyskim.

Druga część pytania 5 dotyczyła zajęć rozwijających innowacyjność. Zagadnienie poruszało kwestie kształtowania nawyków zdrowego żywienia, potrzeb aktywności fizycznej, innowacji dotyczących nowoczesnych metod zabawowo-twórczych w przedszkolu np. poprzez eksperymentowanie, rozwijanie zainteresowań związanych z otaczającym światem poprzez tworzenie warunków do poznawania i rozumienia znaczenia nauki i techniki w życiu człowieka, stosowanie nowoczesnych metod zabawowych i twórczych z elementami doświadczenia itp. W tej części pytania 2 placówki nie udzieliły odpowiedzi. 24 jednostki edukacji przedszkolnej (92,31%) ma w swoim zakresie edukacyjnym zajęcia rozwijające innowacyjność u przedszkolaków. 11 placówek (42,31%) prowadzi zadania zabawowo-twórcze do samodzielnego lub grupowego rozwiązania, samodzielne odkrywanie wiedzy przez dziecko, kąciki zainteresowań, wymyślanie nowych zastosowań przedmiotów, rozwijanie zainteresowań związanych z otaczającym światem. Ponad 26% respondentów zaznaczyło, że w ich placówce rozwijanie innowacyjności prowadzone jest poprzez kształtowanie nawyków zdrowego żywienia, aktywności fizycznej. 6 jednostek wychowania przedszkolnego wymieniło inne niż opisane odpowiedzi (zob. Tab.6).

Tabela nr 111. Pytanie 5b. Czy w Państwa placówce są prowadzone zajęcia kształtujące u dzieci postawy/umiejętności dotyczące kreatywności, innowacyjności oraz pracy zespołowej? Proszę wymienić jakie?

Zajęcia kształtujące u dzieci postawy/umiejętności dotyczące innowacyjności	Liczba i procent udzielonych odpowiedzi	
kształtowanie nawyków zdrowego żywienia, aktywności fizycznej	7	26,92%
zadania zabawowo-twórcze do samodzielnego lub grupowego rozwiązania, samodzielne odkrywanie wiedzy przez dziecko, kąciki zainteresowań, wymyślanie nowych zastosowań przedmiotów, rozwijanie zainteresowań związanych z otaczającym światem	11	42,31%
wdrażanie programu zdrowego żywienia – przygotowywanie przez dzieci: sałatek, soków, kanapek. Gry i zabawy ruchowe w sali i na świeżym powietrzu	1	3,85%
praca metodą projektów	1	3,85%
innowacja pedagogiczna kształtująca nawyki zdrowego żywienia oraz potrzeby aktywności fizycznej; stosowanie nowoczesnych metod zabawowych i twórczych z elementami doświadczenia	1	3,85%
kształtowanie nawyków zdrowego stylu życia: właściwe odżywianie, ruch na świeżym powietrzu	1	3,85%
kształtowanie nawyków zdrowego żywienia: realizacja programu „Przedszkole przyjazne żywieniu i aktywności fizycznej dziecka”	1	3,85%

zajęcia rozwijające innowacyjność: kształtowanie nawyków zdrowego żywienia - np. tworzenie jadłospisów z udziałem dzieci, potrzeba aktywności fizycznej - tworzenie i wykorzystanie niekonwencjonalnych przyborów do zabaw ruchowych, udział w olimpiadzie przedszkolaka, spartakiadzie przedszkolnej, kształtowanie postaw ekologicznych - segregacja odpadów, wykonywanie ekozabawek z odpadów, udział w olimpiadzie ekologicznej, stosowanie nowoczesnych metod zabawowych i twórczych z wykorzystaniem metod pedagogiki zabawy, metody aktywnego słuchania muzyki Batti Strauss	1	3,85%
---	---	-------

Źródło: Badania ankietowe przeprowadzone w czerwcu 2016 r. na próbie 26 przedszkoli w województwie świętokrzyskim.

Trzecia część pytania piątego dotyczyła zajęć kształtujących umiejętność pracy zespołowej, takich, jak gry i zabawy integracyjne, zajęcia plastyczne, muzyczne, ruchowe, zajęcia umożliwiające rozwijanie umiejętności komunikowania się itp. 11 placówek (42,31%) odpowiedziało, że najważniejsza jest praca w grupie, gry i zabawy integracyjne, zabawy pobudzające płynność językową, interpretowanie własnych prac plastycznych. 26,92% placówek poinformowało, że w swoim przedszkolu prowadzi gry i zabawy integracyjne, ruchowe, muzyczne, aby rozwijać umiejętności pracy zespołowej. W tabeli poniżej zamieszczono jeszcze 8 innych odpowiedzi (zob. Tab. 7).

Tabela nr 112. Pytanie 5c. Czy w Państwa placówce są prowadzone zajęcia kształtujące u dzieci postawy/umiejętności dotyczące kreatywności, innowacyjności oraz pracy zespołowej? Proszę wymienić jakie?

Zajęcia kształtujące u dzieci postawy/umiejętności dotyczące pracy zespołowej	Liczba i procent udzielonych odpowiedzi	
gry i zabawy integracyjne, ruchowe, muzyczne	7	26,92%
praca w grupie, gry i zabawy integracyjne, zabawy pobudzające płynność językową, interpretowanie własnych prac plastycznych	11	42,31%
praca zespołowa w zabawach: konstrukcyjnych, plastycznych, tematycznych, wspólne tańczenie i śpiewanie	1	3,85%
zajęcia z wykorzystaniem bajek o tematyce wychowawczej, integrujące grupę, zabawy i zajęcia angażujące całą grupę	1	3,85%
zajęcia metodą Pedagogiki Zabawy; Koło plastyczne; Wszystkie wymienione obok zajęcia są realizowane w ramach podstawy programowej	1	3,85%
gry i zabawy integracyjne; zajęcia plastyczne, muzyczne, ruchowe; zajęcia umożliwiające rozwijanie umiejętności komunikowania się	1	3,85%
nauka tańca ludowego	1	3,85%
zabawy integracyjne, teatralne	1	3,85%

zajęcia plastyczne muzyczne, ruchowe, zabawy dydaktyczne	1	3,85%
zajęcia kształtujące umiejętność pracy zespołowej: gry i zabawy integracyjne, zajęcia plastyczne, muzyczne, rytmiczne, ruchowe, konstrukcyjne, ekologiczne, twórcze; zajęcia umożliwiające rozwijanie umiejętności komunikowania się: zabawy językowe - kalambury, rebusy, zabawy relaksacyjne	1	3,85%

Źródło: Badania ankietowe przeprowadzone w czerwcu 2016 r. na próbie 26 przedszkoli w województwie świętokrzyskim.

Ostatnie pytanie miało na celu pozyskanie informacji od placówek wychowania przedszkolnego w zakresie realizacji projektów współfinansowanych przez inny organ krajowy lub zagraniczny, wspomagający realizację zadań edukacyjnych i rozwojowych. Niestety, żadna z 26 badanych placówek prowadzących działania w zakresie edukacji przedszkolnej, nie realizuje projektu współfinansowanego przez wskazane w pytaniu organy.

WNIOSKI

W dobie dynamicznie zachodzących zmian cywilizacyjnych edukacja jest postrzegana, jako najważniejsza inwestycja w przyszłość. Zgodnie z przyjętymi założeniami podmiotem w procesie edukacji jest dziecko, a nauczyciel ma mu towarzyszyć w procesie zdobywania wiedzy, nowych doświadczeń i umiejętności. Kładziony jest nacisk na potrzebę wspierania innowacyjnych, twórczych i stosujących nowoczesne metody nauczycieli w celu tworzenia optymalnych programów nauczania i zapewnienia ich należytej realizacji.

Z przeprowadzonej analizy wynika, że obecnie w Polsce widoczny jest deficyt miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego. Jednym z województw, które szczególnie boryka się z tym problemem jest województwo świętokrzyskie. Wskaźnik liczby dzieci w wieku 3-5 lat przypadających na jedno miejsce w placówce wychowania przedszkolnego wynosi tu aż 1,04 (w 2016 r. 1,14) podczas, gdy w skali kraju zanotowano go na poziomie 0,94 (w 2016 r. 1,01) dziecka na jedno miejsce. Wartość ta spowodowała, że region świętokrzyski znalazł się na 12-ej pozycji (w 2016 r. na 15-ej).

Analizując wskaźnik uprzedzskolnienia również widać, że sytuacja w województwie świętokrzyskim w 2017 r. i pod tym względem jest niekorzystna. Był to jeden z najniższych wskaźników w Polsce. Osiągnął on wartość w świętokrzyskim w przedziale wiekowym 3-5 lat 80,3% (w 2016 r. 76,8,). Wynika z niego, że województwo świętokrzyskie zajmowało 14 miejsce wśród wszystkich województw. Dla porównania, do placówek wychowania przedszkolnego w Polsce uczęszczało 80,7% dzieci w grupie wiekowej 3-6 lat wobec 84,2% w roku poprzednim (wtedy grupa wiekowa 3-5 lat) natomiast dla dzieci 3-5 lat wskaźnik ten wynosił 81,1% (95,3 w miastach i 61,6 na wsiach). Wśród pięcioletków 90,7% brało udział w zajęciach przedszkolnych, wśród czterolatków – 84,6% (83,9% w roku 2015/2016), a wśród trzylatków – 67,1% (w roku ubiegłym – 70,5%).

Wraz ze wzrostem liczby dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym musi zwiększyć się liczba nauczycieli w placówkach wychowania przedszkolnego. Osiągnięcie zakładanego w krajach UE poziomu uprzedzskolnienia na poziomie 95% powinno proporcjonalnie stwarzać nowe miejsca pracy związane z edukacją przedszkolną.

Obecnie w Polsce widoczny jest deficyt miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego, także w placówkach specjalnych. Do województw, wśród których niewątpliwie konieczna jest pomoc i zwiększenie placówek specjalnych należy województwo świętokrzyskie.

Liczba przedszkoli specjalnych w regionie wynosi zaledwie 9, a miejsc 173. Są to liczby bardzo niewielkie zarówno w porównaniu do innych województw, jak i w stosunku do ogólnej liczby dzieci w wieku przedszkolnym, mieszczących się w przedziale wiekowym 3-6 lat.

Województwo świętokrzyskie bardzo niekorzystnie wypadło na tle innych województw pod względem liczby dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w wieku 3-5 lat, zajmując 14-e miejsce w 2015 r., 2016 r. i 2017 roku. W regionie w placówkach wychowania przedszkolnego było 28 467 dzieci w wieku 3-5 lat w 2015 r., co stanowiło 2,8% opisywanej grupy w skali kraju, zaś w 2016 r. było o 2 559 dzieci mniej (25 908) niż w roku poprzednim, co stanowiło 2,8%, podobnie, jak w roku 2015, opisywanej grupy. W roku 2017 było w tej grupie 26 223 dzieci (czyli o 315 dzieci więcej niż w roku poprzednim), co stanowiło 2,73% w skali kraju. Mniej dzieci w wieku 3-5 lat w 2017 r. znalazło miejsce w placówkach wychowania przedszkolnego w województwie opolskim (2,39%, w

2016 r. 2,41%) i lubuskim (2,56%, w 2016 r. 2,59%). Najwięcej dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego w wieku 3-5 lat odnotowano w 2017 r. w województwie mazowieckim (16,40%, w 2016 r. 16,33%), śląskim (11,69%, w 2016 r. 11,72%) i wielkopolskim (10,15%, w 2016 r. 10,19%). Należy przy tym nadmienić, że dla kraju liczba dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego w wieku 3-5 lat wynosiła w 2017 r. 961 561 (937 261 w 2016 r.) osób.

W regionie świętokrzyskim w 2017 r. liczba dzieci w grupie wiekowej 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym wyniosła 44 359 (w 2016 r. 45 929) osób, co dało nam jedną z najniższych pozycji w skali kraju pod tym względem (13-e miejsce). W świętokrzyskim w 2017 r. w placówkach wychowania przedszkolnego było 36 689 (w 2016 r. 35 785) dzieci w wieku 3-6 lat, co stanowiło 2,77% (w 2016 r. 2,82%) opisywanej grupy w skali kraju, czyli podobnie, jak w przypadku grupy dzieci w wieku 3-5 lat.

Na koniec 2017 roku w województwie świętokrzyskim było 36 689 (w 2016 r. 35 785) dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym, z czego 19 520 (w 2016 r. 18 985) zamieszkiwało miasta, a 17 169 (w 2016 r. 16 800) na wsi.

Ogółem w województwie świętokrzyskim w 2017 r. liczba placówek wychowania przedszkolnego wynosiła 806 jednostek (o 6 więcej niż w roku poprzednim), co stanowiło zaledwie 3,67% wszystkich placówek w kraju. **Świętokrzyskie to jeden z 6 polskich regionów o najniższej liczbie placówek wychowania przedszkolnego.** Wśród 806 placówek wychowania przedszkolnego, jakie funkcjonowały na terenie województwa świętokrzyskiego w 2017 roku było 339 przedszkoli (aż o 22 więcej niż w roku poprzednim), 1 zespół wychowania przedszkolnego (bez specjalnych), 119 punktów przedszkolnych (o 6 mniej niż w roku poprzednim) i 356 oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych (o 10 mniej niż w roku poprzednim).

W odniesieniu do wszystkich placówek wychowania przedszkolnego, 30,65% - 599 z nich było zlokalizowanych w miastach. Blisko połowa przedszkoli również znajdowała się na wsi 47,27%, ale także wskaźnik zmalał o 0,13% (47,4%). Pozostałe formy wychowania przedszkolnego funkcjonowały przede wszystkim na obszarach wiejskich. Na wsi znajdowało się 85,39% (w 2016 r. 81,69%) - 356 oddziałów przedszkolnych przy szkołach podstawowych, 89,92% (w 2016 r. 92,0%) - 119 punktów przedszkolnych, a także jeden istniejący w województwie zespół wychowania przedszkolnego, czyli 100%. W stosunku do roku 2015/2016 liczba wszystkich placówek wzrosła o 2,7%. Wzrost odnotowano w liczbie przedszkoli, których przybyło 431 (co stanowiło przyrost o 3,8%) - w tym 110 placówek na wsi oraz w oddziałach przedszkolnych przy szkołach podstawowych, gdzie liczba placówek wzrosła o 208, tj. 2,7%, z czego w mieście nastąpił wzrost o 291 placówek, a na wsi spadek o 83 placówki. Spadek liczby pozostałych typów placówek wyniósł w przypadku punktów przedszkolnych 3,5%, a zespołów wychowania przedszkolnego - o 16%. Przedszkola stanowiły ponad połowę (54,3%) wszystkich placówek wychowania przedszkolnego, przy czym ponad 2/3 (67,2%) wszystkich przedszkoli zlokalizowanych było w miastach. Oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych stanowiły 37,1% wszystkich typów placówek, przy czym prawie 75,7% zlokalizowanych było na wsi. Zespoły wychowania przedszkolnego oraz punkty przedszkolne stanowiły natomiast 8,6% wszystkich placówek (59,2% zlokalizowanych było na wsi).

W 2017 roku w placówkach wychowania przedszkolnego przygotowanych było w regionie świętokrzyskim 31 285 (w 2016 r. 29 586) miejsc. Liczba ta zwiększyła się w stosunku do roku poprzedniego o 1 699 miejsc. Skorzystało z nich 36, 69 (w 2016 r. 35,79) tys. dzieci, co oznaczało, że ich wykorzystanie ukształtowało się na poziomie sięgającym blisko 82,7% (w 2016 r. 82,68%). Z

procentowego udziału liczby dzieci w wieku 3-5 lat uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego według stanu w 2017 r. wynika, że województwo świętokrzyskie miało jeden z najniższych wskaźników w tym zakresie w Polsce, wynoszący 80,3% (w 2016 r. 76,8%, a w przedziale wiekowym 3-6 lat 82,7%, w 2016 r. 77,9%) i zajmowało 14 miejsce wśród wszystkich województw.

W grudniu 2015 r. zmianie uległa ustawa o systemie oświaty wprowadzając obowiązek szkolny dziecka od 7-ego roku życia i dając dowolność wyboru rodzicom oraz możliwość wysłania dziecka 6-letniego do szkoły. Jednocześnie dziecko w wieku 6 lat ma obowiązek odbycia rocznego przygotowania przedszkolnego w wybranej placówce wychowania przedszkolnego. W związku z tym wszystkie dzieci 6-letnie oraz wszystkie chętne dzieci 5-letnie i 4-letnie muszą mieć zapewnione miejsce realizacji wychowania przedszkolnego w przedszkolach, o oddziałach przedszkolnych przy szkołach podstawowych lub w punktach przedszkolnych, czy w innych formach wychowania przedszkolnego. Pociąga to za sobą znaczną trudność w określeniu zapotrzebowania na miejsca w takich placówkach.

Opisując stan i strukturę demograficzną województwa świętokrzyskiego warto nadmienić, że liczba ludności zamieszkującej region ulega stałemu spadkowi. W 2016 roku wynosiła ona 1 252 900 osób, a w 2017 roku już 1 247 732 osoby⁴⁶. Najwięcej osób zamieszkuje w powiecie kieleckim (210 102 osoby), a najmniej w kazimierskim (34 049 osób). Zaznaczyć należy, że województwo świętokrzyskie znajduje się w grupie województw z najtrudniejszą sytuacją demograficzną, związaną z ubytkiem ludności oraz procesem starzenia się społeczeństwa.

Zmniejszenie liczby dzieci jest rezultatem przemian w procesach demograficznych i migracyjnych, a przede wszystkim głębokiej depresji urodzeniowej z lat 90-tych oraz z początku tego stulecia.⁴⁷ W województwie świętokrzyskim liczba dzieci mieszczących się w grupie wiekowej 3-6 lat w 2014 r. stanowiła 3,44% liczby ludności województwa, w 2015 r. był to odsetek 3,84% w stosunku do populacji regionu, zaś w 2016 r. było to 3,67%, a więc o 0,17% niższy niż przed rokiem. W roku 2017 odsetek ten wynosił 3,56% i był niższy niż w roku 2016 o 0,11%. Natomiast odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w grupie wiekowej 3-6 lat w roku 2016 w stosunku do populacji województwa wynosił 2,86%, a w 2017 roku 2,92%, czyli nastąpił wzrost o 0,08% w odniesieniu do 2016 r. Zatem różnica procentowa w liczbie dzieci ogólnie w grupie wiekowej 3-6 lat i liczbą dzieci w tej samej grupie wiekowej objętych wychowaniem przedszkolnym to 0,8% w roku 2016 i 0,64% w 2017 roku. Widać zatem, że sytuacja nieznacznie się poprawia.

Jednym ze sposobów odwrócenia niekorzystnych trendów demograficznych jest zapewnienie opieki dzieciom w wieku przedszkolnym, w tym w placówkach specjalnych, co spowoduje możliwość skorelowania obowiązków wychowawczych rodziców z wymogami zawodowymi. **Ostatnie dane statystyczne dotyczące wzrostu liczebności dzieci mieszczących się w przedziale wiekowym 3-6 lat dają podstawę do przewidywanego wzrostu zapotrzebowania na miejsca w placówkach wychowania przedszkolnego.**

Ponadto daje się zaobserwować zjawisko dowożenia dzieci do placówek wychowania przedszkolnego nie w miejscu zamieszkania, ale do miejscowości, gdzie pracują rodzice, co także

⁴⁶ Analiza zapotrzebowania na usługi edukacji przedszkolnej na obszarze województwa świętokrzyskiego, Dokument opracowany na potrzeby realizacji Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014 – 2020, przygotowany przez Piotra Ochwanowskiego – Kierownika Obserwatorium Rozwoju Regionalnego.

⁴⁷ Główny Urząd Statystyczny: „Dzieci w Polsce. Charakterystyka demograficzna”, Warszawa, czerwiec 2015 rok;

należy uwzględnić analizując obraz stworzony na podstawie danych statystycznych.

Wobec tego zasadne jest wsparcie dla tego typu placówek we wszystkich gminach regionu.

Bardzo ważnym elementem edukacji wczesnoszkolnej, w tym przedszkolnej, o którym należy pamiętać przy wspieraniu placówek, jest dobrze zbudowana podstawa programowa lub umiejętność dostosowania charakteru zajęć do potrzeb przyszłego rynku pracy. Będzie to z pewnością procentowało w przyszłości niskim poziomem bezrobocia, jak i nowoczesnym i konkurencyjnym rynkiem pracy, a co w rezultacie pozwoli na szybkie zaspokajanie wymagań przyszłych pracodawców. Istotne jest zatem wspieranie postaw kreatywności, innowacyjności, jak i pracy zespołowej, jako fundamentalnych cech, które należy pielęgnować od najmłodszych lat życia. Zasadnym jest więc, by wspierać te placówki wychowania przedszkolnego, które wykazują inicjatywę związaną z poszerzaniem lub wdrażaniem nowych, innowacyjnych programów edukacyjnych bądź programów związanych z kształtowaniem kreatywności wśród przedszkolaków, a przede wszystkim te, które opracowują i wdrażają nowe programy edukacyjne bazujące na innowacyjności, kreatywności i pracy zespołowej oraz te, które do tego typu działań przystępują lub zamierzają przystąpić.

SPIS TABEL

Tabela nr 1. Stan ludności w województwie świętokrzyskim w 2015 i 2016 roku ogółem.....	16
Tabela nr 2. Urodzenia żywe na 1 000 ludności w województwie świętokrzyskim w latach 2015-2016 w podziale na powiaty.	16
Tabela nr 3. Przyrost naturalny na 1 000 ludności ogółem w podziale na powiaty.....	17
Tabela nr 4. Przyrost naturalny na 1 000 ludności ogółem w podziale na województwa.....	18
Tabela nr 5. Liczba urodzeń żywych w województwie świętokrzyskim w 2015 i 2016 roku.....	18
Tabela nr 6. Współczynnik dzietności w 2015 i 2016 roku.	19
Tabela nr 7. Liczba placówek wychowania przedszkolnego w Polsce w roku szkolnym 2015/2016.....	22
Tabela nr 8. Placówki wychowania przedszkolnego w województwie świętokrzyskim na wsi w roku szkolnym 2016/2017 ogółem.	24
Tabela nr 9. Liczba przedszkoli w 2016 roku w Polsce ogółem z podziałem na placówki zwykłe i specjalne.....	25
Tabela nr 10. Liczba przedszkoli w województwie świętokrzyskim w latach 2014-2016 w powiatach z uwzględnieniem podziału na gminy miejskie i wiejskie.....	25
Tabela nr 11. Liczba oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych w latach 2014-2016 w Polsce ogółem i w województwach.	29
Tabela nr 12. Liczba oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych w województwie świętokrzyskim w latach 2014-2016 w powiatach z uwzględnieniem podziału na gminy miejskie i wiejskie.....	30
Tabela nr 13. Liczba punktów przedszkolnych w latach 2014-2016 w Polsce i w województwach ogółem.	33
Tabela nr 14. Liczba punktów przedszkolnych w województwie świętokrzyskim w latach 2014-2016 w powiatach z uwzględnieniem podziału na gminy miejskie i wiejskie.	34
Tabela nr 15. Liczba zespołów wychowania przedszkolnego w latach 2014-2016 roku w Polsce i w województwach ogółem.....	36
Tabela nr 16. Liczba dzieci w wieku 3-4 oraz 4-6 lat w latach 2014-2015 w Polsce ogółem.....	37
Tabela nr 17. Liczba dzieci w wieku 3-5 lat w latach 2014-2016 w Polsce i w województwach ogółem.	38
Tabela nr 18. Procentowy spadek ludności w wieku 3-5 lat w Polsce w 2016 roku w odniesieniu do 2015 roku.....	38
Tabela nr 19. Liczba dzieci w wieku 3-6 lat w latach 2014-2015 w Polsce ogółem.....	39
Tabela nr 20. Procentowy spadek ludności w wieku 3-6 lat w Polsce w 2016 roku w odniesieniu do 2015 roku.....	40
Tabela nr 21. Dzieci objęte wychowaniem przedszkolnym w placówkach wychowania przedszkolnego w latach 2015-2016 w Polsce i w województwach.	42
Tabela nr 22. Procentowy udział liczby dzieci w wieku 3-5, 3-6, 3-4 i 4-6 lat uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego w podziale na województwa w latach 2015-2016.	43
Tabela nr 23. Liczba dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w województwie świętokrzyskim w latach 2015-2016 roku ogółem w powiatach z uwzględnieniem podziału na miasto i wieś.	44

Tabela nr 24. Liczba miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego w latach 2014-2016 roku w Polsce.	45
Tabela nr 25. Liczba miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego w latach 2015-2016 roku w województwie świętokrzyskim w podziale na powiaty.	46
Tabela 25. Dzieci w wieku 3-5 lat przypadające na jedno miejsce w placówkach wychowania przedszkolnego według województw w latach 2014-2016 r.	47
Tabela 27. Liczba przedszkoli specjalnych według województw w latach 2014-2016.	48
<i>Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych</i>	48
Tabela nr 28. Liczba przedszkoli specjalnych ogółem w województwie świętokrzyskim w podziale na powiaty w latach 2014-2016.	48
Tabela nr 29. Liczba miejsc w przedszkolach specjalnych według województw w latach 2014-2016.	49
<i>Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych</i>	49
Tabela nr 30. Liczba miejsc w przedszkolach specjalnych w województwie świętokrzyskim w latach 2014-2016 roku w podziale na powiaty.	50
Tabela nr 31. Liczba dzieci w wieku 3-6 lat w przedszkolach specjalnych według województw w latach 2014-2016.	50
Tabela nr 32. Liczba dzieci w przedszkolach specjalnych w województwie świętokrzyskim w podziale na powiaty w latach 2015-2016 z uwzględnieniem wieku.....	51
Tabela nr 33. Ilość placówek wychowania przedszkolnego w powiecie kieleckim w latach 2015-2016 w podziale na gminy.....	52
Tabela nr 34. Liczba dzieci w wieku 3-6 lat ogółem w podziale na grupy wiekowe zamieszkujących powiat kielecki w 2015 i 2016 roku, w podziale na gminy.	54
Tabela nr 35. Liczba dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w podziale na grupy wiekowe, zamieszkujących powiat kielecki w latach 2015-2016 roku, w podziale na gminy.	55
Tabela nr 36. Liczba miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego w powiecie kieleckim w latach 2015-2016 z uwzględnieniem podziału na miasto i wieś.....	56
Tabela nr 37. Procentowy udział liczby dzieci w wieku 3-5 lat i 3-6 lata uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego według gmin w powiecie kieleckim w 2016 r.....	57
Tabela nr 38. Ilość placówek wychowania przedszkolnego w powiecie koneckim w latach 2015-2016 w podziale na gminy.....	58
Tabela nr 39. Liczba dzieci w wieku 3-6 lat ogółem w podziale na grupy wiekowe zamieszkujących powiat konecki w 2015 i 2016 roku, w podziale na gminy.	59
Tabela nr 40. Liczba dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w podziale na grupy wiekowe, zamieszkujących powiat konecki w latach 2015-2016, w podziale na gminy.	60
Tabela nr 41. Liczba miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego w powiecie koneckim w latach 2015-2016 z uwzględnieniem podziału na gminy.	61
Tabela nr 42. Procentowy udział liczby dzieci w wieku 3-5 lat i 3-6 lat uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego według gmin w powiecie koneckim w 2016 r.	61
Tabela nr 43. Ilość placówek wychowania przedszkolnego w powiecie ostrowieckim w latach 2015-2016 w podziale na gminy.....	62
Tabela nr 44. Liczba dzieci w wieku 3-6 lat ogółem w podziale na grupy wiekowe zamieszkujących powiat ostrowiecki w latach 2015 i 2016 w podziale na gminy.	63

Tabela nr 45. Liczba dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w podziale na grupy wiekowe, zamieszkujących powiat ostrowiecki w latach 2015-2016 roku w podziale na gminy.....	63
Tabela nr 46. Liczba miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego w powiecie ostrowieckim w latach 2015-2016 w gminach, z uwzględnieniem podziału na miasto-wieś.....	64
Tabela nr 47. Procentowy udział liczby dzieci w wieku 3-5 i 3-6 lat uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego według gmin w powiecie ostrowieckim w 2016 r.	65
Tabela nr 48. Ilość placówek wychowania przedszkolnego w powiecie skarżyskim w latach 2015-2016 w podziale na gminy.....	65
Tabela nr 49. Liczba dzieci w wieku 3-6 lat ogółem w podziale na grupy wiekowe zamieszkujących powiat skarżyski w latach 2015 i 2016 w podziale na gminy.	66
Tabela nr 50. Liczba dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w podziale na grupy wiekowe, zamieszkujących powiat skarżyski w latach 2015-2016 w podziale na gminy.	67
Tabela nr 51. Liczba miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego w powiecie skarżyskim w 2014 roku z uwzględnieniem agregatu „miasto-wieś”.....	67
Tabela nr 52. Procentowy udział liczby dzieci w wieku 3-5 lat i 3-6 lat uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego według gmin w powiecie skarżyskim w 2016 r.	68
Tabela nr 53. Ilość placówek wychowania przedszkolnego w powiecie starachowickim w latach 2015-2016 w podziale na gminy.	69
Tabela nr 54. Liczba dzieci w wieku 3-6 lat ogółem w podziale na grupy wiekowe zamieszkujących powiat starachowicki w latach 2015 i 2016 w podziale na gminy.....	69
Tabela nr 55. Liczba dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w podziale na grupy wiekowe, zamieszkujących powiat starachowicki w latach 2015-2016 w podziale na gminy.	70
Tabela nr 56. Liczba miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego w powiecie starachowickim w latach 2015-2016 z uwzględnieniem podziału na gminy miejskie i wiejskie.	70
Tabela nr 57. Procentowy udział liczby dzieci w wieku 3-5 lat i 3-6 lat uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego według gmin w powiecie starachowickim w 2014 r.	71
Tabela nr 58. Ilość placówek wychowania przedszkolnego w powiecie m. Kielce w latach 2015-2016 w podziale na gminy.....	71
Tabela nr 59 . Liczba dzieci w wieku 3-6 lat ogółem w podziale na grupy wiekowe zamieszkujących powiat m. Kielce w latach 2015 i 2016 w podziale na gminy.....	72
Tabela nr 60. Liczba dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w podziale na grupy wiekowe, zamieszkujących powiat m. Kielce w latach 2015-2016 w podziale na gminy.	72
Tabela nr 61. Liczba miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego w powiecie m. Kielce w latach 2015-2016 z uwzględnieniem podziału na gminy.	73
Tabela nr 62. Procentowy udział liczby dzieci w wieku 3-5 lat i 3-6 lat uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego w mieście Kielce w 2016 r.....	73
Tabela nr 63. Ilość placówek wychowania przedszkolnego w powiecie buskim w latach 2015-2016 w podziale na gminy.....	74
Tabela nr 64. Liczba dzieci w wieku 3-6 lat ogółem w podziale na grupy wiekowe zamieszkujących powiat buski w 2015 i 2016 roku w podziale na gminy.....	74
Tabela nr 65. Liczba dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w podziale na grupy wiekowe zamieszkujących powiat buski w latach 2015-2016 w podziale na gminy.....	75

Tabela nr 66. Liczba miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego w powiecie buskim w latach 2015-2016 z uwzględnieniem podziału na gminy miejskie i wiejskie.	76
Tabela nr 67. Procentowy udział liczby dzieci w wieku 3-5 i 3-6 lat uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego według gmin w powiecie buskim w 2016 r.	77
Tabela nr 68. Ilość placówek wychowania przedszkolnego w powiecie jędrzejowskim w latach 2015-2016 w podziale na gminy.	77
Tabela nr 69. Liczba dzieci w wieku 3-6 lat ogółem w podziale na grupy wiekowe zamieszkujących powiat jędrzejowski w 2015 i 2016 roku w podziale na gminy.	78
Tabela nr 70. Liczba dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w podziale na grupy wiekowe, zamieszkujących powiat jędrzejowski w latach 2015-2016 roku, w podziale na gminy.	79
Tabela nr 71. Liczba miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego w powiecie jędrzejowskim w latach 2015-2016 z uwzględnieniem podziału na gminy wiejskie i miejskie.	80
Tabela nr 72. Procentowy udział liczby dzieci w wieku 3-5 lat i 3-6 lata uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego według gmin w powiecie jędrzejowskim w 2016 r.	80
Tabela nr 73. Ilość placówek wychowania przedszkolnego w powiecie kazimierskim w latach 2015-2016 w podziale na gminy.	81
Tabela nr 74. Liczba dzieci w wieku 3-6 lat ogółem w podziale na grupy wiekowe zamieszkujących powiat kazimierski w 2015 i 2016 roku, w podziale na gminy.	82
Tabela nr 75. Liczba dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w podziale na grupy wiekowe, zamieszkujących powiat kazimierski w 2014 roku, w podziale na gminy.	82
Tabela nr 76. Liczba miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego w powiecie kazimierskim w latach 2015-2016 z uwzględnieniem podziału na gminy miejskie i wiejskie.	83
Tabela nr 77. Procentowy udział liczby dzieci w wieku 3-5 lat i 3-6 lat uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego według gmin w powiecie kazimierskim w 2016 r.	84
Tabela nr 78. Ilość placówek wychowania przedszkolnego w powiecie opatowskim w latach 2015-2016 w podziale na gminy.	84
Tabela nr 79. Liczba dzieci w wieku 3-6 lat ogółem w podziale na grupy wiekowe zamieszkujących powiat opatowski w 2015 i 2016 roku, w podziale na gminy.	85
Tabela nr 80. Liczba dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w podziale na grupy wiekowe, zamieszkujących powiat opatowski w latach 2015-2016 roku, w podziale na gminy.	86
Tabela nr 81. Liczba miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego w powiecie opatowskim w latach 2015-2016 z uwzględnieniem podziału na gminy miejskie i wiejskie.	87
Tabela nr 82. Procentowy udział liczby dzieci w wieku 3-5 lat i 3-6 lat uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego według gmin w powiecie opatowskim w 2016 r.	87
Tabela nr 83. Ilość placówek wychowania przedszkolnego w powiecie pińczowskim w latach 2015-2016 w podziale na gminy.	88
Tabela nr 84. Liczba dzieci w wieku 3-6 lat ogółem w podziale na grupy wiekowe zamieszkujących powiat pińczowski w 2015 i 2016 roku w podziale na gminy.	89
Tabela nr 85. Liczba dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w podziale na grupy wiekowe, zamieszkujących powiat pińczowski w latach 2015-2016 roku, w podziale na gminy.	89

Tabela nr 86. Liczba miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego w powiecie pińczowskim w latach 2015-2016 z uwzględnieniem gmin wiejskich i miejskich.....	90
Tabela nr 87. Procentowy udział liczby dzieci w wieku 3-5 lat i 3-6 lat uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego według gmin w powiecie pińczowskim w 2016 r.	91
Tabela nr 88. Ilość placówek wychowania przedszkolnego w powiecie sandomierskim w 2015 i 2016 roku w podziale na gminy.....	91
Tabela nr 89. Liczba dzieci w wieku 3-6 lat ogółem w podziale na grupy wiekowe zamieszkujących powiat sandomierski w 2015 i 2016 roku w podziale na gminy.	92
Tabela nr 90. Liczba dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w podziale na grupy wiekowe, zamieszkujących powiat sandomierski w latach 2015-2016 roku w podziale na gminy.....	93
Tabela nr 91. Liczba miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego w powiecie sandomierskim w latach 2015-2016 z uwzględnieniem podziału na gminy miejskie i wiejskie.	94
Tabela nr 92. Procentowy udział liczby dzieci w wieku 3-5 lat i 3-6 lat uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego według gmin w powiecie sandomierskim w 2016 r.....	94
Tabela nr 93. Ilość placówek wychowania przedszkolnego w powiecie staszowskim w latach 2015-2016 w podziale na gminy.....	95
Tabela nr 94. Liczba dzieci w wieku 3-6 lat ogółem w podziale na grupy wiekowe zamieszkujących powiat staszowski w 2015 i 2016 roku, w podziale na gminy.....	96
Tabela nr 95. Liczba dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w podziale na grupy wiekowe, zamieszkujących powiat staszowski w 2016 roku, w podziale na gminy.	97
Tabela nr 96. Liczba miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego w powiecie staszowskim w latach 2015-2016 z uwzględnieniem podziału na gminy miejskie i wiejskie.....	97
Tabela nr 97. Procentowy udział liczby dzieci w wieku 3-5 lat i 3-6 lat uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego według gmin w powiecie staszowskim w 2016 r.....	98
Tabela nr 98. Ilość placówek wychowania przedszkolnego w powiecie włoszczowskim w latach 2015-2016 w podziale na gminy.	99
Tabela nr 99. Liczba dzieci w wieku 3-6 lat ogółem w podziale na grupy wiekowe zamieszkujących powiat włoszczowski w 2015 i 2015 roku, w podziale na gminy.	99
Tabela nr 100. Liczba dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w podziale na grupy wiekowe, zamieszkujących powiat włoszczowski w latach 2015-2016 w podziale na gminy.	100
Tabela nr 101. Liczba miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego w powiecie włoszczowskim w 2016 roku z uwzględnieniem podziału na gminy miejskie i wiejskie.....	101
Tabela nr 102. Procentowy udział liczby dzieci w wieku 3-5 lat i 3-6 lat uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego według gmin w powiecie włoszczowskim w 2016 r.....	101
Tabela nr 104. Wskaźniki kompetencji kluczowych.	104
Tabela nr 105. Wykaz szkół i placówek oświatowych województwa świętokrzyskiego wdrażających innowacje pedagogiczne w roku szkolnym 2015/2016.	108
Tabela nr 106. Pytanie 1. Jakże dodatkowe zajęcia na rzecz kształtowania i rozwijania wśród dzieci w wieku przedszkolnym kompetencji kluczowych niezbędnych na rynku pracy są prowadzone w Państwa placówce?	110

Tabela nr 107. Pytanie 2. Jakie dodatkowe zajęcia na rzecz kształtowania i rozwijania wśród dzieci w wieku przedszkolnym kompetencji kluczowych niezbędnych na rynku pracy widzielibyście Państwo w swojej placówce w przyszłości?	111
Tabela nr 108. Pytanie 3. Czy program nauczania placówki umożliwi dzieciom rozwój zainteresowań i szczególnych uzdolnień? Jeśli TAK, to w jaki sposób?	112
Tabela nr 109. Pytanie 4. Czy Państwa placówka posiada ofertę edukacyjną wzbogaconą projektami edukacyjnymi lub innymi projektami wychowawczymi (np. darmowe zajęcia sportowe, jak karate, pływanie, nauka tańca, dodatkowe zajęcia ekologiczne, plastyczne, informatyczne, itp.)? Jeśli TAK, to jaką?	112
Tabela nr 110. Pytanie 5a. Czy w Państwa placówce są prowadzone zajęcia kształtujące u dzieci postawy/umiejętności dotyczące kreatywności, innowacyjności oraz pracy zespołowej? Proszę wymienić jakie?.....	113
Tabela nr 111. Pytanie 5b. Czy w Państwa placówce są prowadzone zajęcia kształtujące u dzieci postawy/umiejętności dotyczące kreatywności, innowacyjności oraz pracy zespołowej? Proszę wymienić jakie?.....	114
Tabela nr 112. Pytanie 5c. Czy w Państwa placówce są prowadzone zajęcia kształtujące u dzieci postawy/umiejętności dotyczące kreatywności, innowacyjności oraz pracy zespołowej? Proszę wymienić jakie?.....	115

BIBLIOGRAFIA

Literatura

1. Dudel B., Uszyńska-Jamroc J., Głoskowska-Sołdatow M.: „Rozwijanie kompetencji kluczowych uczniów w procesie edukacji wczesnoszkolnej”;
2. Główny Urząd Statystyczny: „Dzieci w Polsce. Charakterystyka demograficzna”, Warszawa, czerwiec 2015 rok;
3. Główny Urząd Statystyczny: „Oświata i wychowanie w roku szkolnym 2014/2015”, Warszawa, 2015 rok;
4. Kontrakt Terytorialny dla województwa świętokrzyskiego;
5. Ministerstwo Administracji i Cyfryzacji: „Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju”, Warszawa 2013 r.;
6. Ministerstwo Edukacji Narodowej: „Poradnik dla rodziców Wychowanie przedszkolne i edukacja szkolna dziecka sześciolatniego i siedmioletniego”, Warszawa;
7. Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego, UCHWAŁA Nr 61 RADY MINISTRÓW z dnia 26 marca 2013 r. w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Kapitału Społecznego 2020: „Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2020”;
8. Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, UCHWAŁA Nr 157 RADY MINISTRÓW z dnia 25 września 2012 r. w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Kraju 2020: „Strategia Rozwoju Kraju 2020”, Warszawa, 2012 r.;
9. Ministerstwo Rozwoju: „Programowanie perspektywy finansowej 2014–2020. Umowa Partnerstwa”, Ministerstwo Rozwoju Departament Koordynacji Strategii i Polityk Rozwoju, Warszawa, 2015 rok;
10. Murawska B.: „Edukacja wczesnoszkolna”, Instytut Badań Edukacyjnych, Warszawa, 2014 r.;
11. Swianiewicz P.: „Edukacja przedszkolna”, Wydawnictwo ICM, Warszawa, 2012 r.;

Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego: „Analiza ośrodków wychowania przedszkolnego w województwie świętokrzyskim z uwzględnieniem potrzeby tworzenia placówek specjalnych, oddziałów integracyjnych oraz propagowania kreatywności, innowacyjności i pracy zespołowej w wychowaniu przedszkolnym”, Kielce, 2016 r.;

12. Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego: „Analiza zapotrzebowania na usługi edukacji przedszkolnej na obszarze województwa świętokrzyskiego”, Kielce 2015 r.;
13. Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego: „Regionalny Program Operacyjny Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020”, Kielce 2014 r.;
14. Urząd Statystyczny w Kielcach: „Edukacja i wychowanie w województwie świętokrzyskim w roku szkolnym 2014/2015”, Kielce 2015;
15. Urząd Statystyczny w Kielcach: „Ludność, ruch naturalny i migracje w województwie świętokrzyskim w 2014 roku”, ZWS Radom, Kielce, 2015 rok;

Strony internetowe

1. <https://mac.gov.pl/files/wp-content/uploads/2013/02/Strategia-DSRK-PL2030-RM.pdf>;
2. https://www.mr.gov.pl/media/3336/Strategia_Rozwoju_Kraju_2020.pdf;
3. http://ks.mkidn.gov.pl/media/download_gallery/20130520SRKS_na_stronie_internetowej.pdf;
4. http://ks.mkidn.gov.pl/media/download_gallery/20130520SRKS_na_stronie_internetowej.pdf;
5. https://www.funduszeuropejskie.gov.pl/media/14132/_Umowa__Partnerstwa_zmieniona_012016.pdf;
6. https://www.funduszeuropejskie.gov.pl/media/14132/_Umowa__Partnerstwa_zmieniona_012016.pdf
7. <http://kielce.stat.gov.pl/aktualnosci/prognoza-demograficzna-na-lata-2014-2050-dla-województwa-swietokrzyskiego,56,1.html>
8. <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/dane/temat>
9. <http://kielce.stat.gov.pl/publikacje-i-foldery/roczniki-statystyczne/rocznik-statystyczny-województwa-swietokrzyskiego-2017,4,16.html>

Kielce, dn. 19.11.2018 r.

Sporządziła: Ewa Eljasz